

Πάντειο Πανεπιστήμιο
Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Το Ελληνικό Γενικό
Λογιστικό Σχέδιο ως
εργαλείο του
εξωτερικού ελέγχου»

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΑΠΕΛΛΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑ
Α.Μ. : 7107Μ049

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΩΡΗΣ ΜΙΧΑΗΛ

Ακαδημαϊκό έτος: **2009-2010**

ΑΘΗΝΑ
31/08/2010

Τίτλος Εργασίας: Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο ως εργαλείο του
εξωτερικού ελέγχου

Επιβλέπων καθηγητής: κος Δωρής Μιχαήλ

Υπογραφή

Υπεύθυνος προγράμματος: κος Τσάμης Αναστάσιος

Δήλωση: Δηλώνω υπεύθυνα ότι το παρόν κείμενο αποτελεί προϊόν προσωπικής
μελέτης και εργασίας και πως όλες οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγγραφή
της δηλώνονται σαφώς είτε στις παραπομπές είτε στο βιβλιογραφικό κατάλογο.

ΚΑΠΕΛΛΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

Υπογραφή

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ολοκληρώνοντας την διπλωματική μου εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω, πρωτίστως, τον κ. Μιχαήλ Δωρή επιβλέποντα Καθηγητή μου, για την βοήθεια που μου προσέφερε κατά την σύνταξη της διπλωματικής μου εργασίας καθώς επίσης τον κ. Γιώργο Κορομηλά, οικονομολόγο-φοροτεχνικό, για τις χρήσιμες και πολύ σημαντικές συμβουλές σε φορολογικά θέματα που συνετέλεσαν στην ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας.

Τέλος, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες προς όλους τους καθηγητές του μεταπτυχιακού προγράμματος «Φορολογία και Ελεγκτική» για την ευκαιρία που μου έδωσαν να συμμετάσχω στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα της περιόδου 2008-2010. Με δεδομένο, μάλιστα, ότι το συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα παρέχεται δωρεάν στους φοιτητές, αξίζουν θερμά συγχαρητήρια προς όλους τους διδάσκοντες του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Καπελλάκη Δήμητρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ.....	8
1.1. Η αναγκαιότητα του ΕΓΛΣ.....	9
1.2. Ιστορικό της λογιστικής τυποποίησης.....	10
1.3. Η εφαρμογή της λογιστικής τυποποίησης στην χώρα μας.....	10
1.4. Διάρθρωση του σχεδίου λογαριασμών.....	11
1.4.1. Περιεχόμενο του ΕΓΛΣ.....	12
1.4.2. Ταξινόμηση των Λογαριασμών.....	12
1.4.3. Κωδική αρίθμηση των λογαριασμών.....	15
1.4.4. Υποχρεωτικοί λογαριασμοί.....	16
1.5. Βασικές αρχές.....	16
1.5.1. Η Αρχή της Αυτονομίας.....	16
1.5.2. Η αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης των αποθεμάτων, εξόδων και εσόδων.....	19
1.5.3. Η αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης με λογιστικές εγγραφές.....	20
1.6. Οι ομάδες λογαριασμών του ΕΓΛΣ.....	21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	30
2.1. Ορισμός της Ελεγκτικής.....	31
2.2. Το Ιστορικό της Ελεγκτικής.....	33
2.3. Είδη ελέγχου.....	35
2.4. Ο εσωτερικός έλεγχος.....	38
2.5. Ο εξωτερικός έλεγχος.....	38
2.5.1. Ο εξωτερικός έλεγχος από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές.....	40
2.5.2. Σκοπός του εξωτερικού ελέγχου από τους ορκωτούς ελεγκτές.....	41
2.5.3. Ο εξωτερικός έλεγχος από τις δημόσιες ελεγκτικές αρχές.....	42
2.5.4. Τα είδη του Φορολογικού ελέγχου.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΓΛΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	45
3.1. Το ΕΓΛΣ εργαλείο του εξωτερικού ελέγχου.....	47
3.2. ΕΓΛΣ και έλεγχος στην πράξη.....	48
3.2.1. Πάγια.....	48

3.2.2. Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης.....	49
3.2.3. Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.....	50
3.2.4. Αποθέματα.....	51
3.2.5. Πελάτες – Προμηθευτές.....	54
3.2.6. Γραμμάτια εισπρακτέα.....	56
3.2.7. Χρεώστες διάφοροι.....	57
3.2.8. Δάνεια Προσωπικού.....	57
3.2.9. Μέτοχοι – Οφειλόμενο κεφάλαιο.....	58
3.2.10. Ελληνικό Δημόσιο – προκαταβεβλημένοι και παρακρατούμενοι φόροι.....	59
3.2.11. Επιταγές εισπρακτέες.....	60
3.2.12. Λοιποί χρεώστες.....	60
3.2.13. Χρεόγραφα.....	61
3.2.14. Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών και πιστώσεων.....	61
3.2.15. Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού.....	62
3.2.16. Χρηματικά Διαθέσιμα – Τράπεζες λογαριασμοί Βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων.....	63
3.2.17. Επιταγές πληρωτέες.....	64
3.2.18. Υποχρεώσεις από Φόρους – Τέλη.....	65
3.2.19. Φόρος προστιθέμενης αξίας – ΦΠΑ.....	66
3.2.20. Οργανικά έξοδα κατ' είδος.....	69
3.2.21. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού.....	71
3.2.22. Αμοιβές και έξοδα τρίτων.....	72
3.2.23. Οργανικά έσοδα κατ' είδος.....	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΓΛΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ

ΠΡΟΤΥΠΩΝ

4.1. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....	74
4.2. Ιστορικό της εφαρμογής των ΔΛΠ στην χώρα μας.....	75
4.3. Τα ισχύοντα σήμερα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.....	76
4.4. Διαφορές ΕΓΛΣ και ΔΛΠ.....	77

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....

82

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....

84

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το θέμα το οποίο διαπραγματευόμαστε στην παρούσα διπλωματική εργασία είναι το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο ως εργαλείο του εξωτερικού ελέγχου.

Βασικός σκοπός της εργασίας μας είναι να διαπιστώσουμε αν το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) είναι ένα λογιστικό σχέδιο πλήρες και σαφές, το οποίο μπορεί να αποτελέσει βοήθημα στην εργασία του εξωτερικού ελεγκτή.

Η εργασία μας περιλαμβάνει τέσσερα κεφάλαια που πραγματεύονται θέματα σχετικά με τον ορισμό και την λειτουργία του ΕΓΛΣ, τον εξωτερικό έλεγχο και τα νέα ελεγκτικά πρότυπα που επιβάλλονται διεθνώς για τις εισηγμένες εταιρείες στο χρηματιστήριο και την σχέση τους με το ΕΓΛΣ.

Το ΕΓΛΣ και γενικότερα τα λογιστικά σχέδια ήταν αποτέλεσμα της ανάγκης για λογιστική τυποποίηση με σκοπό τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των οικονομικών μονάδων. Η λογιστική τυποποίηση είναι μια μορφή λογιστικής οργάνωσης που αποτελεί προϋπόθεση για την συνολική οργάνωση μιας επιχείρησης. Επιπλέον, το ενιαίο λογιστικό σχέδιο, επιτυγχάνει την συγκρισιμότητα των οικονομικών μεγεθών από περίοδο σε περίοδο, από επιχείρηση σε επιχείρηση ή από κλάδο σε κλάδο.

Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας παρουσιάζεται το ΕΓΛΣ, η διάρθρωση του, οι αρχές που το διέπουν και οι λογαριασμοί που περιλαμβάνει κάθε ομάδα του ΕΓΛΣ. Στο δεύτερο κεφάλαιο συμπεριλαμβάνονται οι έννοιες του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου με μια μικρή αναφορά στο έργο που διαπραγματεύονται και το σκοπό της λειτουργίας τους. Στην έννοια του εξωτερικού ελέγχου συμπεριλάβαμε και τον έλεγχο από τις δημόσιες ελεγκτικές Αρχές.

Στο τρίτο κεφάλαιο, όπου αποτελεί το θέμα της διπλωματικής εργασίας, γίνεται ανάλυση μέρους των λογαριασμών του ΕΓΛΣ με αντιπαράθεση το έργο του εξωτερικού ελέγχου. Μελετώντας τις εργασίες του εξωτερικού ελέγχου από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές και τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών σε μια ελεγχόμενη οικονομική μονάδα προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε αν το ΕΓΛΣ αποτελεί βοήθημα στον έλεγχο ή δυσκολεύει την διενέργεια του ελέγχου.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ) και τις κυριότερες διαφορές που παρουσιάζουν έναντι των ελληνικών λογιστικών προτύπων και κατ' επέκταση του ΕΓΛΣ. Τέλος στα συμπεράσματα παραθέτουμε τις διαπιστώσεις μας όσον αφορά αν επιτεύχθηκε ο στόχος της διπλωματικής μας εργασίας.

Κατά την σύνταξη της παρούσας διπλωματικής εργασίας χρησιμοποιήθηκαν πλήθος νόμων και διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας καθώς και πηγές από την ελληνική βιβλιογραφία. Οι πηγές αυτές ήταν διαθέσιμες σε έγκυρους τόπους του διαδικτύου καθώς και από τις βιβλιοθήκες των ελληνικών πανεπιστημίων. Επιπλέον, κατά την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας μελετήθηκαν κάποια άρθρα όσον αφορά τα ΔΛΠ, καθώς δεν υπάρχει αρθρογραφία σχετικά με το ΕΓΛΣ, και μια έρευνα του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών που διεξήχθη το 2008 και διαπραγματεύεται την εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα και τις επιπτώσεις για τους ελεγκτές, λογιστές, τις επιχειρήσεις και τις εποπτικές αρχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

1.7. Η αναγκαιότητα του ΕΓΛΣ

Κύριος σκοπός του ΕΓΛΣ είναι η λογιστική τυποποίηση σε εθνικό επίπεδο. Με την τήρηση ενός ενιαίου Γενικού Λογιστικού Σχεδίου επιτυγχάνεται η συγκέντρωση ομοιόμορφων πληροφοριών που είναι χρήσιμες τόσο για κάθε επιχείρηση αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Το ΕΓΛΣ επιτυγχάνει την συγκρισιμότητα των οικονομικών μεγεθών από περίοδο σε περίοδο, από επιχείρηση σε επιχείρηση ή από κλάδο σε κλάδο. Τα συγκριτικά αυτά στοιχεία είναι χρήσιμα για τον προγραμματισμό και την άσκηση της οικονομικής πολιτικής που θα ακολουθήσει η χώρα μας. Με βάση τα στοιχεία αυτά, που προμηθεύεται το Ελληνικό Δημόσιο από τις επιχειρήσεις μέσω της Στατιστικής Υπηρεσίας, της εφορείας και των ασφαλιστικών ταμείων, ακολουθείται και η ανάλογη οικονομική πολιτική.

Επιπλέον η λογιστική τυποποίηση είναι μια μορφή λογιστικής οργάνωσης που αποτελεί προϋπόθεση για την συνολική οργάνωση μιας επιχείρησης. Τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη λήψη των αποφάσεων σε μια επιχείρηση χρειάζονται ορθές πληροφορίες για την οργάνωση και λειτουργία της επιχείρησης και χρειάζεται να γνωρίζουν οικονομικά μεγέθη σε νούμερα ώστε να μπορούν να πάρουν ορθές αποφάσεις για το μέλλον της επιχείρησης. Το ενιαίο λογιστικό σχέδιο, δίνει την δυνατότητα στους διευθύνοντες των επιχειρήσεων να έχουν μια εικόνα για τις επιχειρήσεις του κλάδου όπου δραστηριοποιούνται, μέσω της μελέτης των ισολογισμών και των αριθμοδεικτών. Η μελέτη των δεικτών δεν θα είχε κανένα νόημα αν δεν υπήρχε ένα ενιαίο λογιστικό σχέδιο καθώς δε θα υπήρχαν ομοιόμορφα μεγέθη για να συγκριθούν.

Με την εφαρμογή ενός ενιαίου γενικού λογιστικού σχεδίου, οι επιχειρήσεις αποφεύγουν μεγάλες δαπάνες για εκπαίδευση του νέου προσωπικού καθώς όλες οι επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις ίδιες μεθόδους, γνωστές πλέον σε όλους τους λογιστές. Επιπρόσθετα, ο αυτοσχεδιασμός των λογιστών μειώνεται στο ελάχιστο με την εφαρμογή συγκεκριμένων προτύπων και αποφεύγεται η αυθαιρεσία η οποία κατά το παρελθόν επέφερε σημαντικά πρόστιμα στις επιχειρήσεις. Τέλος, ο έλεγχος των

οικονομικών μεγεθών είναι πιο εύκολος από οποιαδήποτε πλευρά και αν γίνεται, εσωτερικά από τον επιχειρηματία ή εξωτερικά από τις δημόσιες ελεγκτικές αρχές.

1.2. Ιστορικό της λογιστικής τυποποίησης

Η ιδέα της λογιστικής τυποποίησης ξεκίνησε από την Γαλλία στις αρχές του 19ου αιώνα ως τάση και προσπάθεια κατάρτισης τυποποιημένων λογιστικών καταστάσεων και ιδίως τυποποιημένου Ισολογισμού. Το 1909 ο Γάλλος Gabriel Faure εκπόνησε το πρώτο γενικό λογιστικό σχέδιο ενώ το 1914 ο Γερμανοελβετός Shaer το πρώτο σχέδιο λογαριασμών¹.

Αργότερα, ο Γερμανός καθηγητής στο πανεπιστήμιο της Κολωνίας Schmalenbach, συνεχιστής του έργου του Shaer, δημοσίευσε το 1923 την «Μεθοδική ταξινόμηση των λογαριασμών». Τέσσερα χρόνια αργότερα το 1927, ο ίδιος καθηγητής δημοσίευσε το πρωτοποριακό έργο Der Kontenrahmen «λογιστικό σχέδιο». Τα έργα αυτά αποτέλεσαν τη βάση για την εκπόνηση και τη νομοθετική καθιέρωση του 1937 του γερμανικού ενιαίου λογιστικού σχεδίου, που κατά την διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου έγινε υποχρεωτικό για τις γερμανικές βιομηχανίες.

Το σχέδιο του 1937 καταρτίστηκε από το Χιτλερικό καθεστώς και έμεινε γνωστό στην Ιστορία ως «Σχέδιο Γκαίριγκ». Κοινό χαρακτηριστικό όλων των γερμανικών σχεδίων ως τότε ήταν η ενσωμάτωση της αναλυτικής λογιστικής της εκμετάλλευσης στη γενική λογιστική και η συλλειτουργία της με αυτήν. Το γερμανικό σχέδιο, λοιπόν, μειονεκτούσε καθότι οι λογαριασμοί των κατ' είδος εξόδων έκλειναν με τη μεταφορά τους στους λογαριασμούς των φορέων και θέσεων κόστους, είτε στους λογαριασμούς αποτελεσμάτων χρήσης.

Το μειονέκτημα του Γερμανικού σχεδίου ήλθε να λύσει το γνωστό ως «Γαλλικό Λογιστικό Σχέδιο του 1947» που καταρτίστηκε από την Γαλλική Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης επηρεαζόμενη από το Γερμανικό «Σχέδιο Γκαίριγκ». Η βασική ιδιομορφία του Γαλλικού σχεδίου είναι ότι θέσπισε πρώτο αυτό την αρχή της αυτονομίας της αναλυτικής λογιστικής της εκμετάλλευσης σε σχέση με την γενική

¹ ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ Ι. ΙΓΝΑΤΙΑΔΗΣ, Χρηματοοικονομική Λογιστική ΙΙ, Θεσσαλονίκη, 1989, σελ 28-29

λογιστική. Η αυτονομία αυτή, που υιοθετήθηκε από όλα τα μεταγενέστερα λογιστικά σχέδια, επιτυγχάνεται με τη δημιουργία ξεχωριστής ομάδας λογαριασμών, της ομάδας 9. Ειδικότερα η αυτονομία επιτυγχάνεται με την λειτουργία των «διάμεσων – αντικριζόμενων λογαριασμών» όπως αποδόθηκε ο όρος «comptes reflexis» στα ελληνικά και σημαίνει κατά κυριολεξία «λογαριασμοί εξ' αντανάκλασεως». Τα δύο συστήματα, ενώ το ένα τροφοδοτεί το άλλο, λειτουργούν ξεχωριστά και αποτελούν δυο κλειστά αυτοτελή κυκλώματα.

Το σχέδιο του 1947 αναθεωρήθηκε το 1957, το 1975 και το 1982 από το Γαλλικό Εθνικό Συμβούλιο Λογιστικής, αλλά η βασική δομή και φιλοσοφία του 1947 παρέμεινε. Η εφαρμογή του ΓΛΣ στη Γαλλία έχει γίνει υποχρεωτική από την 01.01.1984.

1.3. Η εφαρμογή της λογιστικής τυποποίησης στην χώρα μας

Η κίνηση στην Ελλάδα² για την λογιστική τυποποίηση και την θέσπιση γενικού λογιστικού σχεδίου ξεκίνησε από τους Ακαδημαϊκούς, οι οποίοι μετέφρασαν τα λογιστικά σχέδια άλλων χωρών και τα παρουσίασαν για πρώτη φορά στις στήλες του περιοδικού της Α.Β.Σ.Π «ΣΠΟΥΔΑΙ». Έως το 1962 όλες οι επιτροπές που συστάθηκαν για να μελετήσουν την κατάρτιση ενός ενιαίου λογιστικού σχεδίου, ήταν ιδιωτικής πρωτοβουλίας καθότι το Κράτος ενδιαφέρθηκε για πρώτη φορά το 1962. Ο τότε πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Καραμανλής έδωσε εντολή το 1962-63 να συσταθεί επιτροπή από Ακαδημαϊκούς και γνώστες της Λογιστικής, για την μελέτη του λογιστικού σχεδίου στη χώρα μας. Δυστυχώς η Επιτροπή δεν ολοκλήρωσε το έργο της λόγω της αλλαγής του τότε πολιτικού σκηνικού.

Τον Ιανουάριο του 1976 ενόψει της προσεχούς ένταξης της χώρας μας στην ΕΟΚ, με απόφαση του Υπουργού Συντονισμού συστήθηκε η Ε' Επιτροπή, με πρόεδρο τον Σπύρο Βασιλείου, η γνωστή ως «Ομάδα Εργασίας δια την κατάρτιση του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου». Η πρώτη συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε την 2 Μαρτίου 1976. Τον Μάρτιο του 1977 κυκλοφόρησε σε πολυγραφημένη έκδοση του

² ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13^η έκδοση 2008, σελ 54-55

τότε Υπουργείου Συντονισμού το καταρτισθέν προσχέδιο του ΕΓΛΣ από την «Τεχνική υπο-ομάδα εργασίας» της οποίας πρόεδρος ήταν ο Θεόδωρος Γρηγοράκος, από τον οποίο έγινε και η τελική επεξεργασία και συγγραφή του προσχέδιου. Το προσχέδιο απεστάλη σε πέντε καθηγητές πανεπιστημιακών σχολών, καθώς επίσης και στον οικονομικό και λογιστικό κόσμο της χώρας, για να το μελετήσουν και να διατυπώσουν τις απόψεις τους. Τον Ιανουάριο του 1978 άρχισε η επεξεργασία των παρατηρήσεων που λήφθηκαν και τον Μάρτιο του 1978 η κατάρτιση της Αναλυτικής λογιστικής. Τέλος τον Ιούνιο του 1979 άρχισε η τελική διαμόρφωση του ΕΓΛΣ το οποίο νομοθετήθηκε με τον Ν.1041/02.04.1980 άρθρα 47-49. Τον Ιούνιο του 1980 υποβλήθηκε στη κυβέρνηση το τελικό κείμενο του ΕΓΛΣ.

Με το ΠΔ 1123/1980 που κυκλοφόρησε τον Ιούνιο του 1981, επειδή ήταν πολυσέλιδο και καθυστέρησε η έκδοσή του, εγκρίθηκε το κείμενο του ΕΓΛΣ. Τον Σεπτέμβριο του 1981 το περιεχόμενο του ΕΓΛΣ κυκλοφόρησε σε καλαίσθητη έκδοση του ΕΛΚΕΠΑ σε 10.000 αντίτυπα, με την επιμέλεια της «Ομάδας Εργασίας Γενικού Λογιστικού Σχεδίου». Το περιεχόμενο του ΠΔ 1123/1980 τροποποιήθηκε με τα ΠΔ 502/1984 και ΠΔ 186/1986.

Το ΕΓΛΣ εφαρμόστηκε προαιρετικά από κάποιες επιχειρήσεις από την 01.01.1982 έως και 31.12.1986. Από την 01.01.1987 το ΕΓΛΣ εφαρμόζεται υποχρεωτικά για τα τμήματα που αφορούν την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων των ΑΕ και ΕΠΕ. Από την 01.01.1991 υποχρεωτική γίνεται η καθολική εφαρμογή του ΕΓΛΣ για τις εταιρείες που ελέγχονται υποχρεωτικά από Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές. Τέλος από την 01.01.1993 υποχρεωτική είναι η εφαρμογή των βασικών τμημάτων του ΕΓΛΣ από όλες τις επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία Γ κατηγορίας του ΚΒΣ.

1.4. Διάρθρωση του σχεδίου λογαριασμών

1.4.1. Περιεχόμενο του ΕΓΛΣ

Σύμφωνα με το Π.Δ 1123/1980 το ΕΓΛΣ χωρίζεται στη γενική εισαγωγή και στα ακόλουθα πέντε μέρη:

Μέρος Πρώτο:	Βασικές αρχές του ΕΓΛΣ - Διάρθρωση του Σχεδίου Λογαριασμών
Μέρος Δεύτερο:	Γενική Λογιστική
Μέρος Τρίτο:	Λογαριασμοί τάξεως
Μέρος Τέταρτο:	Οικονομικές καταστάσεις - Αριθμοδείκτες
Μέρος Πέμπτο:	Αναλυτική Λογιστική Εκμεταλλεύσεως

Στο ΕΓΛΣ περιλαμβάνεται επίσης ως Έκτο Μέρος το Παράρτημα της Αναλυτικής Λογιστικής Εκμετάλλευσης.

1.4.2. Ταξινόμηση των Λογαριασμών

Το σχέδιο λογαριασμών περιλαμβάνει δέκα 10 ομάδες, οι οποίες αριθμούνται κατά τη φυσική σειρά των αραβικών αριθμών 1-9 και 0. Οι ομάδες³ 1-8 καλύπτουν τις ανάγκες της γενικής λογιστικής, η ομάδα 9 καλύπτει τις ανάγκες της αναλυτικής λογιστικής εκμεταλλεύσεως και η ομάδα 0 καλύπτει τις ανάγκες των λογαριασμών τάξεως. Από τις ομάδες 1-8, οι 1-5 περιλαμβάνουν τους λογαριασμούς του ισολογισμού, εκείνους δηλαδή που στο τέλος κάθε χρήσης κατά κανόνα παρουσιάζουν υπόλοιπα χρεωστικά ή πιστωτικά, τα οποία συνθέτουν την κατάσταση του ισολογισμού, και οι 6-8 περιλαμβάνουν τους αποτελεσματικούς λογαριασμούς, οι οποίοι στο τέλος κάθε χρήσης μηδενίζονται, έπειτα από τη μεταφορά των υπολοίπων τους αρχικά στους λογαριασμούς γενικής εκμετάλλευσης και αποτελεσμάτων χρήσης και σε συνέχεια σε λογαριασμούς του ισολογισμού.

Στις ομάδες 1-3 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί ενεργητικού, στις ομάδες 4-5 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί παθητικού, στην ομάδα 6 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί οργανικών εξόδων κατ' είδος, στην ομάδα 7 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί οργανικών εσόδων κατ' είδος, στην ομάδα 8 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί γενικής εκμετάλλευσης, έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων, αποτελεσμάτων χρήσεως, αποτελεσμάτων προς διάθεση και ο λογαριασμός του ισολογισμού, στην ομάδα 9 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί της αναλυτικής λογιστικής εκμετάλλευσης και στην ομάδα 0 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί τάξεως.

³ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Χρηματοοικονομική λογιστική*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008, Τόμος Α, σελ 98-99

1.4.3. Κωδική αρίθμηση των λογαριασμών

Τα πιο γνωστά συστήματα κωδικοποίησης και ταξιθέτησης των λογαριασμών είναι το Δεκαδικό σύστημα και το Εκατονταδικό σύστημα. Τα κοινά χαρακτηριστικά τους είναι

- Και στα δύο συστήματα οι ομάδες των λογαριασμών είναι 10.
- Κάθε βαθμός λογαριασμών παίρνει αυτοτελή και συνεχή αρίθμηση με αραβικούς αριθμούς.
- Και στα δύο συστήματα υπάρχει αυτοπεριορισμός στην ανάπτυξη των λογαριασμών κάθε βαθμού. Οι λογαριασμοί του επόμενου βαθμού δεν μπορούν να υπερβούν τους δέκα στο δεκαδικό σύστημα και τους εκατό στο εκατονταδικό σύστημα. Ο αριθμός των ψηφίων των λογαριασμών αυξάνει από βαθμό σε βαθμό, στο μεν δεκαδικό σύστημα κατά ένα ψηφίο και στο δε εκατονταδικό κατά δύο ψηφία.

Δεκαδικό σύστημα⁴

Ομ.1	Ομ.2	Ομ.3	Ομ.4	Ομ.5	Ομ.6	Ομ.7	Ομ.8	Ομ.9	Ομ.0 (10)
10	20	30	40	50	60	70	80	90	00
11	21	31	41	51	61	71	81	91	01
12	22	32	42	52	62	72	82	92	02
13	23	33	43	53	63	73	83	93	03
14	24	34	44	54	64	74	84	94	04
15	25	35	45	55	65	75	85	95	05
16	26	36	46	56	66	76	86	96	06
17	27	37	47	57	67	77	87	97	07
18	28	38	48	58	68	78	88	98	08
19	29	39	49	59	69	79	89	99	09

Σύνολο ομάδων 10 – Σύνολο πρωτοβαθμίων λογαριασμών $10 \times 10 = 100$

⁴ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13^η έκδοση 2008, σελ 74-75

Εκατονταδικό σύστημα

Ομ.1	Ομ.2	Ομ.3	Ομ.4	Ομ.5	Ομ.6	Ομ.7	Ομ.8	Ομ.9	Ομ.0 (10)
100	200	300	400	500	600	700	800	900	00
101	201	301	401	501	601	701	801	901	01
102	202	302	402	502	602	702	802	902	02
103	203	303	403	503	603	703	803	903	03
.....									
110	210	310	410	510	610	710	810	910	10
111	211	311	411	511	611	711	811	911	11
112	212	312	412	512	612	712	812	912	12
.....									
199	299	399	499	599	699	799	899	999	99

Σύνολο ομάδων 10 – Σύνολο πρωτοβαθμίων λογαριασμών $10 \times 100 = 1000$

Το δεκαδικό σύστημα μειονεκτεί έναντι του εκατονταδικού συστήματος ως προς την ανάπτυξη της διαίρεσης κάθε λογαριασμού στον επόμενο βαθμό. Στο δεκαδικό σύστημα κάθε πρωτοβάθμιος δύναται να αναπτυχθεί μόνο μέχρι 10 δευτεροβάθμιους, κάθε δευτεροβάθμιος μέχρι 10 τριτοβάθμιους κλπ. Αντίθετα, στο εκατονταδικό σύστημα κάθε πρωτοβάθμιος δύναται να αναπτυχθεί μόνο μέχρι 100 δευτεροβάθμιους, κάθε δευτεροβάθμιος μέχρι 100 τριτοβάθμιους κλπ. Συνεπώς για να καλυφθούν οι ανάγκες μιας οικονομικής μονάδας, τηρώντας το δεκαδικό σύστημα θα πρέπει η οικονομική μονάδα να αναπτύσσει μεγάλους βαθμούς 6^{ov} , 7^{ov} κλπ. Στην πράξη όμως δεν εξυπηρετεί η μεγαλύτερη ανάλυση των βαθμών καθότι είναι χρονοβόρα διαδικασία και προκαλεί σοβαρά προβλήματα στην οικονομική μονάδα.

Από την άλλη πλευρά, το εκατονταδικό σύστημα λόγω ότι δύναται να αναπτυχθεί μέχρι 100 υπολογαριασμούς σε κάθε βαθμό λογαριασμού, έχει ως αποτέλεσμα να παραμένουν πάρα πολλοί κενοί πρωτοβάθμιοι και δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί με συνέπεια να παραμερίζεται η σωστή εφαρμογή της λογιστικής τυποποίησης σε εθνική κλίμακα, που είναι και ο βασικός σκοπός του ΕΓΛΣ. Για τους παραπάνω λόγους οι συντάκτες του ΕΓΛΣ δεν υιοθέτησαν αμιγές κανένα από τα δύο συστήματα αλλά για την σύνταξη του ΕΓΛΣ χρησιμοποίησαν τον συνδυασμό και των δυο συστημάτων.

Η κωδικοποίηση και ταξινότηση των λογαριασμών του ΕΓΛΣ γίνεται κατά το δεκαδικό και το εκατονταδικό σύστημα και διέπεται από τις εξής βασικές αρχές:

- Οι λογαριασμοί κάθε ομάδας λαβαίνουν ως πρώτο αραβικό ψηφίο το ψηφίο της ομάδας, όπως π.χ. οι λογαριασμοί της πρώτης ομάδας το ψηφίο 1, οι λογαριασμοί της δεύτερης ομάδας το ψηφίο 2 κ.λ.π.
- Σε κάθε ομάδα είναι δυνατό να σχηματίζονται μέχρι δέκα 10 πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί με την προσθήκη, στο αραβικό ψηφίο της ομάδας, των ψηφίων 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 και 9. Εξαίρεση από την αρχή αυτή αποτελεί η δυνητική ευχέρεια σχηματισμού διπλάσιου αριθμού πρωτοβάθμιων λογαριασμών για την παρακολούθηση των λειτουργιών των υποκαταστημάτων.
- Κάθε πρωτοβάθμιος λογαριασμός αναπτύσσεται σε δευτεροβάθμιους κατά το εκατονταδικό σύστημα αλλά υπό ορισμένους περιορισμούς, το καλούμενο «περιορισμένο εκατονταδικό σύστημα αναπτύξεως των δευτεροβάθμιων λογαριασμών». Ο σχηματισμός μέχρι εκατό δευτεροβάθμιων λογαριασμών από κάθε πρωτοβάθμιο γίνεται, είτε από κάθε οικονομική μονάδα, είτε από το κατά νόμο αρμόδιο όργανο. Κάθε δευτεροβάθμιος λογαριασμός αναπτύσσεται σε τριτοβάθμιους, τεταρτοβάθμιους και αναλυτικότερης βαθμίδας λογαριασμούς, κατά το δεκαδικό, εκατονταδικό, χιλιαδικό ή αναλυτικότερο σύστημα.

1.4.4. Υποχρεωτικοί λογαριασμοί

Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί με υπογράμμιση είναι υποχρεωτικοί. Κάθε οικονομική μονάδα, για κάθε πράξη που χρειάζεται λογιστική παρακολούθηση, είναι υποχρεωμένη να χρησιμοποιεί τον πρωτοβάθμιο λογαριασμό που προβλέπεται από το σχέδιο λογαριασμών, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί οποιονδήποτε άλλο, έστω και να υπάρχουν κενοί κωδικοί αριθμοί (ασυμπλήρωτοι). Οι κενοί αυτοί κωδικάριθμοι συμπληρώνονται με νέους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς, μόνο μετά από απόφαση του κατά νόμο αρμόδιου οργάνου. Οι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί μπορούν να αναπτυχτούν κατά ανώτατο όριο μέχρι 100 δευτεροβάθμιους λογαριασμούς, οι τίτλοι των οποίων εμφανίζονται στο σχέδιο λογαριασμών.

Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί με υπογράμμιση είναι υποχρεωτικοί. Οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί χωρίς υπογράμμιση χρησιμοποιούνται κατά την κρίση

της οικονομικής μονάδας, είτε όπως παρουσιάζονται στο σχέδιο λογαριασμών, είτε μετά από ανάπτυξή τους σε περισσότερους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς. Κάθε οικονομική μονάδα έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί και άλλους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς, εκτός από εκείνους που εμφανίζονται στο σχέδιο λογαριασμών, και να τους εντάσσει στους κωδικούς αριθμούς που τελειώνουν σε 90-99, όταν οι κωδικοί αυτοί αριθμοί δεν έχουν καταληφθεί από δευτεροβάθμιους λογαριασμούς του Σχεδίου. Το κατά νόμο αρμόδιο όργανο έχει τη δυνατότητα να συμπληρώνει τους κενούς κωδικούς αριθμούς που τελειώνουν σε 00-89 με νέους δευτεροβάθμιους λογαριασμούς για την αντιμετώπιση των εκάστοτε αναγκών των οικονομικών μονάδων. Αυτοί οι λογαριασμοί συμπληρώνονται μόνο μετά από απόφαση και έγκριση του Εθνικού Συμβουλίου Λογιστικής και έκδοσης σχετικής απόφασης του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας.

Εξαίρεση από τον κανόνα αυτόν αποτελούν οι δευτεροβάθμιοι λογαριασμοί της ομάδας 2, οι δευτεροβάθμιοι του πρωτοβάθμιου 30 «Πελάτες» εκτός των υποχρεωτικών δευτεροβάθμιων (30.00, 30.01, 30.02, 30.03, 30.04), οι δευτεροβάθμιοι της ομάδας 7 εκτός τους υποχρεωτικούς με την προϋπόθεση ότι θα διακρίνονται οι πωλήσεις σε εσωτερικού και εξωτερικού, οι δευτεροβάθμιοι του 52 οι οποίοι αναπτύσσονται ελεύθερα και οι 100 κατά τράπεζα και τέλος όλοι οι δευτεροβάθμιοι της ομάδας 9.

1.5. Βασικές αρχές

Τρεις είναι οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες θεμελιώνεται η δομή του ΕΓΛΣ: η αρχή της Αυτονομίας, η αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης των αποθεμάτων, εξόδων και εσόδων και η αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης με λογιστικές εγγραφές.

1.5.1. Η Αρχή της Αυτονομίας

Το σχέδιο λογαριασμών κατανέμεται σε τρία μέρη, καθένα από τα οποία αποτελεί ιδιαίτερο και ανεξάρτητο λογιστικό κύκλωμα. Οι λογαριασμοί του καθενός από τα μέρη αυτά συνδέονται και συλλειτουργούν μεταξύ τους, χωρίς να επηρεάζουν λογιστικά τους λογαριασμούς των άλλων δύο μερών.

Σύμφωνα με την αρχή της αυτονομίας η αναλυτική λογιστική λειτουργεί ανεξάρτητα από τη γενική, σε λογαριασμούς που αναπτύσσονται στην ομάδα 9, συνδέονται δε και συλλειτουργούν μεταξύ τους στο ανεξάρτητα λογιστικό κύκλωμα της ομάδας αυτής. Η αυτονομία της αναλυτικής λογιστικής εκμετάλλευσης εξασφαλίζεται με διάμεσους - αντικρυσζόμενους λογαριασμούς, οι οποίοι ανοίγονται και λειτουργούν στην ομάδα

9. Οι διάμεσοι – αντικρυσζόμενοι⁵ λογαριασμοί είναι η γέφυρα η οποία συνδέει την γενική λογιστική με την αναλυτική λογιστική καθώς μεταφέρουν τα δεδομένα των ομάδων 2, 6, 7 και των λογαριασμών 81-85 από την γενική στην αναλυτική λογιστική ως ακολούθως:

90.01	Αρχικά αποθέματα λογισμένα	=αρχικά αποθέματα ομάδας 2
90.02	Αγορές λογισμένες	= αγορές ομάδας 2
90.06	Οργανικά έξοδα κατ' είδος λογισμένα	=οργανικά έξοδα ομάδας 6
90.07	Οργανικά έσοδα κατ' είδος λογισμένα	=οργανικά έσοδα ομάδας 7
90.08	Αποτελέσματα λογισμένα	=έκτακτα-ανόργανα αποτελέσματα ομάδας 8 (81-85)

Οι παραπάνω λογαριασμοί καλούνται «διάμεσοι» καθότι μεσολαβούν για την μεταφορά των δεδομένων της γενικής λογιστικής στην αναλυτική και «αντικρυσζόμενοι» γιατί αντικρύζουν απόλυτα τους λογαριασμούς των ομάδων 2, 6, 7 και 8 όπως δείχνει ο παραπάνω πίνακας.

Η αυτονομία της γενικής από την αναλυτική λογιστική βασίστηκε στο γεγονός ότι οι πληροφορίες που δίνει το κάθε κύκλωμα απευθύνεται σε διαφορετικό κοινό. Οι πληροφορίες της γενικής λογιστικής απευθύνονται σε πρόσωπα έξω από την επιχείρηση όπως τους μετόχους, τις τράπεζες που δανείζουν την επιχείρηση, τις δημόσιες ελεγκτικές αρχές και το μελλοντικό επενδυτικό κοινό. Από την άλλη πλευρά, οι πληροφορίες της αναλυτικής λογιστικής απευθύνονται στα πρόσωπα που είναι μέσα στην επιχείρηση όπως τους διευθυντές παραγωγής και τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για την λήψη των αποφάσεων. Η αναλυτική λογιστική ή αλλιώς Λογιστική Κόστους δίνει σημαντικές πληροφορίες για την κερδοφορία ενός

⁵ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Αναλυτική λογιστική και λογιστική υποκαταστημάτων*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008, σελ 46

προϊόντος, πληροφορίες οι οποίες καθορίζουν την γραμμή παραγωγής της επιχείρησης και πολλές φορές την βιωσιμότητά της.

Τα δεδομένα που καταχωρεί η γενική λογιστική είναι πρωτογενή και αντικειμενικά προσδιοριζόμενα καθώς προέρχονται από συναλλαγές με τρίτους που αποδεικνύονται με συγκεκριμένα παραστατικά (τιμολόγια- αποδείξεις) και δεν χωρούν αμφισβήτηση (εκτός βέβαια από τις περιπτώσεις εικονικών και πλαστών παραστατικών). Αντίθετα η αναλυτική λογιστική στηρίζεται σε δευτερογενή δεδομένα. Τα πρωτογενή δεδομένα της γενικής λογιστικής, η αναλυτική λογιστική τα μερίζει και τα αναμερίζει σε διάφορες θέσεις και κέντρα κόστους. Η ανακατάταξη των πρωτογενών στοιχείων στην αναλυτική λογιστική – λογιστική κόστους γίνεται με υποκειμενικό τρόπο και στηρίζεται κατά πολύ στην κρίση του λογιστή της κάθε επιχείρησης. Συνεπώς οι κανόνες της λογιστικής κόστους δεν είναι ομοιόμορφοι για όλες τις επιχειρήσεις όπως συμβαίνει με την γενική λογιστική.

Επιπλέον, απαραίτητη κρίνεται η αυτονομία της γενικής και αναλυτικής λογιστικής καθώς υπάρχουν έξοδα που καταχωρούνται ετεροχρονισμένα στους λογαριασμούς της γενικής λογιστικής ενώ στην αναλυτική λογιστική θα πρέπει να καταχωρηθούν προϋπολογιστικά στο μήνα που αφορούν ώστε η εκάστοτε εταιρεία να έχει σωστό κοστολόγιο. Επίσης, στην αναλυτική λογιστική περιέχονται πληροφορίες που είναι ενδεχόμενο μια εταιρεία να μην θέλει να τις κοινοποιεί στο κοινό καθώς μπορεί να περιέλθουν στους ανταγωνιστές της, πληροφορίες όπως η αναλογία της πρώτης ύλης που χρησιμοποιεί για την παραγωγή ενός προϊόντος. Μάλιστα, σε αρκετές βιομηχανίες οι πληροφορίες αυτές τηρούνται από ιδιαίτερο τμήμα, στελεχωμένο με πρόσωπα εμπιστοσύνης, ξεχωριστά από τα βιβλία της γενικής λογιστικής, για λόγους εχεμύθειας.

Οι λογαριασμοί ουσίας της γενικής λογιστικής, που αναπτύσσονται στις ομάδες 1-8, λειτουργούν σε ανεξάρτητο λογιστικό κύκλωμα. Αυτό σημαίνει ότι απαγορεύεται η χρέωση ή πίστωση των λογαριασμών αυτών, με πίστωση ή χρέωση των λογαριασμών των ομάδων 9 και 10 (ομάδα 0). Επίσης, οι λογαριασμοί τάξεως, που αναπτύσσονται στη δεκάτη (0) ομάδα, λειτουργούν σε ανεξάρτητο λογιστικό κύκλωμα και μπορούν να χρεωθούν και να πιστωθούν μόνο μεταξύ τους.

Τέλος σημαντικό είναι να τονισθεί ότι από το ΕΓΛΣ δεν απαγορεύεται να συγχωνεύονται και να λειτουργούν σε ένα ενιαίο σύστημα λογιστικής (στο ίδιο λογιστικό κύκλωμα) η γενική και η αναλυτική λογιστική με την προϋπόθεση ότι η αναλυτική λογιστική θα διατηρεί την αυτονομία της και δεν θα αλλοιώνονται οι υπόλοιπες αρχές του ΕΓΛΣ: η αρχή της κατ'είδος συγκέντρωσης των εσόδων κλπ και η αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης.

1.5.2. Η αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης των αποθεμάτων, εξόδων και εσόδων.

Σύμφωνα με την αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης και παρακολούθησης των αγορών, των εξόδων και των εσόδων, τα αντίστοιχα κονδύλια καταχωρούνται σε λογαριασμούς αποθεμάτων (ομάδας 2), εξόδων (ομάδας 6), εσόδων (ομάδας 7) και έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων (ομάδας 8), οι οποίοι ανοίγονται και λειτουργούν με κριτήριο το είδος και όχι τον προορισμό για τον οποίο πραγματοποιούνται οι αντίστοιχες αγορές αποθεμάτων και τα αντίστοιχα έξοδα και έσοδα.

Με την κατ' είδος συγκέντρωση για παράδειγμα του εξόδου 62.07 «Επισκευές και συντηρήσεις», δεν γνωρίζουμε για ποιο τμήμα της επιχείρησης έγινε η δαπάνη. Με την κατά προορισμό συγκέντρωση θα γνωρίζαμε αν η συγκεκριμένη δαπάνη έγινε για την λειτουργία της διοίκησης, της διάθεσης ή της παραγωγής κλπ. Το προορισμό της κάθε δαπάνης τον δείχνει η αναλυτική λογιστική μέσω της διαδικασίας του μερισμού των δαπανών.

Από την άλλη πλευρά η κατ' είδος συγκέντρωση διευκολύνει την διοίκηση της επιχείρησης στον έλεγχο καθώς είναι εύκολο να συγκρίνει τις δαπάνες που είχε ανά περίοδο και να διαπιστώσει εύκολα αν κάποια περίοδο υπήρχε διόγκωση του λογαριασμού της συγκεκριμένης δαπάνης. Η κατά προορισμό συγκέντρωση και παρακολούθηση θα δημιουργούσε δυσκολία στον έλεγχο της δαπάνης ή του εσόδου καθώς το ποσό ενός παραστατικού (τιμολόγιο-απόδειξη) το οποίο αντιστοιχεί, για παράδειγμα σε μια δαπάνη, θα έσπαγε σε μικρότερα ποσά για να αντιστοιχιστεί στα διάφορα τμήματα (παραγωγής, διοίκησης κλπ) για τα οποία έγινε η συγκεκριμένη

δαπάνη. Σε αυτή τη περίπτωση, ακόμη πιο δύσκολος θα ήταν ο έλεγχος από τις διάφορες δημόσιες ελεγκτικές Υπηρεσίες.

Σύμφωνα με την αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης οι σχετικοί λογαριασμοί δέχονται χρεώσεις ή πιστώσεις και αντίστοιχους αντιλογισμούς, χωρίς να επιτρέπονται μεταφορές των κονδυλίων τους κατά τη διάρκεια της χρήσης. Τα υπόλοιπα των λογαριασμών αυτών, στο τέλος κάθε χρήσης, μεταφέρονται στο λογαριασμό της γενικής εκμετάλλευσης, ή στο λογαριασμό αποτελεσμάτων.

1.5.3. Η αρχή της κατάρτισης του λογαριασμού της γενικής εκμετάλλευσης με λογιστικές εγγραφές.

Ο λογαριασμός της γενικής εκμετάλλευσης καταρτίζεται έπειτα από μεταφορά σ' αυτόν της αξίας των αποθεμάτων, οργανικών εξόδων και οργανικών εσόδων κατ' είδος, έτσι ώστε από την ανάλυσή του να προκύπτει η συνολική κίνηση των λογαριασμών κυκλοφορίας ή εκμετάλλευσης της οικονομικής μονάδας. Με την μεταφορά των παραπάνω λογαριασμών στον 80.00 «λογαριασμός γενικής εκμετάλλευσης» οι λογαριασμοί των ομάδων 6 και 7 εξισώνονται ενώ οι λογαριασμοί της ομάδας 2 εμφανίζουν την αξία των αποθεμάτων λήξης που θα εμφανιστούν στον Ισολογισμό της χρήσης αυτής.

Η Κατάσταση λογαριασμού Γενικής εκμετάλλευσης παρέχει σημαντικές πληροφορίες για την επιχείρηση, οι οποίες δεν παρέχονται από τις άλλες οικονομικές καταστάσεις. Συγκεκριμένα, στην κατάσταση της Γενικής Εκμετάλλευσης⁶ εμφανίζεται συγκεντρωμένη η ετήσια δραστηριότητα της επιχείρησης και η συνολική ετήσια κίνηση των λογαριασμών εκμετάλλευσης συγκριτικά με τα στοιχεία της προηγούμενης χρήσης, καθώς είναι υποχρεωτική η σύνταξη σε δύο στήλες. Τα στοιχεία της κατάστασης είναι σωστά και αξιόπιστα καθώς προέρχονται από την μεταφορά των πρωτογενών δεδομένων των λογαριασμών της γενικής λογιστικής, στους οποίους λογαριασμούς καταχωρούνται μόνο δεδομένα που στηρίζονται στην αρχή του δικαιολογητικού συνεπώς κάθε εγγραφή στη γενική λογιστική συνοδεύεται

⁶ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13^η έκδοση 2008, σελ 101

με πραγματικό παραστατικό το οποίο είναι επαληθεύσιμο. Τέλος, στο λογαριασμό εκμετάλλευσης προσδιορίζεται το οργανικό αποτέλεσμα της επιχείρησης το οποίο αντιπροσωπεύει το μέτρο της αποδοτικότητας της επιχείρησης.

1.6. Οι ομάδες λογαριασμών του ΕΓΛΣ

Η κάθε ομάδα λογαριασμών αντιπροσωπεύει μια κατηγορία λογαριασμών. Έτσι λοιπόν, έχουμε τους λογαριασμούς ενεργητικού, παθητικού, εκμετάλλευσης-αποτελεσμάτων, της αναλυτικής λογιστικής και τέλος τους λογαριασμούς τάξεως.

Το ενεργητικό μιας επιχείρησης περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που έχει η επιχείρηση στην κυριότητά της και τα ποσά που της οφείλουν οι τρίτοι. Το ενεργητικό χωρίζεται σε πάγια στοιχεία, σε αποθέματα, σε απαιτήσεις και διαθέσιμα. Το παθητικό μιας επιχείρησης περιλαμβάνει τις υποχρεώσεις, που έχει η επιχείρηση προς τον ιδιοκτήτη επιχειρηματία, το προσωπικό της, το ελληνικό Δημόσιο και προς τους τρίτους. Το σύνολο του παθητικού πρέπει να συμφωνεί με το σύνολο του ενεργητικού. Το παθητικό χωρίζεται σε καθαρή θέση, προβλέψεις, βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Οι λογαριασμοί εκμετάλλευσης είναι οι λογαριασμοί που απεικονίζουν τα οργανικά έσοδα και έξοδα. Αν από τα οργανικά έσοδα αφαιρεθούν τα οργανικά έξοδα, το αποτέλεσμα που προκύπτει αποτελεί το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης. Το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης κέρδος ή ζημία προκύπτει από την κύρια λειτουργία της επιχείρησης και αποτελεί το βασικότερο κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως βιώσιμη ή μη. Αν στο αποτέλεσμα εκμετάλλευσης προστεθούν τα έκτακτα έσοδα και αφαιρεθούν τα έκτακτα έξοδα τότε το νέο υπόλοιπο που προκύπτει αποτελεί το καθαρό αποτέλεσμα, κέρδος ή ζημία της επιχείρησης, το οποίο είναι το τελικό αποτέλεσμα και διανέμεται στους μετόχους ή κεφαλαιοποιείται.

Η κάθε ομάδα περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

Ομάδα 1	Πάγιο ενεργητικό
Ομάδα 2	Αποθέματα
Ομάδα 3	Απαιτήσεις και Διαθέσιμα
Ομάδα 4	Καθαρή Θέση - Προβλέψεις - Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
Ομάδα 5	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Ομάδα 6	Οργανικά έξοδα κατ' είδος
Ομάδα 7	Οργανικά έσοδα κατ' είδος
Ομάδα 8	Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων
Ομάδα 9	Αναλυτική Λογιστική Εκμετάλλευσης
Ομάδα 10	Λογαριασμοί τάξεως

Ομάδα 1^η : Πάγιο ενεργητικό

Στην πρώτη ομάδα περιλαμβάνεται το σύνολο των αγαθών, αξιών και δικαιωμάτων, που προορίζονται να παραμείνουν μακροχρόνια, με την ίδια περίπου μορφή, στην οικονομική μονάδα, καθώς και τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις. Στο πάγιο ενεργητικό περιλαμβάνονται οι εξής κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων:

- α. Ενσώματα πάγια στοιχεία: είναι τα υλικά αγαθά που αποκτάει η οικονομική μονάδα με σκοπό να τα χρησιμοποιεί ως μέσα δράσεώς της κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία είναι οπωσδήποτε μεγαλύτερη από ένα έτος. Τα ενσώματα πάγια καταχωρούνται στους λογαριασμούς 10-15 και αφορούν τις εδαφικές εκτάσεις, τα κτίρια και εγκαταστάσεις, τα μηχανήματα, τα μεταφορικά μέσα, τα έπιπλα και το λοιπό εξοπλισμό και τα πάγια που βρίσκονται υπό εκτέλεση-κατασκευή.
- β. Ασώματες ακινητοποιήσεις ή άυλα πάγια στοιχεία: είναι τα ασώματα οικονομικά αγαθά που αποκτούνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό να χρησιμοποιούνται παραγωγικά για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα έτος. Τα άυλα πάγια καταχωρούνται στους λογαριασμούς 16.00-16.09 και διακρίνονται σε δυο κατηγορίες: στα δικαιώματα που είναι για παράδειγμα τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, η

πνευματική ιδιοκτησία, τα εμπορικά σήματα κλπ και στις πραγματικές καταστάσεις, ιδιότητες και σχέσεις που είναι για παράδειγμα η πελατεία, η φήμη, η πίστη κλπ.

γ. Έξοδα πολυετούς απόσβεσης: είναι τα έξοδα που αποσβένονται τμηματικά και πραγματοποιούνται για την ίδρυση και οργάνωση της οικονομικής μονάδας, για την απόκτηση διαρκών μέσων εκμετάλλευσης και για την επέκταση και αναδιοργάνωσή της. Τα έξοδα πολυετούς απόσβεσης καταχωρούνται στους λογαριασμούς 16.10-16.19.

δ. Συμμετοχές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις: είναι οι συμμετοχές σε άλλες οικονομικές μονάδες, οποιασδήποτε νομικής μορφής, οι οποίες εξασφαλίζουν την άσκηση επιρροής πάνω σ' αυτές και αποκτούνται με σκοπό διαρκούς κατοχής τους, και οι κατά τρίτων απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας, για τις οποίες η προθεσμία εξόφλησης λήγει μετά από το τέλος της επόμενης χρήσης. Οι συμμετοχές παρακολουθούνται στο λογαριασμό 18 και είναι οι μετοχές ανωνύμων εταιριών, τα εταιρικά μερίδια ΕΠΕ και των προσωπικών εταιριών. Αν το ποσοστό συμμετοχής στις πιο πάνω εταιρείες είναι μέχρι 10% τότε οι μετοχές θεωρούνται χρεόγραφα και παρακολουθούνται στο λογαριασμό 34 του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Ομάδα 2^η : Αποθέματα

Στην ομάδα 2 παρακολουθούνται τα αποθέματα της οικονομικής μονάδας που προέρχονται, είτε από απογραφή, είτε από αγορά, είτε από ιδιοπαραγωγή και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, είτε από ανταλλαγή, είτε από εισφορά σε είδος, είτε από δωρεά.

Αποθέματα είναι τα υλικά αγαθά που ανήκουν στην οικονομική μονάδα, τα οποία: (1) προορίζονται να πωληθούν κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της, (2) βρίσκονται στη διαδικασία της παραγωγής και προορίζονται να πωληθούν όταν πάρουν τη μορφή των έτοιμων προϊόντων, (3) προορίζονται να αναλωθούν για την παραγωγή έτοιμων αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, (4) προορίζονται να αναλωθούν για την καλή λειτουργία, τη συντήρηση ή επισκευή, καθώς και την ιδιοπαραγωγή πάγιων στοιχείων, (5) προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για τη συσκευασία π.χ. των παραγόμενων έτοιμων προϊόντων ή των εμπορευμάτων που προορίζονται για πώληση. Στην ομάδα 2 περιλαμβάνονται οι εξής κατηγορίες αποθεμάτων:

α. Εμπορεύματα : Είναι τα υλικά αγαθά (αντικείμενα, ύλες, υλικά) που αποκτούνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό να μεταπωλούνται στην κατάσταση που αγοράζονται. Τα εμπορεύματα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 20. Οι αγορές που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της χρήσης, καθώς και τα αρχικά και τελικά αποθέματα, για κάθε κατηγορία αγαθών του λογαριασμού 20 παρακολουθούνται υποχρεωτικά σε χωριστούς δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους ή τεταρτοβάθμιους λογαριασμούς.

β. Έτοιμα προϊόντα: Είναι τα υλικά αγαθά που παράγονται, κατασκευάζονται ή συναρμολογούνται από την οικονομική μονάδα με σκοπό την πώλησή τους και παρακολουθούνται στον λογαριασμό 21.

γ. Ημιτελή προϊόντα: Είναι τα υλικά αγαθά που, μετά από κατεργασία σε ορισμένο στάδιο (ή στάδια), είναι έτοιμα για παραπέρα βιομηχανοποίηση (ή κατεργασία) ή για πώληση στην ημιτελή τους κατάσταση. Και τα ημιτελή προϊόντα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 21.

δ. Υποπροϊόντα: Είναι τα υλικά αγαθά (προϊόντα) που παράγονται μαζί με τα κύρια προϊόντα, σε διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, από τις ίδιες πρώτες και βοηθητικές ύλες. Τα υποπροϊόντα επαναχρησιμοποιούνται από την οικονομική μονάδα σαν πρώτη ύλη ή πωλούνται αυτούσια. Τα υποπροϊόντα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 22.

ε. Υπολείμματα: Είναι υλικά κατάλοιπα της παραγωγικής διαδικασίας, κατά κανόνα άχρηστα. Τα υπολείμματα, όταν, σαν άχρηστα, απορρίπτονται, αντιπροσωπεύουν μέρος της βιομηχανικής απώλειας (π.χ. φύρας). Στην κατηγορία των υπολειμμάτων, που παρακολουθούνται στο λογαριασμό 22, εντάσσονται και τα ακατάλληλα για βιομηχανοποίηση ή κανονική αξιοποίηση διάφορα υλικά ή έτοιμα ή ημιτελή προϊόντα.

στ. Παραγωγή σε εξέλιξη: Είναι πρώτες ύλες, βοηθητικά υλικά, ημιτελή προϊόντα και άλλα στοιχεία κόστους (π.χ. εργασία, γενικά βιομηχανικά έξοδα), τα οποία κατά τη διάρκεια της χρήσης ή στο τέλος αυτής, κατά την απογραφή, βρίσκονται στο κύκλωμα της παραγωγικής διαδικασίας για κατεργασία. Η κατηγορία αυτή των αποθεμάτων παρακολουθείται στον λογαριασμό 23.

ζ. Πρώτες και βοηθητικές ύλες: Είναι τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με σκοπό τη βιομηχανική επεξεργασία ή συναρμολόγησή τους για την παραγωγή ή κατασκευή προϊόντων και παρακολουθούνται στο λογαριασμό 24.

η. Υλικά συσκευασίας: Είναι τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους για τη συσκευασία των προϊόντων της, ώστε τα τελευταία να φτάνουν στην κατάσταση εκείνη στην οποία είναι δυνατό ή σκόπιμο να προσφέρονται στην πελατεία. Τα υλικά συσκευασίας θεωρούνται απαραίτητα για την ολοκλήρωση της παραγωγής του προϊόντος καθώς μετά την χρησιμοποίησή τους το προϊόν είναι έτοιμο για πώληση. Τα υλικά συσκευασίας παρακολουθούνται στο λογαριασμό 24, όπως και οι πρώτες και βοηθητικές ύλες.

θ. Αναλώσιμα υλικά: Είναι τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με προορισμό την ανάλωσή τους για συντήρηση του πάγιου εξοπλισμού της και γενικά για την εξασφάλιση των αναγκαίων συνθηκών λειτουργίας των κύριων και βοηθητικών υπηρεσιών της. Τα αναλώσιμα υλικά παρακολουθούνται στο λογαριασμό 25

ι. Ανταλλακτικά πάγιων στοιχείων: Είναι τα υλικά αγαθά που η οικονομική μονάδα αποκτάει με σκοπό την ανάλωσή τους για συντήρηση και επισκευή του πάγιου εξοπλισμού της και παρακολουθούνται στο λογαριασμό 26.

ια. Είδη συσκευασίας: Είναι τα υλικά μέσα που χρησιμοποιούνται από την οικονομική μονάδα για τη συσκευασία εμπορευμάτων ή προϊόντων της και παραδίνονται στους πελάτες μαζί με το περιεχόμενό τους. Τα είδη συσκευασίας είναι επιστρεπτέα ή μη επιστρεπτέα, ανάλογα με τη συμφωνία που γίνεται κατά την πώληση σχετικά με την επιστροφή τους ή μη και παρακολουθούνται στο λογαριασμό 28. Η διαφορά τους με τα υλικά συσκευασίας (ομάδα 24) είναι ότι τα τελευταία, με την πρώτη χρήση τους αχρηστεύονται και δεν μπορούν να ξαναχρησιμοποιηθούν.

Ομάδα 3^η : Απαιτήσεις και διαθέσιμα

Στην ομάδα 3 παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις, τα αξιόγραφα και τα διαθέσιμα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας. Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις θεωρούνται εκείνες που, κατά το κλείσιμο του ισολογισμού, είναι εισπρακτέες μέσα στη χρήση που ακολουθεί. Η ομάδα 3 περιλαμβάνει τους λογαριασμούς πελάτες, γραμμάτια εισπρακτέα, χρηματικά διαθέσιμα κλπ.

Ομάδα 4^η : Καθαρή Θέση – Προβλέψεις- Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Στην ομάδα 4 παρακολουθούνται η καθαρή θέση της οικονομικής μονάδας, οι προβλέψεις και οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Καθαρή θέση ή καθαρή περιουσία είναι το ίδιο κεφάλαιο κάθε οικονομικής μονάδας, το οποίο για τις εταιρείες αποτελείται από το μετοχικό ή εταιρικό κεφάλαιο, από τα κάθε είδους και φύσεως αποθεματικά και από το εκάστοτε υπόλοιπο εις νέο: κερδών ή ζημιών. Η καθαρή θέση θα λέγαμε ότι είναι οι υποχρεώσεις που έχει η επιχείρηση προς τον ίδιο τον επιχειρηματία ή τους εταίρους. Οι προβλέψεις είναι οι κρατήσεις ορισμένων ποσών, που γίνονται κατά την σύνταξη του ισολογισμού και αποβλέπουν στην κάλυψη ενδεχόμενων ζημιών και εξόδων. Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι οι υποχρεώσεις προς τους τρίτους, που πρέπει να πληρωθούν μετά το τέλος της επόμενης χρήσης.

Ομάδα 5^η : Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Στην ομάδα 5 παρακολουθούνται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της οικονομικής μονάδας. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις είναι εκείνες για τις οποίες η προθεσμία εξόφλησής τους λήγει μέχρι το τέλος της επόμενης χρήσης. Στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί προμηθευτές, γραμμάτια πληρωτέα, υποχρεώσεις προς τις τράπεζες, το ελληνικό δημόσιο, τους ασφαλιστικούς οργανισμούς κλπ.

Ομάδα 6^η : Οργανικά έξοδα κατ' είδος

Στην ομάδα 6 απεικονίζονται και παρακολουθούνται κατ' είδος τα έξοδα που αναφέρονται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης δηλαδή τα οργανικά έξοδα, καθώς επίσης και οι ετήσιες επιβαρύνσεις για τη διενέργεια αποσβέσεων και προβλέψεων που ενσωματώνονται στο λειτουργικό κόστος. Στους λογαριασμούς της ομάδας 6 δεν καταχωρούνται ζημίες, προβλέψεις που δεν αφορούν άμεσα την εκμετάλλευση, πρόστιμα και προσαυξήσεις, ποσά που αφορούν επενδύσεις ή τοποθετήσεις, έξοδα εξαιρετικού χαρακτήρα, τεκμαρτά έξοδα και ζημίες και έξοδα προηγούμενων χρήσεων. Οι λογαριασμοί της ομάδας 6 κλείνουν στο τέλος της χρήσης όπου και μεταφέρονται στο λογαριασμό γενικής εκμετάλλευσης για να προσδιορίσουν το αποτέλεσμα της χρήσης.

Ομάδα 7^η : Οργανικά έσοδα κατ' είδος

Στην ομάδα 7 απεικονίζονται και παρακολουθούνται κατ' είδος τα έσοδα τα οποία αναφέρονται στην ομαλή εκμετάλλευση της χρήσης, δηλαδή τα οργανικά έσοδα από πωλήσεις εμπορευμάτων, προϊόντων, υπηρεσιών κλπ. Στους λογαριασμούς της ομάδας 7 δεν καταχωρούνται έκτακτα και ανόργανα έσοδα, καθώς και έκτακτα κέρδη. Στο τέλος της χρήσης, οι λογαριασμοί της ομάδας 7 μεταφέρονται στο λογαριασμό γενικής εκμετάλλευσης για να προσδιορίσουν το αποτέλεσμα της χρήσης.

Ομάδα 8^η : Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων

Στην ομάδα 8 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί προσδιορισμού των αποτελεσμάτων εκμετάλλευσης, μικτών και καθαρών, καθώς και οι λογαριασμοί συγκέντρωσης των μη προσδιοριστικών των μικτών κερδών εξόδων και εσόδων εκμετάλλευσης. Στην ίδια ομάδα περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί συγκέντρωσης των έκτακτων και ανόργανων αποτελεσμάτων, των εξόδων και εσόδων προηγούμενων χρήσεων, των προβλέψεων για έκτακτους κινδύνους, των εσόδων από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων και των μη ενσωματωμένων στο λειτουργικό κόστος αποσβέσεων πάγιων στοιχείων, καθώς και οι λογαριασμοί προσδιορισμού και διάθεσης των αποτελεσμάτων χρήσης.

Ομάδα 9^η: Αναλυτική Λογιστική Εκμετάλλευσης

Στην ομάδα 9 περιλαμβάνεται ο μηχανισμός λειτουργίας της αναλυτικής λογιστικής ή λογιστικής κόστους. Η αναλυτική λογιστική επιδιώκει το λογιστικό προσδιορισμό του λειτουργικού κόστους, του κόστους των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και το λογιστικό προσδιορισμό των μικτών και καθαρών αποτελεσμάτων. Η αναλυτική λογιστική λειτουργεί ανεξάρτητα από τη γενική λογιστική σε λογαριασμούς που αναπτύσσονται στην ομάδα 9, χρησιμοποιώντας τα δεδομένα των ομάδων 2,6,7 και 8 της γενικής λογιστικής τα οποία μεταφέρονται από την γενική λογιστική μέσω των διάμεσων λογαριασμών (90). Η ομάδα 9 αναλύεται στους ακόλουθους πρωτοβάθμιους λογαριασμούς

90	Διάμεσοι – Αντικρυσζόμενοι λογαριασμοί
91	Ανακατάταξη εξόδων – αγορών και εσόδων
92	Κέντρα (θέσεις) κόστους
93	Κόστος παραγωγής (παραγωγή σε εξέλιξη)
94	Αποθέματα
95	Αποκλίσεις από το πρότυπο κόστος
96	Έσοδα – Μικτά αναλυτικά αποτελέσματα
97	Διαφορές ενσωματώσεως και καταλογισμού
98	Αναλυτικά αποτελέσματα

Ομάδα 10^η (0): Λογαριασμοί Τάξεως

Στην ομάδα 10 περιλαμβάνονται οι λογαριασμοί τάξεως⁷ με τους οποίους παρέχονται σημαντικές πληροφορίες και χρήσιμα στατιστικά στοιχεία. Οι λογαριασμοί τάξεως είναι λογαριασμοί ειδικής κατηγορίας, στους οποίους απεικονίζονται και παρακολουθούνται χρήσιμες πληροφορίες καθώς και γεγονότα που δημιουργούν νομικές δεσμεύσεις, χωρίς να επιφέρουν άμεση ποσοτική μεταβολή στα περιουσιακά στοιχεία της οικονομικής μονάδας, η οποία όμως ποσοτική μεταβολή είναι δυνατό να επέλθει στο μέλλον.

Οι λογαριασμοί τάξεως λειτουργούν πάντοτε αμοιβαία, κατά ζεύγη λογαριασμών, σε αυτόνομο λογιστικό κύκλωμα της ομάδας 10, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα συλλειτουργίας τους με τους λογαριασμούς ουσίας της γενικής λογιστικής (λογ. ομάδων 1-8) και της αναλυτικής λογιστικής εκμετάλλευσης (λογ. ομάδας 9). Στον Ισολογισμό οι λογαριασμοί τάξεως εμφανίζονται με ξεχωριστή άθροιση, μετά την άθροιση των λογαριασμών ουσίας. Με τους λογαριασμούς τάξεως παρακολουθούνται ιδίως:

- Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία.
- Εγγυήσεις που λαμβάνονται από την οικονομική μονάδα για εξασφάλιση απαιτήσεών της.

⁷ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, *Παραδείγματα εφαρμογής και ανάλυσης του γενικού λογιστικού σχεδίου στην πράξη*, 2008, σελ 672

- Εγγυήσεις που παραχωρούνται από την οικονομική μονάδα για εξασφάλιση υποχρεώσεών της.
- Αμφοτεροβαρείς και άλλης φύσεως συμβάσεις, κατά το ανεκτέλεστο μέρος τους.
- Διάφορες πληροφορίες και στατιστικά στοιχεία

Σκοπός της λειτουργίας των λογαριασμών τάξεως είναι να πληροφορήσει το ενδιαφερόμενο κοινό για κάποια στοιχεία τα οποία δεν απεικονίζονται στους προηγούμενους λογαριασμούς καθώς δεν είναι υποχρεωτικό. Για παράδειγμα τα ξένα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία κατέχει προσωρινά η επιχείρηση εμφανίζονται σε λογαριασμό τάξεως. Η επιχείρηση μπορεί να κατέχει περιουσιακά στοιχεία κυριότητας τρίτων με σκοπό την φύλαξη ή για πώληση για λογαριασμό του τρίτου ή για ενέχυρο κλπ. Για να μην επέρχεται σύγχυση των περιουσιακών αυτών στοιχείων με ομοειδή στοιχεία της επιχείρησης το ΕΓΛΣ έχει προβλέψει την τήρηση αυτών σε λογαριασμούς τάξεως. Επίσης, σε περίπτωση πτώχευσης της επιχείρησης αν δεν υπάρχει διάκριση των περιουσιακών στοιχείων αυτής και των τρίτων τότε οι τρίτοι ίσως δεν μπορούν να διεκδικήσουν την κυριότητα των περιουσιακών τους στοιχείων.

Στους λογαριασμούς τάξεως παρακολουθούνται, επίσης, οι αμφοτεροβαρείς συμβάσεις μελλοντικής ή τμηματικής εκτέλεσης ή συμβάσεις από τις οποίες θα προκύψουν στο μέλλον υποχρεώσεις και απαιτήσεις όπως για παράδειγμα η προαγορά εμπορευμάτων ή οι εγγυήσεις υπέρ τρίτων ή οι εγγυοδοσίες προς τρίτους κλπ. Οι μελλοντικές αμφοτεροβαρείς συμβάσεις δεν απεικονίζονται στους λογαριασμούς ουσίας όμως είναι ένα σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να γνωρίζει ο κάθε ενδιαφερόμενος καθώς μπορεί να του δώσει σημαντικές πληροφορίες για το μέλλον της επιχείρησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1. Ορισμός της Ελεγκτικής

Η Ελεγκτική⁸ είναι ο κλάδος της οικονομικής επιστήμης που ασχολείται με τη διατύπωση αρχών και κανόνων με βάση τους οποίους διενεργείται κάθε διαχειριστικός και λογιστικός έλεγχος στις διάφορες οικονομικές μονάδες και οργανισμούς.

Το 1972 η Αμερικανική Ένωση Λογιστικής (American Accounting Association) όρισε την ελεγκτική⁹ ως « μια συστηματική διαδικασία αντικειμενικής συγκέντρωσης και αξιολόγησης ελεγκτικών τεκμηρίων που αφορούν σε πιστοποιήσεις οικονομικών ενεργειών και γεγονότων με σκοπό την εξακρίβωση του βαθμού ανταπόκρισης μεταξύ αυτών των πιστοποιήσεων και των προκαθορισμένων κριτηρίων για τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων σε ενδιαφερόμενους χρήστες».

Η ελεγκτική, με την διενέργεια του ελέγχου, αποσκοπεί στην επαλήθευση της ειλικρίνειας των οικονομικών στοιχείων του οργανισμού ή της οικονομικής μονάδας που ελέγχεται, με απώτερο σκοπό την διαφύλαξη των περιουσιακών του στοιχείων και την προστασία των συναλλασσόμενων με τον παραπάνω φορέα. Επιπλέον, με την διενέργεια του ελέγχου μπορεί να διαπιστωθεί κατά πόσο η διαχείριση ασκείται αποδοτικά και αποτελεσματικά για την περαιτέρω ανάπτυξη της επιχείρησης.

Η ελεγκτική ως ξεχωριστός επιστημονικός κλάδος, παράγει καινούρια γνώση μέσα από την διεξαγωγή ορθολογικής και μεθοδικής έρευνας. Ωστόσο, η ελεγκτική είναι και τεχνική καθότι χρησιμοποιεί την καινούρια γνώση για να ικανοποιήσει τις πρακτικές ανάγκες του ελέγχου δημιουργώντας πρότυπα και ελεγκτικές διαδικασίες.

⁸ ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΤΣΑΓΚΛΑΓΚΑΝΟΣ, *Ελεγκτική*, Αφοί Κυριακίδη ΑΕ, 2005, σελ 8

⁹ ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ, *Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος: μια συστηματική προσέγγιση εννοιών, αρχών και προτύπων*, Εκδόσεις Business Plus, Αθήνα 2006, σελ 52

Η ελεγκτική¹⁰ ως επιστήμη και τεχνική μελετάει το υποκείμενο και το αντικείμενο του ελέγχου, καθώς και τις ελεγκτικές διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθούνται σε κάθε έλεγχο. Το υποκείμενο αναφέρεται στον πρόσωπο που διενεργεί τον έλεγχο, δηλαδή τον ελεγκτή: εσωτερικό ή εξωτερικό. Το αντικείμενο του ελέγχου διαπραγματεύεται το τι ελέγχεται και για ποιό σκοπό. Ο έλεγχος μπορεί να διενεργείται λόγω της υποχρέωσης που έχει η επιχείρηση απέναντι στην νομοθεσία ή λόγω της επιθυμίας των μετόχων της ή της διοίκησής της. Τέλος, οι ελεγκτικές διαδικασίες είναι όλες εκείνες οι τεχνικές και τα πρότυπα που ακολουθεί ο ελεγκτής κατά την διεξαγωγή του ελέγχου.

Η ελεγκτική διακρίνεται σε δημόσια και ιδιωτική. Η δημόσια ελεγκτική ασχολείται με τον έλεγχο των Δημοσίων οργανισμών και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η ιδιωτική ελεγκτική, που παρουσιάζει και το μεγαλύτερο ενδιαφέρον και με την οποία θα ασχοληθούμε σε αυτή την ενότητα, ελέγχει τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου και ειδικότερα τις μονάδες κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

2.2. Το Ιστορικό της Ελεγκτικής

Η ελεγκτική ως πρακτική έχει μακρόχρονη ιστορία καθώς οι ιστορικές πηγές βεβαιώνουν την ύπαρξη της στους πολιτισμούς της αρχαιότητας¹¹. Στην αρχαία Αίγυπτο τηρούσαν υποτυπώδεις λογαριασμούς και ασκούσαν στοιχειώδεις ελέγχους για την αριθμητική τους ακρίβεια. Στην αρχαία Αθήνα, υπήρχαν ελεγκτές των δημοσίων οικονομικών και έχουν μάλιστα βρεθεί στοιχεία για τον έλεγχο των δαπανών της ανέγερσης του Παρθενώνα. Ιστορικά συγγράμματα αναφέρουν ότι το 330 π.Χ λειτουργούσε το σώμα λογιστών που αρχικά το συγκροτούσαν 30 ελεγκτές και έργο του ήταν ο έλεγχος της διαχείρισης του πλούτου των ναών και των πόλεων.

Στην Δυτική Ευρώπη, η ελεγκτική άρχισε να αναπτύσσεται μετά την εποχή του Μεσαίωνα όπου η εμπορική άνθηση που παρουσίασαν οι ευρωπαϊκές πόλεις έδωσε

¹⁰ ΠΑΝΤΕΛΗΣ Σ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ, *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του*, Αθήνα 2003, σελ 25

¹¹ ΑΝΤΩΝΗΣ Α. ΠΑΠΑΣ, *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα 1999, σελ 26-27

ώθηση στον θεσμό του ελέγχου, βέβαια χωρίς ιδιαίτερη ανάπτυξη του. Ο θεσμός της ελεγκτικής αναπτύσσεται ιδιαίτερα, μετά την βιομηχανική επανάσταση, καθώς παρατηρείται αύξηση των επιχειρήσεων, διόγκωση των ήδη υπαρχουσών και ο διαχωρισμός της διοίκησης από την ιδιοκτησία της επιχείρησης οπότε θεωρείται επιτακτική η ανάγκη του ελέγχου. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, έμφαση δίνεται στην προστασία των επιχειρήσεων από απάτες μέσω του καθολικού ελέγχου των επιχειρήσεων.

Καθώς οι επιχειρήσεις συνέχισαν να αναπτύσσονται και να εξελίσσονται σε μεγάλους οργανισμούς έγινε κατανοητό ότι ήταν αδύνατος ο καθολικός έλεγχος των συναλλαγών του οργανισμού καθώς ο έλεγχος θα ήταν χρονοβόρος αλλά και ασύμφορος οικονομικά, οπότε περιορίστηκαν στον έλεγχο των διαφόρων συστημάτων λειτουργίας της επιχείρησης. Η σημασία της προστασίας από απάτες υποβιβάστηκε και δόθηκε περισσότερο έμφαση στην επιβεβαίωση της ακρίβειας των λογιστικών δεδομένων των οικονομικών καταστάσεων.

Η σπουδαιότητα του ελέγχου έγινε ιδιαίτερα σαφής όταν οι επιχειρήσεις άρχισαν να εφαρμόζουν το λογιστικό διπλογραφικό σύστημα και να αναζητούν τρόπους για την διασφάλιση της ειλικρίνειας των λογαριασμών τους. Το διπλογραφικό σύστημα αποτέλεσε σημαντικό μέσο υποβοήθησης του ελέγχου, καθώς η ορθολογική λειτουργία του, επιτρέπει την επαλήθευση της ακρίβειας των πληροφοριών και τη διασταύρωση της αντικειμενικότητάς τους.

Η ελεγκτική και ο θεσμός των ελεγκτών, όπως τον γνωρίζουμε σήμερα αναπτύχθηκαν στη Μεγάλη Βρετανία, η οποία πρώτη αναγνώρισε την σημαντικότητα του ελέγχου ως μέσο ανάπτυξης των επιχειρήσεων και προχώρησε στην ψήφιση του εταιρικού νόμου 1862 ο οποίος ορίζει τις βασικές αρχές του ελεγκτικού επαγγέλματος. Η Μεγάλη Βρετανία είναι η χώρα η οποία εξέλιξε την ελεγκτική από πρακτική και σε επιστήμη. Στη συνέχεια οι ΗΠΑ, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, παίρνουν την σκυτάλη για την περαιτέρω ανάπτυξη της ελεγκτικής πρακτικής και επιστήμης και μέχρι σήμερα έχουν επιδείξει σημαντικό έργο στον τομέα αυτό.

Στη χώρα μας, ο νόμος 5076/1931 ήταν η αρχή για την ίδρυση του πρώτου οργανωμένου ελεγκτικού σώματος στην Ελλάδα. Όμως, λόγω των διαφόρων

συγκυριών της εποχής εκείνης, έγινε τελικά πράξη με τον ν.3329/1955 με τον οποίον ιδρύθηκε το Σώμα Ορκωτών Λογιστών (ΣΟΛ). Στη συνέχεια ο ν. 1969/1991 εναρμόνισε το επάγγελμα του ελεγκτή με εκείνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος το ΠΔ 226/1992 καθορίζει την οργάνωση του σώματος ορκωτών ελεγκτών λογιστών, από το οποίο γίνεται ο υποχρεωτικός έλεγχος της διαχείρισης των ανωνύμων εταιρειών και άλλων επιχειρήσεων.

2.3. Είδη ελέγχου

Η κυριότερη διάκριση του ελέγχου¹² που αποτελεί και το βασικό στοιχείο της ελεγκτικής διαδικασίας είναι σε:

- εσωτερικό έλεγχο και
- εξωτερικό έλεγχο

Κριτήριο της διάκρισης αυτής είναι το ποιος ασκεί τον παραπάνω έλεγχο και την σχέση εργασίας που υπάρχει με τον ελεγχόμενο φορέα.

Ο εσωτερικός έλεγχος οργανώνεται από τον ίδιο τον φορέα που ελέγχεται και πραγματοποιείται από τους εσωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι βρίσκονται σε υπαλληλική σχέση με τον φορέα. Οι εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από τους εξωτερικούς ελεγκτές οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι επαγγελματίες δηλαδή δεν έχουν καμία σχέση εξαρτημένης εργασίας ή υπαλληλική ιδιότητα με τον φορέα που ελέγχουν. Ο έλεγχος από εξωτερικό ελεγκτή γίνεται είτε διότι το προβλέπει η νομοθεσία είτε διότι το επιθυμούν οι μέτοχοι ή η διοίκηση της επιχείρησης.

Ανάλογα με το αντικείμενο που διαπραγματεύονται οι έλεγχοι, διακρίνονται σε:

- διοικητικούς ελέγχους,
- λειτουργικούς ή διαχειριστικούς ελέγχους,
- λογιστικούς ελέγχους

Ο διοικητικός έλεγχος είναι κλάδος του εσωτερικού ελέγχου και στόχος του είναι να διαπιστώσει αν έχουν επιτευχθεί οι σκοποί της διοίκησης της επιχείρησης. Ο λειτουργικός ή διαχειριστικός έλεγχος ο οποίος ασκείται, επίσης, από τους

¹² ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΤΣΑΓΚΛΑΓΚΑΝΟΣ, *Ελεγκτική*, Αφοί Κυριακίδη ΑΕ, 2005, σελ 11-12.

εσωτερικούς ελεγκτές, παρακολουθεί όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης προσπαθώντας να εξακριβώσει αν τηρούνται οι οδηγίες της διοίκησης.

Ο λογιστικός έλεγχος διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό. Ο λογιστικός έλεγχος που ασκείται από τους εσωτερικούς ελεγκτές έχει ως αντικειμενικό σκοπό την προστασία του ανθρώπινου δυναμικού, την διασφάλιση των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης και την εξασφάλιση της λειτουργίας ενός αποτελεσματικού λογιστικού συστήματος. Ο λογιστικός έλεγχος που διενεργείται από τους εξωτερικούς ελεγκτές επιδιώκει την εξακρίβωση της αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.

Ανάλογα με το σκοπό τους οι έλεγχοι¹³ διακρίνονται σε

- προληπτικούς ελέγχους
- κατασταλτικούς ελέγχους

Οι προληπτικοί έλεγχοι διενεργούνται κατά την εκτέλεση της οικονομικής συναλλαγής με σκοπό την αποφυγή πιθανών λαθών ή παραλήψεων. Οι προληπτικοί έλεγχοι είναι ευθύνη του προϊσταμένου κάθε τμήματος και όχι του εσωτερικού ελέγχου. Η έννοια της πρόληψης εμπεριέχει και την έννοια της έγκρισης και της εντολής που δεν είναι στην δικαιοδοσία του εσωτερικού ελέγχου. Για παράδειγμα ο ταμίας μιας επιχείρησης για να πληρώσει κάποιον προμηθευτή θα πρέπει να πάρει την έγκριση από τον προϊστάμενο λογιστηρίου ή τον οικονομικό διευθυντή.

Οι κατασταλτικοί έλεγχοι διενεργούνται εκ των υστέρων από τους εσωτερικούς ελεγκτές και αποβλέπουν στην αποκάλυψη των λαθών ή παραλήψεων και στην διαπίστωση ότι έχουν τηρηθεί όλες οι διαδικασίες σύμφωνα με τους κανόνες λειτουργίας της επιχείρησης.

Ανάλογα με την έκτασή τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε

- ειδικούς ελέγχους
- γενικούς ελέγχους

¹³ ΠΑΝΤΕΛΗΣ Σ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ, *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του*, Αθήνα 2003, σελ 23-24

Οι ειδικοί έλεγχοι έχουν ως αντικείμενο ένα συγκεκριμένο τομέα όπως για παράδειγμα ο έλεγχος προμηθειών ή έλεγχος πιστώσεων και διεξάγεται από το τμήμα εσωτερικού ελέγχου. Οι γενικοί έλεγχοι είναι εκείνοι που εκτείνονται σε ολόκληρη τη διαχείριση μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου όπως ο ετήσιος έλεγχος Ισολογισμού που γίνεται από εξωτερικό ελεγκτή.

Ανάλογα με την διάρκεια τους οι έλεγχοι διακρίνονται σε

- μόνιμους ή διαρκείς ελέγχους
- τακτικούς ή περιοδικούς ελέγχους και
- έκτακτους ελέγχους

Οι μόνιμοι έλεγχοι διενεργούνται σε κάθε συναλλακτική δραστηριότητα και έχουν την έννοια των προληπτικών ελέγχων για τους οποίους ευθύνονται οι προϊστάμενοι των τμημάτων. Οι τακτικοί έλεγχοι διενεργούνται σε τακτικά χρονικά διαστήματα όπως κάθε μήνα ή τρίμηνο κλπ από τους εσωτερικούς ελεγκτές. Οι έκτακτοι έλεγχοι διενεργούνται από τους εσωτερικούς ελεγκτές, κατόπιν εντολής της διοίκησης, σε έκτακτες περιπτώσεις για ειδικούς λόγους όπως για παράδειγμα αν υπάρχει υπόνοια για κατάχρηση ή σπατάλη κλπ.

Τα παραπάνω είδη ελέγχου¹⁴ δεν είναι ανεξάρτητα και ξένα μεταξύ τους. Αντίθετα συνδυάζονται μεταξύ τους και αλληλοσυμπληρώνονται με σκοπό ο συνολικός έλεγχος να είναι αποτελεσματικός και σωστά τεκμηριωμένος.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι οικονομικές μονάδες ελέγχονται και από τις Δημόσιες ελεγκτικές Αρχές. Πρόκειται για τον εξωτερικό έλεγχο που ασκείται: α) από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών, γνωστός ως φορολογικός έλεγχος και β) από τα ασφαλιστικά ταμεία. Οι ελεγκτές επιδιώκουν να εξακριβώσουν αν η ελεγχόμενη επιχείρηση τηρεί την νομοθεσία και αν τα στοιχεία που δηλώνει, με βάση τα οποία υπολογίζονται οι οικονομικές της υποχρεώσεις απέναντι στη Φορολογική Αρχή ή και τα ασφαλιστικά ταμεία, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

2.4. Ο Εσωτερικός έλεγχος

¹⁴ ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΤΣΑΓΚΛΑΓΚΑΝΟΣ, *Ελεγκτική*, Αφοί Κυριακίδη ΑΕ, 2005, σελ12

Ο Εσωτερικός Έλεγχος¹⁵ είναι μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, ασφαλής και συμβουλευτική δραστηριότητα σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού. Βοηθά ένα οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του προσφέροντας μία συστηματική επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και εταιρικής διακυβέρνησης.

Ο όρος εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το όλο σύστημα οργάνωσης των διαδικασιών ελέγχου και συνιστά μία ανεξάρτητη και αντικειμενική αξιολόγηση της λειτουργίας της επιχείρησης. Μιλώντας λοιπόν για τον εσωτερικό έλεγχο εννοούμε το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου.

Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, είναι ένα οργανωμένο και σωστά δομημένο πλέγμα λειτουργιών και διαδικασιών, που καθιερώνει η διοίκηση με σκοπό την εφαρμογή και τήρηση αρχών και πολιτικών για την διασφάλιση των συμφερόντων του οργανισμού. Αναλυτικότερα, ως σύστημα εσωτερικού ελέγχου¹⁶ ορίζεται μια σειρά μέτρων πολιτικής, διαδικασιών, βημάτων και μηχανισμών, τρόπου οργάνωσης και κανόνων λειτουργίας που αναπτύσσονται και εφαρμόζονται σε μια επιχείρηση ή οργανισμό υπό την ευθύνη της διοίκησης με σκοπό την εύλογη διασφάλιση για:

- Την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων με την αποφυγή λαθών και παραλείψεων
- Την συμμόρφωση με την ισχύουσα νομοθεσία
- Την προστασία της περιουσίας της επιχείρησης
- Τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας στη λειτουργία της επιχείρησης.

Ο εσωτερικός έλεγχος, που γίνεται στο πλαίσιο των αρχών καλής διακυβέρνησης ενός οργανισμού, αποτελεί συμβουλευτική υπηρεσία προς τη Διεύθυνση του οργανισμού, και αποσκοπεί στην ενδυνάμωση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και τη βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και διακυβέρνησης του

¹⁵ Ε.Ι.Ε.Ε, Το πλαίσιο επαγγελματικής εφαρμογής, Αθήνα – 2008, σελ 33

¹⁶ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ, Εισαγωγή στη θεωρία και πρακτική της σύγχρονης ελεγκτικής, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις ΟΠΑ, 2002, σελ 26

οργανισμού. Είναι ο έλεγχος που έχει οργανωθεί μέσα στην επιχείρηση και ασκείται από τους υπαλλήλους της.

Συγκεκριμένα, ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει μία ανεξάρτητη γνώμη αναφορικά με τη λειτουργία και τη διοίκηση του οργανισμού, με δειγματοληπτικό έλεγχο των διαδικασιών λειτουργίας του. Τα ευρήματα και οι προτάσεις του εσωτερικού ελέγχου αποτελούν την αφετηρία για τη βελτίωση της λειτουργίας του οργανισμού. Βάσει των αποτελεσμάτων του ελέγχου, η Διοίκηση χαράσσει τη στρατηγική της πορεία για να επιτύχει τους αντικειμενικούς της στόχους με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Ο εσωτερικός έλεγχος¹⁷ υποστηρίζει τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τις λειτουργίες που διασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων του οργανισμού, την κατάλληλη αξιολόγηση των κινδύνων, την εγκυρότητα των διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αναφοράς και λογοδοσίας, τη συμμόρφωση με τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς και τη συμμόρφωση με τα πρότυπα συμπεριφοράς και ηθικής του οργανισμού.

Σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι να διαχειριστεί η επιχείρηση τους επιχειρηματικούς κινδύνους ώστε να διασφαλίσει την ύπαρξη της και την περαιτέρω ανάπτυξη της. Στο πλαίσιο του σκοπού αυτού ο εσωτερικός έλεγχος εξετάζει και αξιολογεί τους κανόνες λειτουργίας της επιχείρησης αν τηρούνται και εφαρμόζονται κατά γράμμα καθώς και την επάρκεια της εφαρμογής τους. Οι διαδικασίες του εσωτερικού ελέγχου έχουν ως αποτέλεσμα τον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων και την αντιμετώπισή τους, έτσι ώστε να μην δημιουργούνται προβλήματα νομιμότητας και κανονικότητας της επιχείρησης.

Ο εσωτερικός έλεγχος σκοπό έχει να δρα προληπτικά και αυτό επιτυγχάνεται καθώς ο εργαζόμενος γνωρίζοντας ότι θα ελεγχθεί για τις πράξεις ή τις παραλήψεις του αποφεύγει να υποπέσει σε παραπτώματα. Ο εσωτερικός έλεγχος διακρίνεται για τον κατασταλτικό του χαρακτήρα καθώς αποβλέπει στην εφαρμογή των διαδικασιών και την καταστολή εκούσιων και ακούσιων λαθών όπως κλοπής, απάτης, κακής διαχείρισης κλπ. Συνεπώς ο εσωτερικός έλεγχος φροντίζει για την προστασία της

¹⁷ ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ, *Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος: μια συστηματική προσέγγιση εννοιών, αρχών και προτύπων*, Εκδόσεις Business Plus, Αθήνα 2006, σελ 248-249

επιχείρησης, χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι μπορεί να το επιτύχει απόλυτα καθώς πάντα υπάρχουν παράγοντες που δεν μπορεί να τους προβλέψει.

Με τον Ν.3016/2002 η οργάνωση και λειτουργία εσωτερικού ελέγχου αποτελεί προϋπόθεση για την εισαγωγή των μετοχών ή άλλων κινητών αξιών σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά.

2.5. Ο εξωτερικός έλεγχος

Ο εξωτερικός έλεγχος, όπως προελέχθη, ασκείται από τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές και από το Ελληνικό Δημόσιο.

2.5.1. Ο εξωτερικός έλεγχος από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές

Ο εξωτερικός έλεγχος από τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές, επιβάλλεται από τη νομοθεσία και επικεντρώνεται στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων ενός οργανισμού, με σκοπό τη διατύπωση γνώμης, προς τους μετόχους του οργανισμού, κατά πόσο οι καταστάσεις αυτές παρουσιάζουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής θέσης και των αποτελεσμάτων του οργανισμού, και ότι συνάδουν με τη σχετική νομοθεσία και τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης.

Από ορκωτούς ελεγκτές λογιστές, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του Π.Δ 226/1992, ελέγχονται οι ακόλουθες εταιρείες:

- Οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο Αξιών ανώνυμες εταιρείες
- Οι ανώνυμες εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο, ολόκληρο ή εν μέρει, έχει αναληφθεί με δημόσια εγγραφή.
- Οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου
- Οι εταιρείες διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων
- Οι εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης
- Οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις οι οποίες σύμφωνα με το άρθρο 100 παρ. 1 του Ν.2190/1920 καταρτίζουν ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις
- Οι ΑΕ, οι ΕΠΕ και οι ετερόρρυθμες κατά μετοχές κατά τα οριζόμενα από το άρθρο 42^α του Ν. 2190/1920 και των κοινοπραξιών αυτών

- Οι εταιρείες που υπάγονται στον υποχρεωτικό έλεγχο από ορκωτούς ελεγκτές με βάση διατάξεις νόμων

Οι εταιρείες που υποχρεούνται στον έλεγχο από ορκωτούς ελεγκτές είναι οι Α.Ε και ΕΠΕ σύμφωνα με τον Ν.2190/1920 και οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες σύμφωνα με τον Ν.3190/1955, οι οποίες υπερβαίνουν τα αριθμητικά όρια των δύο εκ των τριών κριτηρίων του Π.Δ 226/1992 για δυο συνεχόμενες χρήσεις. Τα αριθμητικά όρια είναι τα ακόλουθα:

1	Σύνολο Ισολογισμού	2.500.000€
2	Καθαρός κύκλος εργασιών	5.000.000€
3	Μέσος όρος προσωπικού κατά την διάρκεια της χρήσης	50 άτομα

Για τον έλεγχο των παραπάνω εταιρειών, ο ίδιος ορκωτός ελεγκτής λογιστής, μπορεί να διορίζεται για πέντε συνεχείς χρήσεις. Μετά τον έλεγχο των πέντε χρήσεων, θα πρέπει να επέλθουν δυο συνεχείς χρήσεις για τον επαναδιορισμό του, στον έλεγχο της ίδιας εταιρείας. Αυτό προβλέπεται από τον νόμο για να διαφυλαχτεί η ανεξαρτησία και η ακεραιότητα του ορκωτού ελεγκτή καθώς μπορεί να επηρεάζεται από τις φιλικές σχέσεις που έχουν αναπτυχθεί με τους ανθρώπους της διοίκησης της επιχείρησης που ελέγχει. Στη πραγματικότητα όμως, αυτό δεν συμβαίνει, καθώς τις περισσότερες φορές παρατηρείται, ο ίδιος ελεγκτής, να ελέγχει την ίδια εταιρεία πέραν της πενταετίας αλλά να υπογράφει ένας άλλος συνάδελφός του.

Ο εξωτερικός έλεγχος¹⁸ προσφέρει σημαντικές πληροφορίες στη διοίκηση, στους μετόχους της εταιρείας, στους εργαζομένους και στους τρίτους που συναλλάσσονται με την εταιρεία ή στο μελλοντικό συναλλακτικό κοινό. Συγκεκριμένα, η διοίκηση ενδιαφέρεται για τα πορίσματα του εξωτερικού ελέγχου καθώς θα λογοδοτήσει σε πιθανά λάθη ή παραλήψεις των υφισταμένων της απέναντι στους μετόχους της εταιρείας. Οι μέτοχοι της εταιρείας θα διαπιστώσουν αν η διαχείριση της περιουσίας τους γίνεται σωστά από τους ανθρώπους στους οποίους έχουν αναθέσει την διοίκηση της εταιρείας. Επίσης, από τις πληροφορίες του εξωτερικού ελέγχου θα αξιολογήσουν

¹⁸ ΑΝΤΩΝΗΣ Α. ΠΑΠΑΣ, *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα 1999, σελ 41

την πορεία της επιχείρησης στην οποία επενδύουν και αν τελικά τους ωφελεί η επένδυση αυτή ή θα πρέπει να αποσύρουν τα κεφάλαιά τους.

Σημαντικά, επίσης, είναι τα πορίσματα του εξωτερικού ελέγχου για τις τράπεζες και τους διάφορους πιστωτές της επιχείρησης προκειμένου να διασφαλίσουν τα χρήματά τους. Μέσω των οικονομικών καταστάσεων και της έκθεσης του ορκωτού ελεγκτή λογιστή οι τράπεζες εξετάζουν αν θα δανείσουν μια επιχείρηση ή θα απορρίψουν το αίτημα της για δανειοδότηση.

Το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης, με την εικόνα που θα παρουσιάσει ο εξωτερικός έλεγχος, θα αξιολογήσει κατά πόσο θα μπορεί να ταυτίζει τη μελλοντική του επαγγελματική εξέλιξη με τη συγκεκριμένη επιχείρηση. Τέλος, το επενδυτικό κοινό αποφασίζει αν θα επενδύσει σε μια επιχείρηση αγοράζοντας μετοχές ή όχι αφού πρώτα μελετήσει τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση του ορκωτού λογιστή.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι τα πορίσματα του εξωτερικού ελέγχου είναι πολύ σημαντικά και χρήσιμα για όλους τους παραπάνω ενδιαφερόμενους αρκεί βέβαια ο εξωτερικός έλεγχος να γίνεται από αξιόπιστες ελεγκτικές εταιρείες οι οποίες δεν υποκύπτουν στους διάφορους εκβιασμούς των εταιρειών και καταγράφουν στην έκθεσή τους, την πραγματική εικόνα της εταιρείας.

2.5.2. Σκοπός του εξωτερικού ελέγχου από τους ορκωτούς ελεγκτές

Σκοπός του εξωτερικού ελέγχου¹⁹ από τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές είναι ύστερα από τη διενέργεια ενός ουσιαστικού και αντικειμενικού ελέγχου σύμφωνα με τα πρότυπα της ελεγκτικής, να ενημερώσει την διοίκηση και τους μετόχους της επιχείρησης, καθώς και όλους τους ενδιαφερόμενους της επιχείρησης για τα ακόλουθα:

- Αν οι οικονομικές καταστάσεις δείχνουν την πραγματική εικόνα της επιχείρησης για τα περιουσιακά της στοιχεία, τις υποχρεώσεις της και τα αποτελέσματά της.

¹⁹ ΑΝΤΩΝΗΣ Α. ΠΑΠΑΣ, *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα 1999, σελ 33

- Κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν με πληρότητα και σαφήνεια την οικονομική θέση της επιχείρησης.
- Αν η οικονομική διαχείριση, για το διάστημα που ελέγχουν οι ορκωτοί ελεγκτές, διεξήχθη ομαλά, σύμφωνα με τα όσα προβλέπει το καταστατικό της εταιρείας και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου.
- Αν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί, από κάθε ουσιώδη πλευρά, σύμφωνα με το δεδηλωμένο λογιστικό πλαίσιο, και ειδικότερα είτε σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, που έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, είτε σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική Νομοθεσία.
- Αν η επιχείρηση έχει ελεγχθεί φορολογικά και εάν έχει παρατηρήσει φορολογικές παραβάσεις οι οποίες μπορούν να αλλοιώσουν το αποτέλεσμα των οικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης.
- Αν η τήρηση των λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης γίνεται κατά τρόπο σύννομο και σύμφωνα με τις γενικά παραδεγμένες βασικές λογιστικές αρχές.
- Αν υφίστανται ικανοποιητικό και επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου το οποίο να διασφαλίζει την εγκυρότητα των παραγόμενων στοιχείων και πληροφοριών και να αποκλείει την διάπραξη ουσιαστικών λαθών ή παραλείψεων.
- Αν ο ελεγκτής έχει εντοπίσει εκούσια λάθη ή έχει ενδείξεις ότι έχουν διαπραχθεί απατηλές πράξεις, οφείλει να γνωστοποιήσει τα ευρήματά του έγκαιρα στο κατάλληλο επίπεδο της διοίκησης.

2.5.3. Ο εξωτερικός έλεγχος από τις δημόσιες ελεγκτικές αρχές.

Στην έννοια του εξωτερικού ελέγχου θελήσαμε σκόπιμα να συμπεριλάβουμε τον έλεγχο από τις δημόσιες ελεγκτικές αρχές. Στην πλειοψηφία της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, τουλάχιστον της ελληνικής, υπάρχουν πολλές αναφορές για τον εξωτερικό έλεγχο που ασκούν οι ορκωτοί λογιστές ελεγκτές αλλά ελάχιστες ονοματίζουν τον φορολογικό έλεγχο ως κομμάτι του εξωτερικού ελέγχου. Ωστόσο, κατά την άποψη μας ο εξωτερικός έλεγχος θα πρέπει να περιλαμβάνει τόσο την έννοια του ελέγχου από τους ορκωτούς λογιστές ελεγκτές όσο και τον έλεγχο από τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών.

Επιπλέον, εξωτερικό έλεγχο μπορεί να ασκήσουν και άλλες Αρχές του Κράτους πέραν του Υπουργείου Οικονομικών όπως είναι τα ασφαλιστικά ταμεία και οι κατά τόπους νομαρχίες. Το έργο των ασφαλιστικών ταμείων είναι εξίσου σημαντικό με εκείνο του Υπουργείου Οικονομικών καθώς διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις υπολογίζουν και πληρώνουν τις ασφαλιστικές τους εισφορές, σύμφωνα με την εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία. Οι ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων και των επιχειρήσεων αποτελούν την μοναδική πηγή εσόδου των ασφαλιστικών ταμείων με βάση τις οποίες μπορεί να λειτουργήσει το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα του κράτους καθώς και το πρόγραμμα της νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των πολιτών του. Από την άλλη, σημαντική είναι η συμβολή των ελεγκτών της νομαρχίας στην σωστή λειτουργία των εταιρειών καθώς επιτηρούν αν οι εταιρείες λειτουργούν σύμφωνα με τα όσα προβλέπει ο εμπορικός νόμος 2190/1920 για τις ανώνυμες εταιρείες και ο 3190/1955 για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

Ωστόσο, ο φορολογικός έλεγχος έναντι των παραπάνω υπερτερεί καθώς αποτελεί την κυριότερη πηγή των εσόδων του κράτους και η αποτελεσματικότητα του συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Όλες οι κυβερνήσεις κατά την θητεία τους ασχολούνται με την αξιολόγηση του συστήματος του φορολογικού ελέγχου και προωθούν τις ανάλογες αλλαγές με σκοπό την μεγιστοποίηση των εσόδων του κράτους από τις βεβαιώσεις των φόρων και την είσπραξη τους. Η αναποτελεσματικότητα του συστήματος του φορολογικού ελέγχου οδηγεί στην άνιση κατανομή των φορολογικών βαρών διαμέσου της φοροδιαφυγής με αποτέλεσμα οι πολίτες να χάνουν την εμπιστοσύνη τους απέναντι στις εκάστοτε κυβερνήσεις και να δημιουργούνται επιπλέον κοινωνικά προβλήματα. Ειδικά στις μέρες μας, η αναποτελεσματικότητα του συστήματος του φορολογικού ελέγχου θεωρείται από πολλούς ως η κύρια αιτία της δύσκολης θέσης στην οποία βρίσκεται η χώρα μας.

2.5.4. Τα είδη του Φορολογικού ελέγχου

Φορολογικός έλεγχος²⁰ είναι το σύνολο των ελεγκτικών ενεργειών και επαληθεύσεων που διενεργείται από τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών με σκοπό την διαπίστωση της εφαρμογής των φορολογικών διατάξεων. Κατά την διενέργεια ενός φορολογικού ελέγχου σκοπός είναι να διαπιστωθεί αν οι συναλλαγές του επιτηδευματία είναι πραγματικές, αν έχουν μεταφερθεί ακριβή στα βιβλία του και αν για τις συγκεκριμένες συναλλαγές έχει ακολουθήσει την φορολογική νομοθεσία: Κώδικα ΦΠΑ, ΚΒΣ, Κώδικα φορολογία εισοδήματος κλπ. Ο φορολογικός έλεγχος διακρίνεται σε

- Προληπτικό φορολογικό έλεγχο
- Προσωρινό φορολογικό έλεγχο
- Τακτικό φορολογικό έλεγχο

Ο προληπτικός έλεγχος είναι ο έλεγχος που γίνεται με σκοπό τη διαπίστωση της εφαρμογής των διατάξεων του Κ.Β.Σ., καθώς και την εκπλήρωση των ληξιπρόθεσμων εν γένει φορολογικών υποχρεώσεων της επιχείρησης. Ο έλεγχος αυτός επιβάλλεται να είναι ουσιαστικός και σύντομος και ασκείται κυρίως από το Σ.Δ.Ο.Ε., τις Δ.Ο.Υ. και τα Ελεγκτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ. – Δ.Ε.Κ.). Ο προληπτικός έλεγχος γίνεται αιφνιδίως, χωρίς την προηγούμενη ειδοποίηση της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να λειτουργεί αποτρεπτικά για τις επιχειρήσεις να προχωρήσουν σε κάποια παράβαση. Αντικείμενο του προληπτικού ελέγχου συνήθως είναι ο έλεγχος της διακίνησης των αγαθών, η ενημέρωση των βιβλίων και των πρόσθετων βιβλίων, η καταμέτρηση του ταμείου και του χαρτοφυλακίου αξιόγραφων της επιχείρησης κλπ.

Ο προσωρινός έλεγχος²¹ σκοπό έχει τον καταλογισμό των φόρων και τελών μετά την διαπίστωση της μη εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων φορολογικών υποχρεώσεων ή μέρος αυτών στις περιπτώσεις που δεν είναι απαραίτητος ο τακτικός φορολογικός έλεγχος ή δεν είναι εφικτός. Ο προσωρινός έλεγχος διενεργείται κυρίως από τις Δ.Ο.Υ. και τα Ελεγκτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ. – Δ.Ε.Κ.) και παρέχεται η δυνατότητα έκδοσης προσωρινού φύλλου ελέγχου. Παράδειγμα, για εντολή προσωρινού ελέγχου μπορεί να δώσει ο προϊστάμενος της ΔΟΥ σε περίπτωση που μια επιχείρηση έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές από το ΦΠΑ.

²⁰ ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ, *Θέματα Φορολογικού Ελέγχου επιχειρήσεων*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις ΠΜΣ Φορολογίας και Ελεγκτικής, 2009, σελ 1-2

²¹ ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ, *Θέματα Φορολογικού Ελέγχου επιχειρήσεων*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις ΠΜΣ Φορολογίας και Ελεγκτικής, 2009, σελ 2

Τέλος ο τακτικός φορολογικός έλεγχος είναι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 66 του Ν. 2238/1994 και ο οποίος είναι εμπειριστατωμένος, πλήρης και οριστικός. Ανάλογα με τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης και της διαχειριστικής χρήσης που θα ελεγχθεί καθορίζεται η υπηρεσία ελέγχου, Δ.Ο.Υ. ή τα Ελεγκτικά Κέντρα (Π.Ε.Κ. – Δ.Ε.Κ.).

Για την διενέργεια οποιουδήποτε ελέγχου χρειάζεται η έκδοση της σχετικής εντολής ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΓΛΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1. Το ΕΓΛΣ εργαλείο του εξωτερικού ελέγχου

Το ΕΓΛΣ είναι διατυπωμένο με εξαιρετική σαφήνεια. Το εννοιολογικό περιεχόμενο των λογαριασμών είναι πλήρες και διατυπωμένο με σαφήνεια ώστε να μην επιτρέπει παρερμηνείες για την κατάταξη των διαφόρων στοιχείων. Οι πολυάριθμοι λογαριασμοί του ελληνικού γενικού λογιστικού σχεδίου, καλύπτουν όλες τις ανάγκες των επιχειρήσεων αλλά και αν ακόμη δεν συμβεί αυτό, το ΕΓΛΣ έχει προβλέψει την δημιουργία νέων λογαριασμών από τις ίδιες τις επιχειρήσεις για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους. Συνεπώς το ΕΓΛΣ είναι πλήρες και δεν υστερεί έναντι κάποιων άλλων σχεδίων. Απόλυτη σαφήνεια χαρακτηρίζει τις διατάξεις της συλλειτουργίας και συνδεσμολογίας των διαφόρων λογαριασμών καθώς και τις διατάξεις που αναφέρονται στους εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης των διαφόρων ειδικών περιπτώσεων.

Το ΕΓΛΣ είναι κατά τέτοιο τρόπο διατυπωμένο ώστε να επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία και τον έλεγχο αυτής. Η δομή του ΕΓΛΣ διευκολύνει στην σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων καθώς οι λογαριασμοί είναι χωρισμένοι σε λογαριασμούς ενεργητικού, παθητικού και αποτελεσματικούς λογαριασμούς. Άλλωστε, σύμφωνα με την αρχή της κατ' είδος συγκέντρωσης των αποθεμάτων, των εξόδων και των εσόδων που έχει καθιερωθεί από το ΕΓΛΣ, οι αγορές, τα έξοδα και τα έσοδα καταχωρούνται στους ανάλογους λογαριασμούς αγορών, εξόδων και εσόδων. Δικαιολογημένα λοιπόν το ΕΓΛΣ μπορεί να θεωρηθεί ως βασικό εργαλείο στην δουλειά του εξωτερικού ελεγκτή καθώς η δομή του διευκολύνει στον έλεγχο των λογαριασμών και των οικονομικών καταστάσεων.

Η μεγάλη ανάλυση των λογαριασμών, όπως προελέχθη, δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις την συγκάλυψη των διαφόρων μη λειτουργικών δαπανών. Για κάθε δαπάνη έχει προβλεφθεί ο ανάλογος λογαριασμός. Είναι εύκολο λοιπόν για τον ελεγκτή να διαπιστώσει, από την καρτέλα ενός λογαριασμού, εάν η επιχείρηση χρησιμοποιεί λειτουργικές δαπάνες ή μη και στο βαθμό που τις επιτρέπεται αναλογικά με τον κύκλο εργασιών της. Για παράδειγμα δεν δικαιολογείται ένα υψηλό

κόστος μεταφοράς των εμπορευμάτων προς τους πελάτες έναντι των περιορισμένων πωλήσεων. Σε αυτή την περίπτωση ο ελεγκτής θα υποπτευθεί ότι κάτι παράνομο συμβαίνει στην επιχείρηση: είτε κρύβει πωλήσεις, είτε δέχεται υπερ-τιμολογημένες δαπάνες για να μειώσει τα έσοδα της, είτε κάποιος από την επιχείρηση αισχροκερδεί εις βάρος της αποκομίζοντας μεγάλες προμήθειες για λογαριασμό του από την μεταφορική εταιρεία που συνεργάζεται η επιχείρηση.

Η τυποποιημένη μορφή των στοιχείων βοηθάει τους ελεγκτές να ελέγξουν την περιοδικότητα των δαπανών αλλά και των υπολοίπων λογαριασμών (αγορών, παγίων και εσόδων) και να διαπιστώσουν τις λογικές ή μη αποκλίσεις από περίοδο σε περίοδο. Συνήθως η αναλογικότητα των αγορών και των δαπανών έναντι των πωλήσεων είναι ίδια σε κάθε επιχείρηση ή διαφορετικά δικαιολογείται από πραγματικά γεγονότα.

Το ΕΓΛΣ παρέχει την δυνατότητα εφαρμογής του, από όλες τις επιχειρήσεις της χώρας. Το πλεονέκτημα της γενικότητας της εφαρμογής του ΕΓΛΣ είναι ότι μπορούν να συγκριθούν τα οικονομικά στοιχεία των εταιρειών του ίδιου κλάδου και να προκύψει ένας συντελεστής κέρδους για το κάθε κλάδο. Κατά αυτόν τον τρόπο, μπορεί ο εξωτερικός ελεγκτής να ελέγξει το μικτό κέρδος της επιχείρησης σε σύγκριση με τον συντελεστή. Μια μεγάλη απόκλιση από το συντελεστή κέρδους που δίνεται για το συγκεκριμένο κλάδο που δραστηριοποιείται η επιχείρηση, θα οδηγούσε τον ελεγκτή στον περαιτέρω έλεγχο και στη διαπίστωση της πραγματικής εικόνας της επιχείρησης.

Με την εφαρμογή της αρχής της αυτονομίας του ΕΓΛΣ, ο ελεγκτής μπορεί να ξέρει την πραγματική κοστολόγηση των προϊόντων της επιχείρησης καθώς η αναλυτική λογιστική τηρείται σε ξεχωριστό κύκλωμα. Αν δεν υπήρχε η αυτονομία των δυο συστημάτων, γενικής και αναλυτικής λογιστικής, το κοστολόγιο δεν θα ήταν σωστό καθώς ο ρυθμός²² των εγγραφών στα δύο συστήματα δεν συμβαδίζει καθώς υπάρχει ετεροχρονισμός στα αποθέματα και τα έξοδα. Με την εφαρμογή της αναλυτικής λογιστικής σε ξεχωριστό κύκλωμα όπως προβλέπεται από το ΕΓΛΣ, τα διάφορα έξοδα καταχωρούνται προϋπολογιστικά για να μας δώσουν το σωστό κοστολόγιο

²² ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΛΗ, *Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2003, Τόμος Α, σελ. 113

καθώς στη γενική λογιστική μπορεί να καταχωρηθούν σε μεταγενέστερο χρόνο. Επίσης με τους λογαριασμούς τάξεως, που προβλέπονται από το ΕΓΛΣ, ο ελεγκτής μπορεί να πάρει σημαντικές πληροφορίες για την εταιρεία, πληροφορίες για τις οποίες η επιχείρηση δεν είναι υποχρεωμένη να τις εμφανίσει στη γενική λογιστική και με την μη ύπαρξη των λογαριασμών τάξεως, δεν θα τις εμφάνιζε.

Η εφαρμογή του ΕΓΛΣ διευκολύνει ουσιαστικά τους ελεγκτές καθώς μειώνει τον χρόνο ελέγχου και συνεπώς το κόστος του. Η έκταση και το βάθος του ελέγχου εξαρτώνται άμεσα από την ποιότητα της λογιστικής και διαχειριστικής οργάνωσης της ελεγχόμενης επιχείρησης, από την οποία εξαρτάται και ο χρόνος του ελέγχου και συνεπώς το κόστος του ελέγχου. Πριν την εφαρμογή του ΕΓΛΣ, ο χρόνος του ελέγχου επιβαρύνονταν με το χρόνο που χρειάζονταν ο ελεγκτής να ενημερωθεί και να κατανοήσει το σύστημα της λογιστικής οργάνωσης της ελεγχόμενης επιχείρησης, καθώς η κάθε επιχείρηση εφάρμοζε το δικό της λογιστικό σύστημα. Με την καθολική εφαρμογή του ΕΓΛΣ, οι ελεγκτές, εσωτερικοί ή εξωτερικοί, έχουν να χειριστούν ένα οικείο λογιστικό σύστημα, οι διαφορές του οποίου από επιχείρηση σε επιχείρηση δεν είναι μεγάλες.

Το ΕΓΛΣ είναι σημαντικό εργαλείο στον έλεγχο αρκεί για κάθε λογιστική καταχώρηση να τηρείται η λογιστική αρχή του δικαιολογητικού. Σύμφωνα με την αρχή αυτή, κάθε λογιστική καταχώρηση στα βιβλία της επιχείρησης θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα δικαιολογητικό. Το δικαιολογητικό θα είναι το αποδεικτικό έγγραφο πραγματοποίησης του εξόδου, του εσόδου, της είσπραξης ή της πληρωμής όπως το τιμολόγιο πώλησης, η απόδειξη παροχής υπηρεσιών κλπ. Έτσι για παράδειγμα, μια αγορά παγίου εξοπλισμού θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα τιμολόγιο το οποίο θα αναφέρει το είδος αγοράς, τον πωλητή και τον αγοραστή. Το παραστατικό που συνοδεύει την λογιστική πράξη θα πρέπει να είναι πραγματικό και να αποδεικνύεται η γνησιότητα του. Δυστυχώς το ΕΓΛΣ δεν μπορεί να αποδείξει την γνησιότητα ή την εικονικότητα ενός παραστατικού. Ο ελεγκτής θα πρέπει να έχει μεγάλη εμπειρία στον έλεγχο για να μπορέσει να διακρίνει αν κάποιο στοιχείο είναι εικονικό ή πλαστό και βέβαια τις περισσότερες φορές είναι ανέφικτο να το καταφέρει.

3.2. ΕΓΛΣ και έλεγχος στην πράξη

Το ΕΓΛΣ όπως προελέχθη είναι πολύ καλά δομημένο και η τήρηση των λογαριασμών του έχουν μια ορθολογική σειρά η οποία συνεργεί στο έργο του ελεγκτή. Στη συνέχεια θα παραθέσουμε κάποιους λογαριασμούς που ελέγχονται από τον εξωτερικό ελεγκτή για να παρατηρήσουμε στην πράξη την λειτουργία του ΕΓΛΣ και πώς αποτελεί ένα εργαλείο στα χέρια του εξωτερικού ελεγκτή.

3.2.1. Πάγια

Οι λογαριασμοί των παγίων είναι πάντοτε αντικείμενο ελέγχου καθώς τα πάγια απεικονίζουν στον ισολογισμό της εταιρείας μέρος των περιουσιακών της στοιχείων. Ο ελεγκτής θα ζητήσει να δει το μητρώο παγίων της εταιρείας για να ελέγξει αν έχουν υπολογισθεί σωστά οι αποσβέσεις με τους ανάλογους συντελεστές που προβλέπονται από την νομοθεσία και αν έχουν γίνει σωστά οι εγγραφές στο λογιστικό σύστημα της εταιρείας. Όπως μπορείτε να παρατηρήσετε στον παρακάτω πίνακα οι κωδικοί των λογαριασμών των ενσώματων παγίων, λογαριασμοί 10-14, έχουν μια λογική συνάφεια, συνδέοντας το πάγιο με τις αντίστοιχες αποσβέσεις του, χρησιμοποιώντας τους ίδιους κωδικούς αριθμούς.

10.01 Ορυχεία	10.99.01 Αποσβεσμένα ορυχεία	66.00.01 Αποσβέσεις ορυχείων
12.00 Μηχανήματα	12.99.00 Αποσβεσμένα μηχανήματα	66.02.00 Αποσβέσεις Μηχανημάτων
13.04 Πλωτά μέσα	13.99.04 Αποσβεσμένα πλωτά μέσα	66.03.04 Αποσβέσεις πλωτών μέσων
14.03 Η/Υ	14.99.03 Αποσβεσμένοι Η/Υ	66.04.03 Αποσβέσεις Η/Υ

Η λογική της παραπάνω κωδικοποίησης τηρείται στο μεγαλύτερο μέρος των λογαριασμών των παγίων και είναι πάρα πολύ εύχρηστη τόσο για τους υπαλλήλους των λογιστηρίων όσο και για τον ελεγκτή καθώς είναι εύκολο να θυμηθεί τους λογαριασμούς χωρίς να ανατρέξει σε κάποιο βιβλίο.

Επίσης το ΕΓΛΣ έχει προβλέψει τους ανάλογους λογαριασμούς για τα πάγια εκτός εκμετάλλευσης.

10.11 Ορυχεία εκτός εκμετάλλευσης	10.99.11 Αποσβεσμένα Ορυχεία εκτός εκμετάλλευσης	66.00.11 Αποσβέσεις ορυχείων εκτός εκμετάλλευσης
12.10 Μηχανήματα εκτός εκμετάλλευσης	12.99.10 Αποσβεσμένα μηχανήματα εκτός εκμ\σης	66.02.10 Αποσβέσεις Μηχανημάτων εκτός εκμετάλλευσης
13.14 Πλωτά μέσα εκτός εκμετάλλευσης	13.99.14 Αποσβεσμένα πλωτά μέσα εκτός εκμετάλλευσης	66.03.14 Αποσβέσεις πλωτών μέσων εκτός εκμετάλλευσης
14.13 Η/Υ εκτός εκμετάλλευσης	14.99.13 Αποσβεσμένοι Η/Υ εκτός εκμετάλλευσης	66.04.13 Αποσβέσεις Η/Υ εκτός εκμετάλλευσης

Με την ίδια λογική έχει δημιουργηθεί ο λογαριασμός 85 Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος.

85.00.01 Αποσβέσεις ορυχείων

85.02.00 Αποσβέσεις μηχανημάτων κλπ.

3.2.2. Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης

Στο λογαριασμό 16.10 καταχωρούνται όλα τα έξοδα για την ίδρυση της εταιρείας όπως είναι τα έξοδα της κατάρτισης και δημοσίευσης του καταστατικού της εταιρείας καθώς και ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου. Το ΕΓΛΣ όπως με τα ενσώματα πάγια έτσι και με τα ασώματα έχει δημιουργήσει τους ανάλογους λογαριασμούς για την παρακολούθηση των αποσβέσεων. Αναλυτικότερα:

16.10	Έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης
16.99.10	Αποσβεσμένα έξοδα ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης
66.05.10	Αποσβέσεις εξόδων ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης
85.05.10	Αποσβέσεις εξόδων ίδρυσης και πρώτης εγκατάστασης (μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος)

Ο λογαριασμός 16.10 αποτελεί αντικείμενο ελέγχου για τους ελεγκτές όσον αφορά αν έγιναν σωστά οι αποσβέσεις. Για την Νομαρχία, απαραίτητο είναι το διπλότυπο της εφορείας που πιστοποιεί την καταβολή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου που είναι το 1% του κεφαλαίου της εταιρείας. Χωρίς την προσκόμιση του διπλοτύπου δεν μπορεί να γίνει έναρξη της εταιρείας.

3.2.3. Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

Διαβάζοντας έναν Ισολογισμό μιας εταιρείας η οποία έχει συμμετοχές σε κάποιες άλλες εταιρείες, τις περισσότερες φορές θα παρατηρήσετε στην έκθεση του ορκωτού λογιστή κάποιο σχόλιο για την μη πρόβλεψη της υποτίμησης της συμμετοχής της εταιρείας στις εταιρείες που συμμετέχει. Ο λογαριασμός 18 έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τους ορκωτούς λογιστές καθώς η υποτίμηση της συμμετοχής θα αλλοιώσει τα αποτελέσματα της χρήσης καθώς το ΕΓΛΣ έχει προβλέψει τον λογαριασμό 68.01 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις συμμετοχών και χρεογράφων» με πίστωση των αντίστοιχων λογαριασμών 18 «Προβλέψεις για υποτιμήσεις» (18.00.19, 18.00.99, 18.01.19 και 18.01.99).

Βέβαια, η πλειοψηφία των επιχειρήσεων δεν χρησιμοποιεί το λογαριασμό 68.01 για να μη δείξει την μείωση των αποτελεσμάτων της και οι ορκωτοί λογιστές για να αποποιηθούν την ευθύνη, αναφέρουν την υποτίμηση στην έκθεση τους. Δυστυχώς όμως οι περισσότεροι από εμάς, διαβάζοντας έναν ισολογισμό και την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης σταματάμε στο σημείο: καθαρά αποτελέσματα χρήσης, και δεν διαβάζουμε τις παρατηρήσεις του ορκωτού λογιστή με συνέπεια να σχηματίζουμε λάθος άποψη για την συγκεκριμένη εταιρεία.

Το ΕΓΛΣ, όπως έχει ήδη αναφερθεί σε προηγούμενη ενότητα, διαχωρίζει τις απαιτήσεις σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες. Ο διαχωρισμός αυτός είναι πολύ σημαντικός καθώς μπορεί να δώσει σημαντικά στοιχεία για την ρευστότητα της επιχείρησης και είναι ένα σημείο που στέκονται οι ορκωτοί ελεγκτές. Στον ετήσιο έλεγχο οι ορκωτοί ελεγκτές θα ελέγξουν τις ημερομηνίες έκδοσης των επιταγών και γραμματίων και όσα πληρώνονται στην επόμενη χρήση θα τα ομαδοποιήσουν στις βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις και όλα τα υπόλοιπα στις μακροπρόθεσμες απαιτήσεις. Το ίδιο θα κάνουν και για τα ανοιχτά υπόλοιπα των πελατών: τα υπόλοιπα που έρχονται πέραν της τελευταίας χρήσης θα τα μεταφέρουν από τον λογαριασμό 30 «πελάτες» στον λογαριασμό 18.13 «Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις». Η αποτύπωση αυτή στον Ισολογισμό της εταιρείας μπορεί να προφυλάξει τους επενδυτές καθώς βλέπουν αν η επιχείρηση έχει άμεσα προς ρευστοποίηση απαιτήσεις και αν μπορεί να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Δεν αρκεί λοιπόν μόνο μια εταιρεία να έχει μεγάλο ενεργητικό αλλά να μπορεί άμεσα να το

ρευστοποιήσει. Το ΕΓΛΣ έχει προβλέψει να δώσει την πληροφορία αυτή σε κάθε ενδιαφερόμενο και να προστατέψει τους επενδυτές, αρκεί βέβαια ο ορκωτός λογιστής που θα υπογράψει τον Ισολογισμό να εμφανίσει τις απαιτήσεις στον ορθό λογαριασμό 18 ή 30.

3.2.4. Αποθέματα

Το ΕΓΛΣ και στην ομάδα 2 όπου τηρούνται τα αποθέματα έχει φροντίσει να δημιουργήσει λογαριασμούς για τον όσο δυνατόν καλύτερο διαχωρισμό των ειδών που διακινεί μια επιχείρηση. Έτσι διαχωρίζει τα εμπορεύματα από τα προϊόντα, τα υλικά συσκευασίας από τα είδη συσκευασίας κλπ. Επίσης τηρεί ξεχωριστά τα αποθέματα έναρξης και λήξης από τις αγορές για να διευκολύνεται η επιχείρηση στον προσδιορισμό του κόστους πωληθέντων. Κατά τον ίδιο τρόπο έχει προβλέψει και τους ανάλογους λογαριασμούς στην αναλυτική λογιστική, για τις εταιρείες που είναι υποχρεωμένες στην τήρηση της ομάδας 9, με ανάλυση σε εμπορεύματα, προϊόντα, αποθέματα, αγορές κλπ. ώστε τα δεδομένα της γενικής λογιστικής να επαληθεύονται και να αποφεύγονται τα λάθη.

Η αποτίμηση των αποθεμάτων γίνεται χωριστά για κάθε είδος αποθέματος: εμπόρευμα, πρώτη ύλη κλπ. Το ΕΓΛΣ στην παράγραφο 2.2.205 δίνει αναλυτικές οδηγίες για το πώς θα πρέπει να αποτιμώνται τα αποθέματα σε κάθε κατηγορία. Συγκεκριμένα:

- Τα αποθέματα που προέρχονται από αγορές αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ της τιμής κτήσης και της τρέχουσας τιμής αγοράς.
- Τα αποθέματα (εκτός από τα υπολείμματα και υποπροϊόντα) που προέρχονται από την παραγωγή της οικονομικής μονάδας και προορίζονται, είτε για πώληση ως έτοιμα προϊόντα, είτε για παραπέρα επεξεργασία προς παραγωγή έτοιμων προϊόντων, αποτιμούνται στην κατ' είδος χαμηλότερη τιμή μεταξύ τιμών ιστορικού κόστους παραγωγής και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.
- Τα υπολείμματα αποτιμούνται στην πιθανή τιμή πώλησής τους, μειωμένη με τα άμεσα έξοδα που υπολογίζεται ότι θα πραγματοποιηθούν για την πώλησή τους.
- Τα υποπροϊόντα, εφόσον προορίζονται για πώληση, αποτιμούνται στην πιθανή τιμή πώλησής τους, μειωμένη με τα άμεσα έξοδα πώλησης, όπως και στην

περίπτωση των υπολειμμάτων. Όταν όμως προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από την ίδια την οικονομική μονάδα, αποτιμούνται στην τιμή χρησιμοποίησής τους, δηλαδή στην τιμή που θα αγοράζονταν, είτε τα συγκεκριμένα υποπροϊόντα, είτε άλλα ισοδύναμης αξίας, με σκοπό να χρησιμοποιηθούν από αυτή.

- Οι οικονομικές μονάδες που εφαρμόζουν σύστημα πρότυπης κοστολόγησης έχουν τη δυνατότητα να αποτιμούν τα αποθέματά τους στις τιμές του πρότυπου κόστους, με την προϋπόθεση ότι οι αποκλίσεις, που ενδεχόμενα θα προκύψουν ανάμεσα στο ιστορικό και στο πρότυπο κόστος, θα κατανέμονται στα μένοντα και στα πωληθέντα αποθέματά τους. Το ποσό των αποκλίσεων που αναλογεί στα μένοντα αποθέματα της απογραφής εμφανίζεται ιδιαίτερα.

Η τιμή κτήσης του αποθέματος είναι η τιμολογιακή αξία αγοράς του. Ωστόσο, επειδή μέσα στην χρήση μια οικονομική μονάδα έχει αγοράσει διάφορες ποσότητες και σε διαφορετική ίσως τιμή, για να υπολογιστεί η τιμή κτήσης του τελικού αποθέματος η οποία θα ληφθεί υπόψη στην αποτίμησή του, εφαρμόζονται σύμφωνα με το ΕΓΛΣ διάφοροι μέθοδοι υπολογισμού της τιμής κτήσεως του αποθέματος. Στη παράγραφο 2.2.205 του ΕΓΛΣ αναλύονται όλοι οι μέθοδοι υπολογισμού της τιμής κτήσεως. Οι πιο διαδεδομένες μέθοδοι είναι

- Η μέθοδος του μέσου σταθμικού κόστους
- Η μέθοδος πρώτη εισαγωγή - πρώτη εξαγωγή (F.I.F.O.)
- Η μέθοδος τελευταία εισαγωγή - πρώτη εξαγωγή (L.I.F.O)

Κατά την μέθοδο του μέσου σταθμικού κόστους²³, η μέση σταθμική τιμή κτήσης θα προκύψει από το παρακάτω κλάσμα:

Αξία αποθέματος ενάρξεως της περιόδου	+	αξία αγορών της περιόδου στην τιμή κτήσεως
Ποσότητα αποθέματος ενάρξεως της περιόδου	+	ποσότητα που αγοράζεται στην περίοδο

Κατά την μέθοδο F.I.F.O. (First In - First Out) θεωρείται ότι η πρώτη εισαγωγή εξάγεται πρώτη και ότι τα αποθέματα της απογραφής προέρχονται από τις τελευταίες

²³ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Αναλυτική λογιστική και λογιστική υποκαταστημάτων*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008, σελ 192

αγορές της χρήσης και αποτιμούνται στις τιμές που αντίστοιχα αγοράστηκαν. Η αρχή του σχετικού υπολογισμού γίνεται από την τελευταία αγορά. Αντίθετα, κατά την μέθοδο L.I.F.O. (Last In - First Out) θεωρείται ότι η πρώτη εξαγωγή προέρχεται από την τελευταία εισαγωγή και ότι τα αποθέματα τέλους χρήσης προέρχονται από τις παλαιότερες εισαγωγές. Η αρχή του σχετικού υπολογισμού γίνεται από την πρώτη αγορά της χρήσης.

Η αποτίμηση των αποθεμάτων ίσως είναι το πιο κρίσιμο σημείο κατά την λογιστική διαδικασία μιας οικονομικής μονάδας. Τα αποθέματα παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων μιας επιχείρησης και ίσως είναι ο λογαριασμός που «μαγειρεύεται» περισσότερο, ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις που είναι δύσκολη η καταμέτρηση και απογραφή του αποθέματος π.χ. μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας. Για το λόγο αυτό, οι ελεγκτές και ιδιαίτερα οι ελεγκτές του υπουργείου οικονομικών επιμένουν στον αναλυτικό έλεγχο των αποθεμάτων για την σωστή αποτίμηση του αποθέματος με διασταύρωση τιμολογίων αγορών και πωλήσεων σε ποσότητες και αξίες.

Η επιχείρηση κατά τον ενδεχόμενο έλεγχο, θα πρέπει να υποδείξει ποια μέθοδο αποτίμησης ακολούθησε. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι, με βάση το ΕΓΛΣ και την ελληνική νομοθεσία, μια επιχείρηση έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζει οποιαδήποτε από τις παραδεγμένες μεθόδους προσδιορισμού της τιμής κτήσεως, με την προϋπόθεση ότι τη μέθοδο που θα επιλέξει θα την εφαρμόζει σε κάθε χρήση. Η αλλαγή της μεθόδου προσδιορισμού της τιμής κτήσεως, επιτρέπεται μόνο σε περίπτωση υπάρξεως σοβαρών λόγων και κατόπιν της έγκρισης του προϊσταμένου της ΔΟΥ στην οποία υπάγεται η επιχείρηση. Επιπλέον στις δημοσιευόμενες οικονομικές καταστάσεις θα πρέπει να δηλώνονται οι λόγοι που οδήγησαν στην αλλαγή της μεθόδου αποτίμησης, καθώς και η επίδραση που είχε η αλλαγή αυτή στη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων.

Δυστυχώς, όσο καλά και να είναι διατυπωμένο το ΕΓΛΣ, αν μια επιχείρηση έχει μεγάλες ποσότητες αποθέματος ή εκατοντάδες κωδικούς ειδών είναι δύσκολο για τον ελεγκτή να ελέγξει αν έχει γίνει σωστή απογραφή και αποτίμηση του αποθέματος καθώς θα ήταν χρονοβόρο και οικονομικά ανεπίτρεπτο είτε για την ελεγκτική εταιρεία και πόσο μάλλον για το ελληνικό δημόσιο.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι η μη καταχώρηση της ποσοτικής απογραφής των τελικών αποθεμάτων στο βιβλίο απογραφών ή η ανακριβής καταχώρηση κρίνει τα βιβλία της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας ανακριβή, σύμφωνα με το άρθρο 30, παράγραφος 4β του ΚΒΣ. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι για το νομοθέτη ο λογαριασμός αποθέματα έχει ιδιαίτερη βαρύτητα και κατά συνέπεια δικαιολογεί τον ενδελεχή σε κάθε περίπτωση έλεγχο. Γενικά, οι λογαριασμοί που σχετίζονται με το κύρος βιβλίων και στοιχείων, είναι οι λογαριασμοί που θα ελεγχθούν πρώτοι και με μεγάλη προσοχή από τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών. Ο μεγαλύτερος φόβος για μια εταιρεία είναι ο χαρακτηρισμός των βιβλίων και στοιχείων της ως ανεπαρκή ή ακόμα χειρότερα ως ανακριβή.

3.2.5. Πελάτες - Προμηθευτές

Οι ορκωτοί ελεγκτές, πριν την υπογραφή του ισολογισμού, θα πρέπει να έχουν συγκεντρώσει ένα ικανό δείγμα επιστολών από τους πελάτες αλλά και τους προμηθευτές της εταιρείας που ελέγχουν, το οποίο θα εξακριβώνει ότι οι πελάτες και οι προμηθευτές του δείγματος επιβεβαιώνουν τα υπόλοιπα που εμφανίζονται στην συγκεκριμένη εταιρεία που ελέγχουν. Μέσα από την διαδικασία αυτή οι ορκωτοί ελεγκτές επιδιώκουν να εξασφαλίσουν ότι η εταιρεία εμφανίζει σωστά υπόλοιπα και ότι δεν υπάρχουν εικονικές συναλλαγές.

Το υπουργείο οικονομικών για τον ίδιο λόγο, έχει καθιερώσει την υποχρεωτική ετήσια κατάσταση πελατών και υποχρεωτική ετήσια κατάσταση προμηθευτών, γνωστή ως κατάσταση ΜΥΦ. Η κατάσταση αυτή περιλαμβάνει όλα τα τιμολόγια ή τις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών, καθαρής αξίας μεγαλύτερης των 300€ της εταιρείας με τους εντός Ελλάδος πελάτες της ή τους προμηθευτές της αντίστοιχα. Η κατάσταση αποστέλλεται ηλεκτρονικά έως της 30 Σεπτεμβρίου στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (πρώην ΚΕΠΥΟ) όπου και ελέγχονται και διασταυρώνονται τα στοιχεία με βάση το ΑΦΜ των εταιρειών. Με τα νέα φορολογικά μέτρα η διασταύρωση των στοιχείων θεωρείται πρωτίστως σημασίας καθώς μπορεί να αποκαλυφθούν περιπτώσεις φοροδιαφυγής και εικονικότητας των στοιχείων που δηλώνουν κάποιοι φορολογούμενοι.

Επίσης, οι ελεγκτές του υπουργείου οικονομικών σε ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο μιας εταιρείας συνηθίζουν να ζητάνε από πελάτη ή προμηθευτή της εταιρείας που ελέγχουν, αντίγραφο τιμολογίου και παραστατικού πληρωμής ή είσπραξης του συγκεκριμένου τιμολογίου για να εξακριβώσουν ότι πράγματι έγινε η συναλλαγή και δεν τίθεται θέμα εικονικότητας ή πλαστότητας. Επιπλέον μέσα από την διασταύρωση των παραστατικών επιδιώκουν να διαπιστώσουν αν τηρείται ο ΚΒΣ. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται από τους ελεγκτές του υπουργείου οικονομικών στο άρθρο 30 του ΚΒΣ, Π.Δ 186/1992, το οποίο καθορίζει πότε τα βιβλία μιας επιχείρησης μπορεί να κριθούν ανεπαρκή ή ανακριβή.

Η παράγραφος 3δ του άρθρου 30 αναφέρει ότι: «τα βιβλία και στοιχεία της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας κρίνονται ανεπαρκή όταν ο υπόχρεος διαζευκτικά ή αθροιστικά εξοφλεί τιμολόγια αξίας 15.000€ και άνω με τρόπο διαφορετικό από τον οριζόμενο». Σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του ΚΒΣ ο οριζόμενος τρόπος εξόφλησης είναι είτε μέσω τραπεζής είτε με έκδοση δίγραμμης επιταγής. Για το λόγο αυτό οι ελεγκτές του υπουργείου οικονομικών ελέγχουν τα παραστατικά πληρωμής ή είσπραξης, τους τραπεζικούς λογαριασμούς και τις επιταγές των εταιρειών προς εξακρίβωση ότι τηρείται από αυτές το άρθρο 18 του ΚΒΣ.

Με τα νέα φορολογικά μέτρα, από 01/06/10 όλα τα τιμολόγια ή αποδείξεις παροχής υπηρεσιών αξίας μεγαλύτερης των 3.000€ συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, θα πρέπει να εξοφλούνται μέσω τραπεζικής συναλλαγής ή με επιταγή. Ως την 31/05/10 τα τιμολόγια ή αποδείξεις μέχρι 15.000€ μπορούσαν να εξοφληθούν με μετρητά γεγονός που ευνοούσε όλους εκείνους που απέκρυβαν τα φορολογητέα εισοδήματά τους και όλους τους εκδότες πλαστών και εικονικών τιμολογίων. Επιπρόσθετα οι φορολογικές αρχές δεν διευκολυνόταν στον έλεγχο και την διασταύρωση των στοιχείων καθώς δεν μπορούσαν να εντοπίσουν τους αποδέκτες των μετρητών. Με τα νέα μέτρα λοιπόν, το υπουργείο οικονομικών αποσκοπεί στον αποδοτικότερο έλεγχο των φορολογικών αρχών, στην εξάλειψη του φαινομένου των πλαστών και εικονικών παραστατικών και στην μείωση της διακίνησης του «μαύρου χρήματος» με απώτερο σκοπό την μείωση της φοροδιαφυγής και την αύξηση των εσόδων του κράτους.

Το ΕΓΛΣ για την σωστή πληροφόρηση της εταιρείας, έχει προβλέψει το διαχωρισμό των πελατών σε πελάτες εσωτερικού και πελάτες εξωτερικού καθώς και το

διαχωρισμό των πωλήσεων σε πωλήσεις εσωτερικού και εξωτερικού. Κατά αυτό τον τρόπο, διευκολύνεται η δουλειά του ελεγκτή καθώς τα στοιχεία που ελέγχει είναι ομαδοποιημένα ανά κατηγορίες. Επίσης το ΕΓΛΣ τηρεί ξεχωριστά τις προκαταβολές πελατών, καθώς είναι υποχρέωση της εταιρείας προς τον πελάτη της και όχι απαίτηση από αυτόν. Το ΕΓΛΣ για την προστασία των επενδυτών και κάθε ενδιαφερομένου θεωρεί ως υποχρέωση της εταιρείας να τηρεί τους επισφαλείς πελάτες της σε ξεχωριστό λογαριασμό, τον 30.97, για να είναι ευδιάκριτη η επισφάλεια. Όμως δεν αρκεί να προβλέπεται από το ΕΓΛΣ αλλά χρειάζεται και η ειλικρινής διάθεση από την πλευρά της εταιρείας να δείξει τις επισφάλειες της. Δυστυχώς, οι περισσότερες εταιρείες στερούνται της ειλικρίνειας αυτής και οι ορκωτοί λογιστές για να μην χάσουν ένα πελάτη τους συμβιβάζονται στις διαταγές των παραπάνω εταιρειών.

3.2.6. Γραμμάτια εισπρακτέα

Δεν νομίζουμε πως μπορεί κάποιος να αμφισβητήσει το ΕΓΛΣ για την ανάλυση που δίνει στο λογαριασμό γραμμάτια εισπρακτέα και την πληροφόρηση που μπορεί να προσφέρει κατά την διαδικασία ενός ελέγχου αλλά και για την ενημέρωση κάθε ενδιαφερομένου. Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ κάθε εταιρεία θα πρέπει να εμφανίζει τα γραμμάτια σύμφωνα με την θέση και την κατάσταση που βρίσκονται:

- Γραμμάτια στο χαρτοφυλάκιο
- Γραμμάτια στις Τράπεζες για είσπραξη
- Γραμμάτια στις Τράπεζες για εγγύηση
- Γραμμάτια σε καθυστέρηση κλπ.

Ο ορκωτός ελεγκτής, ζητάει από κάθε συνεργαζόμενη τράπεζα της ελεγχόμενης εταιρείας να του ανακοινώσουν με πρωτότυπη επιστολή, που θα φέρει την υπογραφή του διευθύνοντα καθώς και τη σφραγίδα της τράπεζας, τα γραμμάτια της εταιρείας που έχει στη κατοχή της η τράπεζα. Η καταμέτρηση από τον ορκωτό λογιστή των σωμάτων που βρίσκονται στο χαρτοφυλάκιο της εταιρείας θεωρείται πλέον δεδομένη. Επίσης ο ορκωτός λογιστής μπορεί να διαχωρίσει τα γραμμάτια που βρίσκονται σε καθυστέρηση ζητώντας από την εταιρεία μια κατάσταση γραμματίων στην οποία εμφανίζεται ο εκδότης, το ποσό και η ημερομηνία πληρωμής του γραμματίου. Την

ίδια ακριβώς διαδικασία ο ορκωτός λογιστής θα ακολουθήσει και για τις επιταγές εισπρακτέες της εταιρείας που ελέγχει.

Από την άλλη πλευρά, για τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών, η καταμέτρηση και ο έλεγχος των γραμματίων και επιταγών εισπρακτέων είναι υπόθεση ρουτίνας πλέον, καθώς μαζί με την καταμέτρηση του ταμείου είναι η πρώτη εργασία με την οποία θα ασχοληθούν όταν πάνε σε μια εταιρεία για έλεγχο. Βέβαια η καταμέτρηση του ταμείου και του χαρτοφυλακίου γραμματίων και επιταγών έχει ουσία μόνο όταν γίνεται αιφνιδιαστικά από τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών γιατί σε διαφορετική περίπτωση η εταιρεία θα έχει φροντίσει το ταμείο και το χαρτοφυλάκιο της να συμφωνεί με τα βιβλία της.

3.2.7. Χρεώστες διάφοροι

Ο λογαριασμός χρεώστες διάφοροι περιλαμβάνει πολλές περιπτώσεις απαιτήσεων αφού όσες απαιτήσεις δεν καταχωρούνται στους λοιπούς πρωτοβάθμιους λογαριασμούς της ομάδας 3, προβλέπεται να καταχωρούνται στον υπό μελέτη λογαριασμό, 33. Συγκεκριμένα, οι πιο ενδιαφέρουσες για μελέτη περιπτώσεις είναι οι λογαριασμοί:

- Δάνεια Προσωπικού
- Μέτοχοι – Οφειλόμενο κεφάλαιο
- Δοσοληπτικοί λογαριασμοί οργάνων διοίκησης
- Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων
- Ελληνικό Δημόσιο – προκαταβεβλημένοι και παρακρατούμενοι φόροι
- Επιταγές εισπρακτέες
- Λοιποί χρεώστες

3.2.8. Δάνεια Προσωπικού

Τα δάνεια προσωπικού, λογαριασμός 33.02, ελέγχονται πάντα από τους ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών καθώς υπόκειται σε χαρτόσημο 2,4% και συνεπώς αποτελούν μια πηγή εσόδου για το Ελληνικό Δημόσιο. Επίσης οι εσωτερικοί ελεγκτές και οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ελέγχουν το λογαριασμό αυτό για να παρατηρήσουν αν γίνεται η αποπληρωμή του δανείου σύμφωνα με τα συμφωνηθέντα

ή το τμήμα εισπράξεων μεροληπτεί υπέρ κάποιου εργαζομένου. Απαραίτητος βέβαια θεωρείται ο έλεγχος από τους ορκωτούς λογιστές, σε συνδυασμό με το λογαριασμό 54.09.10 «Χαρτόσημο και ΟΓΑ δανείων», για την διαπίστωση ότι η εταιρεία είναι εντάξει απέναντι στις φορολογικές της υποχρεώσεις.

3.2.9. Μέτοχοι – Οφειλόμενο κεφάλαιο

Οι λογαριασμοί 33.03 «μέτοχοι λογαριασμός καλύψεως κεφαλαίου», 33.04 «οφειλόμενο κεφάλαιο» και 33.05 «δόσεις μετοχικού κεφαλαίου σε καθυστέρηση», χρησιμοποιούνται κατά την κάλυψη και καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου. Για την πιστοποίηση της καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου μιας ΑΕ αλλά και για τις εγγραφές έναρξης μιας ΑΕ, η Νομαρχία στέλνει ελεγκτές οι οποίοι θα ελέγξουν τα βιβλία της ΑΕ και συγκεκριμένα τους παραπάνω λογαριασμούς σε συνδυασμό με το λογαριασμό 40 «Κεφάλαιο». Στην αρμοδιότητα των ελεγκτών του Υπουργείου Οικονομικών υπεισέρχεται μόνο ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίου που υπολογίζεται στο 1% του κεφαλαίου, αλλά δεν υπάρχει λόγος ελέγχου καταβολής του από τις εταιρείες καθώς χωρίς την καταβολή του είναι αδύνατη η έναρξη εταιρείας.

Επειδή η μη καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου ή μέρος αυτού χωρίς να κοινοποιείται στην Νομαρχία και χωρίς την ανάλογη τροποποίηση του καταστατικού με την έγκριση πάντα της Νομαρχίας επιφέρει χρηματικά πρόστιμα αλλά ακόμη και την ακυρότητα της εταιρείας, ο έλεγχος από τους ορκωτούς λογιστές θεωρείται επιτακτικός. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές που θα ελέγξουν την πρώτη χρήση μιας ΑΕ ζητούν από την διοίκηση της εταιρείας να ελέγξουν, το καταστατικό της εταιρείας, όλα τα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου που αφορούν την καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου, το Διπλότυπο της εφορείας για την δημοσίευση της ανακοίνωσης στο ΦΕΚ και βέβαια την σχετική ανακοίνωση της Νομαρχίας που πιστοποιεί την καταβολή του ΜΚ. Σε περίπτωση που κάποια ΑΕ ακολουθεί την μερική καταβολή του ΜΚ, που πρέπει να γίνει υποχρεωτικά εντός πενταετίας, οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές συνήθως ελέγχουν όλες τις καταβολές ακόμη και αν αφορούν άλλη χρήση για να διαπιστώσουν αν ακολουθήθηκε η διαδικασία που απαιτείται από την Νομαρχία.

Το ΕΓΛΣ έχει εναρμονιστεί πλήρως με τις διαταγές του Ν. 2190/1920 όσον αφορά την διαδικασία της κάλυψης του ΜΚ και της καταβολής του, δημιουργώντας τους παραπάνω λογαριασμούς (33.03, 40 κλπ) οι οποίοι απεικονίζουν

1. Αν έγινε η κάλυψη του ΜΚ δηλαδή η ανάληψη της υποχρέωσης για καταβολή του κεφαλαίου
2. Αν έχει καταβληθεί το ΜΚ

Τέλος, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το ΕΓΛΣ, καλύπτει όλες τις ανάγκες για την πληροφόρηση των επενδυτών όσον αφορά το κεφάλαιο μιας εταιρείας και των υποχρεώσεων των εταίρων της προς αυτήν.

3.2.10. Ελληνικό Δημόσιο – προκαταβεβλημένοι και παρακρατούμενοι φόροι

Στο λογαριασμό 33.13.00 παρακολουθείται το ποσό που έχει δοθεί στο Ελληνικό Δημόσιο ως προκαταβολή του φόρου εισοδήματος. Στους υπόλοιπους λογαριασμούς του 33.13 που προβλέπει το ΕΓΛΣ παρακολουθούνται οι φόροι που έχουν παρακρατηθεί για εισοδήματα της εταιρείας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Στο τέλος της χρήσης τα ποσά των παραπάνω λογαριασμών μεταφέρονται στο λογαριασμό 54.08 «λογ/σμος εκκαθάρισης φόρων και τελών» για να συμψηφιστούν με το φόρο εισοδήματος, εκτός βέβαια από τα παρακρατηθέντα εκείνα ποσά για τα οποία δεν προβλέπεται συμψηφισμός σύμφωνα κάθε φορά με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις.

Σε περίπτωση της παρακράτησης του φόρου, την ευθύνη για την απόδοσή του στο Ελληνικό Δημόσιο την φέρει η εταιρεία ή οργανισμός που έχει κάνει την παρακράτηση. Στο τέλος της χρήσης, οι εταιρείες που έχουν παρακρατήσει ποσά για λογαριασμό άλλης εταιρείας υποχρεούνται να αποστείλουν πρωτότυπη επιστολή στην εταιρεία αυτή αναφέροντας το ποσό της παρακράτησης ώστε η δεύτερη να μπορεί να το συμψηφίσει.

Ιδιαίτερη σημασία δίνουν οι ελεγκτές σε όλους τους υπολογαριασμούς του 33.13 για την διαπίστωση αν η εταιρεία έχει συμψηφίσει καλώς ή όχι τα ποσά της κατηγορίας αυτής με το φόρο εισοδήματος καθώς υπάρχουν και ποσά τα οποία δεν υπόκειται σε συμψηφισμό. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές συνηθίζουν να διασταυρώνουν τις εγγραφές των παρακρατηθέντων φόρων με τα στοιχεία των παραπάνω επιστολών.

Το ΕΓΛΣ, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση εναρμονίζεται με την φορολογική νομοθεσία παρακολουθώντας τις απαιτήσεις και τις υποχρεώσεις από και προς το Δημόσιο, αντίστοιχα, στους ανάλογους λογαριασμούς. Το ΕΓΛΣ λοιπόν φαίνεται ότι είναι ευέλικτο απέναντι στην νομοθεσία και βοηθάει στην εφαρμογή της χωρίς να δημιουργεί προβλήματα απεικόνισης των φορολογικών υποχρεώσεων ή απαιτήσεων των επιχειρήσεων εν αντιθέσει με άλλα λογιστικά πρότυπα.

3.2.11. Επιταγές εισπρακτέες

Οι επιταγές εισπρακτέες μεταχρονολογημένες παρακολουθούνται στο λογαριασμό 33.90 και οι επιταγές σε καθυστέρηση ή σφραγισμένες στο 33.91. Ο νομοθέτης του ΕΓΛΣ για να προστατεύσει την διοίκηση και τους επενδυτές εμφανίζει τις σφραγισμένες επιταγές σε ξεχωριστό λογαριασμό, καθώς οι επιταγές αυτές μπορεί να μετατραπούν σε επισφάλεια για την εταιρεία καθώς ο πελάτης αδυνατεί να τις αποπληρώσει. Όπως και με τα γραμμάτια εισπρακτέα για τον ορκωτό λογιστή απαιτείται ο έλεγχος του συγκεκριμένου λογαριασμού και ακολουθεί μια διαδικασία επαλήθευσης των στοιχείων όμοια με εκείνη που περιγράφεται στα γραμμάτια εισπρακτέα.

Παρατηρούμε λοιπόν, ότι το ΕΓΛΣ προβλέπει την τήρηση των επιταγών που έχουν λήξει, στο λογαριασμό επιταγές σε καθυστέρηση. Στην πράξη όμως αν τηρείται ή όχι επαφίεται στην ειλικρίνεια της εκάστοτε εταιρείας και στην ελεγκτική που υπογράφει τον ισολογισμό της συγκεκριμένης εταιρείας.

3.2.12. Λοιποί χρεώστες

Στο λογαριασμό 33.95 παρακολουθούνται όλες εκείνες οι απαιτήσεις της εταιρείας για τις οποίες δεν προβλέπεται κάποιος άλλος λογαριασμός. Ο 33.95 μπορεί να αναλύεται σε μεγαλύτερο βαθμό ανά χρεώστη. Ο μόνος λόγος μελέτης του συγκεκριμένου λογαριασμού είναι ότι αρκετές φορές παρατηρούνται υπόλοιπα ακίνητα για αρκετές χρήσεις που πιθανολογούν δάνεια προς διάφορους χρεώστες ή ποσά που έχουν δοθεί χωρίς δικαιολογητικό. Τόσο οι εσωτερικοί ελεγκτές όσο και οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές ενδιαφέρονται να ενημερωθούν που πήγαν αυτά τα ποσά

για να εξακριβώσουν αν γίνεται σωστή διαχείριση της περιουσία της εταιρείας. Από την άλλη πλευρά οι ελεγκτές του Υπουργείου Οικονομικών, τα ακίνητα υπόλοιπα τα χαρακτηρίζουν ως δάνειο προς τον συγκεκριμένο χρεώστη το οποίο θα έπρεπε να χαρτοσημανθεί με 2,4% ή 3,6% και επιβάλουν το ανάλογο πρόστιμο με τις ανάλογες προσ αυξήσεις.

3.2.13. Χρεόγραφα

Μελετώντας τον λογαριασμό χρεόγραφα θα παρατηρήσετε ότι ο νομοθέτης έχει συμπεριλάβει όλες τις κατηγορίες χρεογράφων:

- μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο εσωτερικού ή εξωτερικού
- μετοχές μη εισηγμένες εταιρειών εσωτερικού ή εξωτερικού
- ομόλογα, Repos
- ανεξόφλητες μετοχές, ανεξόφλητες ομολογίες κλπ

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ λοιπόν ένας επενδυτής μπορεί να ενημερωθεί αναλυτικά για τα χρεόγραφα που κατέχει η εταιρεία στην οποία θα ήθελε να επενδύσει ή η διοίκηση της ίδιας εταιρείας μπορεί να έχει την καλύτερη δυνατή ενημέρωση για τα είδη και την κατάσταση των χρεογράφων που έχει στην κατοχή της.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον εσωτερικό έλεγχο, έχει ο λογαριασμός 34.25 Ίδιες Μετοχές καθώς έγκειται σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης καθώς μια ΑΕ δύναται να αποκτήσει δικές της μετοχές μετά από έγκριση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων και υπό προϋποθέσεις. Μια εκ των πολλών προϋποθέσεων είναι η συνολική ονομαστική αξία των Ιδίων μετοχών, που κατέχει μια ΑΕ, να μη ξεπερνά το 10% της συνολικής ονομαστικής αξίας του καταβεβλημένου μετοχικού της κεφαλαίου.

3.2.14. Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και πιστώσεων

Στο λογαριασμό 35 παρακολουθούνται οι απαιτήσεις της επιχείρησης κατά των υπαλλήλων της και των συνεργατών της ύστερα από προκαταβολές ποσών που έχει αποδώσει σε αυτούς για την εκτέλεση κάποιου έργου. Μετά την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου οι υπάλληλοι ή συνεργάτες της εταιρείας θα πρέπει να προσκομίζουν σε αυτήν όλα εκείνα τα παραστατικά που δικαιολογούν τα ποσά που τους έχει προκαταβάλει η επιχείρηση ώστε να γίνεται εκκαθάριση.

Συχνό παράδειγμα του λογαριασμού 35.01 είναι τα ποσά που καταβάλουν οι εμπορικές επιχειρήσεις στους πωλητές τους, έναντι εξόδων ταξιδιού που πρόκειται να πραγματοποιήσουν εντός του μήνα για την κάλυψη των εξόδων διαμονής, διατροφής και οδοιπορικών. Στο τέλος του μήνα, οι πωλητές θα πρέπει να δικαιολογήσουν το ποσό που έλαβαν έναντι εξόδων προσκομίζοντας όλα τα παραπάνω παραστατικά εξόδων π.χ. αποδείξεις διοδίων, τιμολόγιο καυσίμων, απόδειξη παροχής υπηρεσιών ξενοδοχείου κλπ. Σε εταιρείες που δεν υπάρχει εσωτερικός έλεγχος ή είναι ελλιπής παρατηρούνται στο Ισοζύγιο του λογαριασμού 35 μεγάλα χρεωστικά υπόλοιπα καθώς το προσωπικό επωφελείται από την έλλειψη του εσωτερικού ελέγχου χρησιμοποιώντας τις προκαταβολές για δική του χρήση. Σε αυτή την περίπτωση έγκειται ο φόβος σε ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο το μεγάλο χρεωστικό υπόλοιπο του 35 να χαρτοσημανθεί με 2,4% ή 3,6% μαζί με τις ανάλογες προσαυξήσεις καθώς θα θεωρηθεί εξυπηρέτηση προς το προσωπικό ή τους συνεργάτες της εταιρείας με τη μορφή χορηγίας δανείου.

3.2.15. Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού και παθητικού

Σύμφωνα με την λογιστική αρχή της αυτοτέλειας, κάθε χρήση θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο τα γεγονότα και τα αποτελέσματα της επιχειρηματικής δραστηριότητας τα οποία συνέβησαν κατά την διάρκεια της. Τα έσοδα, λοιπόν, και έξοδα μιας επιχείρησης θα πρέπει να καταχωρούνται στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης στην χρήση που πραγματώθηκαν. Για το λόγο αυτό το ΕΓΛΣ δημιούργησε τους μεταβατικούς λογαριασμούς οι οποίοι διαχωρίζονται σε :

- Μεταβατικούς λογαριασμούς Ενεργητικού - λογαριασμός 36
- Μεταβατικούς λογαριασμούς Παθητικού - λογαριασμός 56

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού περιλαμβάνουν τα έξοδα επομένων χρήσεων, τα έσοδα χρήσεως εισπρακτέα, τις αγορές υπό παραλαβή κλπ. Οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού περιλαμβάνουν τα έσοδα επόμενων χρήσεων, τα έξοδα χρήσεως δουλευμένα, αγορές υπό τακτοποίηση κλπ.

Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές, επιμένουν να εμφανίσει η εταιρεία που ελέγχουν τα δεδουλευμένα έξοδα. Το συνηθέστερο ίσως δεδουλευμένο έξοδο είναι οι τόκοι δανείων, λογαριασμός 65, του τελευταίου τριμήνου της χρήσης οι οποίοι χρεώνονται από τις τράπεζες, το πρώτο τρίμηνο της επόμενης χρήσης. Για το λόγο αυτό οι ορκωτοί ελεγκτές ελέγχουν τις κινήσεις των δανειακών λογαριασμών του πρώτου τριμήνου της επόμενης χρήσης και λογιστικοποιούν τους δεδουλευμένους τόκους.

Σκοπός του ΕΓΛΣ, διαμέσου των μεταβατικών λογαριασμών είναι η πραγματική απεικόνιση των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις με απώτερο σκοπό την σωστή πληροφόρηση των επενδυτών και πιστωτών της εταιρείας. Βέβαια, οι επιχειρήσεις συνήθως χειρίζονται τους μεταβατικούς λογαριασμούς ανάλογα με τα αποτελέσματα που θέλουν να δείξουν. Για παράδειγμα, αν η διοίκηση της εταιρείας έχει αποφασίσει να δείξει μεγαλύτερα κέρδη για την διευκόλυνση της, στη σύναψη ενός νέου δανείου με μια τράπεζα, θα χρησιμοποιήσει τους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού.

3.2.16. Χρηματικά Διαθέσιμα – Τράπεζες λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Από τους σημαντικότερους λογαριασμούς του λογιστικού σχεδίου είναι ο λογαριασμός 38 «χρηματικά διαθέσιμα» και ο 52 «τράπεζες λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων», καθώς ο πρώτος απεικονίζει τα διαθέσιμα χρήματα της επιχείρησης και ο δεύτερος τα δάνεια που έχει συνάψει η επιχείρηση με διάφορες τράπεζες και που θα πρέπει να αποπληρώσει εντός της επόμενης χρήσης. Στο λογαριασμό 52 παρακολουθούνται μόνο οι χρηματοδοτήσεις των τραπεζών προς την επιχείρηση για κεφάλαιο κίνησης, καθώς οι μακροπρόθεσμες τραπεζικές χρηματοδοτήσεις της επιχείρησης παρακολουθούνται στο λογαριασμό 45 «μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις».

Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ, οι καταθέσεις όψεως και προθεσμίας ή σε ξένο νόμισμα θα πρέπει να παρακολουθούνται σε ξεχωριστούς λογαριασμούς για να είναι άμεσα διακριτή η μορφή των μετρητών της επιχείρησης. Μάλιστα οι καταθέσεις προθεσμίας αν δεν μπορούν να ρευστοποιηθούν άμεσα, σε δύο -τρεις μέρες, γιατί για κάποιο λόγο τα χρήματα είναι δεσμευμένα, τότε βάση του ΕΓΛΣ η επιχείρηση υποχρεούται να τις

τηρεί στο λογαριασμό 33«χρεώστες διάφοροι» στον υπολογαριασμό 33.17 «δεσμευμένες καταθέσεις». Επίσης, ο λογαριασμός 52 θα πρέπει να αναλύεται σε δευτεροβάθμιους, υποχρεωτικά ανά τράπεζα, καθώς φέρει υπογράμμιση.

Η συμφωνία των λογαριασμών των τραπεζών συμπεριλαμβάνεται πάντα στις εργασίες του ορκωτού ελεγκτή λογιστή. Κατά τον ετήσιο έλεγχο, ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής θα φέρει σε αντιπαράβολή και συμφωνία τις κινήσεις των λογαριασμών των τραπεζών με τις καταχωρημένες εγγραφές στα λογιστικά βιβλία της επιχείρησης. Επιπλέον, θα αποστέλλει επιστολές σε όλες τις συνεργαζόμενες με την επιχείρηση που ελέγχει τράπεζες, ζητώντας να του κοινοποιήσουν τα υπόλοιπα των λογαριασμών της εταιρείας, καταθέσεων και δανείων, και όλα τα καλύμματα που μπορεί να έχουν στην κατοχή τους π.χ. εγγυητικές επιστολές καλής πληρωμής κλπ. Επίσης οι τραπεζικοί λογαριασμοί των εταιρειών είναι αντικείμενο ελέγχου από τις φορολογικές αρχές, όπως έχει αναφερθεί παραπάνω.

Η υποχρεωτική τήρηση των τραπεζικών λογαριασμών ανά τράπεζα, που επιβάλλει το ΕΓΛΣ αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τον ορκωτό ελεγκτή λογιστή, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των ομίλων εταιρειών που συνεργάζονται με πολλές τράπεζες και διατηρούν εκατοντάδες λογαριασμούς. Η ομαδοποίηση των υποχρεώσεων ανά τράπεζα στο λογιστικό σχέδιο της εταιρείας μειώνει κατά πολύ το χρόνο που πρέπει να δαπανήσει ο ελεγκτής ώστε να συμφωνήσει τα δεδομένα.

3.2.17. Επιταγές πληρωτέες

Οι επιταγές πληρωτέες μεταχρονολογημένες καταχωρούνται στο λογαριασμό 53.90 όπου η ανάπτυξη του λογαριασμού σε μεγαλύτερο βαθμό γίνεται σύμφωνα με τις ανάγκες της εκάστοτε εταιρείας. Ωστόσο, συνηθίζεται να αναλύεται σε τριτοβάθμιους λογαριασμούς ανάλογα με την τράπεζα εκδόσεως της επιταγής. Στην λήξη της επιταγής και κατά την πληρωμή του αναγραφόμενου ποσού της επιταγής μεταφέρεται στο λογαριασμό 38.03 «καταθέσεις όψεως».

Ο λογαριασμός των πληρωτέων επιταγών σε συνδυασμό με τον λογαριασμό 50 «Προμηθευτές» θα πρέπει να έχει την ιδιαίτερη προσοχή από το προσωπικό του λογιστηρίου μιας επιχείρησης καθώς μπορεί να κρίνει το κύρος των στοιχείων της

εταιρείας, όπως ήδη έχει αναφερθεί. Η μη εξόφληση των παραστατικών αγορών – δαπανών με τον οριζόμενο τρόπο μπορεί να κρίνει ανεπαρκή τα στοιχεία μιας επιχείρησης με συνέπεια μεγάλες κυρώσεις και την αλλοίωση του αποτελέσματος της χρήσης. Λόγω της σπουδαιότητας του θέματος, στον έλεγχο του Υπουργείου Οικονομικών, συμπεριλαμβάνεται ο έλεγχος του τρόπου εξόφλησης των παραστατικών και κατ' επέκταση των τραπεζικών λογαριασμών και των πληρωτέων επιταγών της εταιρείας που ελέγχεται.

Τέλος, οι επιταγές πληρωτέες όπως και οι καταθέσεις όψεως είναι αντικείμενο ελέγχου του εσωτερικού ελεγκτή. Ένας από τους σκοπούς του εσωτερικού ελέγχου είναι η διασφάλιση της περιουσία της εταιρείας. Συνεπώς, ο εσωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να είναι ενήμερος για το αν γίνεται σωστή διαχείριση των τραπεζικών καταθέσεων της εταιρείας ή δίδονται χρήματα χωρίς να υπάρχουν τα ανάλογα δικαιολογητικά: τιμολόγια αγοράς – δαπανών, συμφωνητικά για μελλοντικές αγορές κλπ.

3.2.18. Υποχρεώσεις από Φόρους - Τέλη

Στο λογαριασμό 54 παρακολουθούνται όλες οι υποχρεώσεις από φόρους²⁴ και τέλη της εταιρείας προς το Ελληνικό Δημόσιο. Το ΕΓΛΣ εναρμονισμένο με την ελληνική νομοθεσία, απεικονίζει τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων προς το ελληνικό δημόσιο ανά κατηγορία φόρου. Ο πιο γνωστός έμμεσος φόρος, ο ΦΠΑ, που αποτελεί για το Ελληνικό Δημόσιο τη μεγαλύτερη πηγή εσόδων από τους υπόλοιπους έμμεσους φόρους, παρακολουθείται στο λογαριασμό 54.00 «Φόρος προστιθέμενης αξίας», ενώ ακολουθούν ο 54.03 «Φόροι-τέλη αμοιβών προσωπικού», ο 54.04 «Φόροι-τέλη αμοιβών τρίτων», ο 54.07 «Φόρος εισοδήματος» κλπ. Ο λογαριασμός 54, καθώς απεικονίζει τις φορολογικές υποχρεώσεις της εταιρείας, δεν θα μπορούσε να απουσιάζει από τον έλεγχο είτε του εσωτερικού είτε του εξωτερικού ελεγκτή και ιδιαίτερα από τον φορολογικό έλεγχο από τους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών.

²⁴ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, *Παραδείγματα εφαρμογής και ανάλυσης του γενικού λογιστικού σχεδίου στην πράξη*, 2008, σελ 459

Επιπλέον, ο λογαριασμός 54 μαζί με τον λογαριασμό 55 «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί», ο οποίος απεικονίζει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις της εταιρείας απέναντι στα Δημόσια Ταμεία, είναι οι λογαριασμοί οι οποίοι ελέγχονται και από τις πιστώτριες τράπεζες πριν από κάθε χορήγηση χρηματοδότησης. Οι τράπεζες ζητούν από την εταιρεία ασφαλιστική και φορολογική ενημερότητα για την διασφάλιση των κεφαλαίων τους, καθώς αν μια εταιρεία δεν έχει αποπληρώσει τις οφειλές της προς το Ελληνικό Δημόσιο είναι ένα δείγμα αδυναμίας της να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της και κατά συνέπεια να αποπληρώσει τα δάνειά της στις αντίστοιχες πιστώτριες τράπεζες. Εννοείται ότι οι τράπεζες δεν χρηματοδοτούν τις εταιρείες οι οποίες δεν έχουν ασφαλιστική ή φορολογική ενημερότητα.

3.2.19. Φόρος προστιθέμενης αξίας – ΦΠΑ

Ο ΦΠΑ είναι ο κυριότερος έμμεσος φόρος καθώς αποδίδει στο Ελληνικό Δημόσιο μεγάλο μέρος των εσόδων του. Ο ΦΠΑ καθιερώθηκε στη χώρα μας την 01/01/1987 με τον νόμο 1642/1986 ύστερα από την πίεση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και με βάση την Κοινοτική Οδηγία ΦΠΑ 77/388/ΕΟΚ. Η κύρωση του ΦΠΑ έγινε με τον νόμο 2859/2000 όπου κωδικοποιήθηκαν όλες οι διατάξεις σε ένα ενιαίο κείμενο. Από τότε πολλές είναι οι τροποποιήσεις του νόμου 2859 με τελευταία την κωδικοποίηση του σύμφωνα με το Ν.3845/2010.

Ο ΦΠΑ είναι έμμεσος φόρος κατανάλωσης καθώς επιβαρύνει τον τελικό καταναλωτή. Επιβάλλεται στην αξία της αρχικής αγοραπωλησίας αγαθών ή υπηρεσιών και στη συνέχεια στην προστιθέμενη αξία κάθε περαιτέρω σταδίου παραγωγής ή σταδίου συναλλαγής, ώσπου να φθάσει στον τελικό καταναλωτή. Σε κάθε στάδιο παραγωγής ή στάδιο συναλλαγής επιβάλλεται ΦΠΑ. Ο τελικός καταναλωτής του αγαθού θα επιβαρυνθεί με το συνολικό ποσό του ΦΠΑ όλων των σταδίων.

Για τον αγοραστή του εμπορεύματος ή της υπηρεσίας ή των πρώτων υλών κλπ αποκαλείται ΦΠΑ εισροών ενώ αντίστοιχα για τον πωλητή ΦΠΑ εκροών. Η υποχρέωση της επιχείρησης προς το ελληνικό δημόσιο είναι η απόδοση της θετικής διαφοράς που θα προκύψει αν από το ΦΠΑ εκροών αφαιρέσει το ΦΠΑ εισροών. Στο

λογαριασμό 54.00 παρακολουθείται λοιπόν η υποχρέωση της επιχείρησης για την απόδοση της θετικής αυτής διαφοράς.

Ο λογαριασμός 54.00 αναπτύσσεται σε μεγαλύτερους βαθμούς σύμφωνα με τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Ωστόσο η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αναπτύσσει τον λογαριασμό 54.00 σύμφωνα με το υπόδειγμα που δίδεται στην 243/2162/1995 Γνωμάτευση του Ε.Σ.Υ.Δ. Σύμφωνα με την γνωμάτευση αυτή ο ΦΠΑ αναπτύσσεται κατά κατηγορία συναλλαγών και συντελεστή. Έτσι ο ΦΠΑ αγορών εμπορευμάτων θα έχει την κωδικοποίηση 54.00.20 καθώς οι αγορές των εμπορευμάτων καταχωρούνται στον λογαριασμό 20, ενώ ο ΦΠΑ των πωλήσεων εμπορευμάτων θα έχει την κωδικοποίηση 54.00.70, αφού οι πωλήσεις εμπορευμάτων παρακολουθούνται στον λογαριασμό 70. Η διαφορά ΦΠΑ εκροών – ΦΠΑ εισροών συγκεντρώνεται στον λογαριασμό εκκαθάρισης 54.00.99 ο οποίος δείχνει το ποσό το οποίο θα πρέπει να αποδοθεί στο ελληνικό δημόσιο και συνήθως αναλύεται ανά μήνα. Αναλυτικότερα

54.00	ΦΠΑ
54.00.20	ΦΠΑ Εισροών/Εμπορευμάτων (Λ/.20)
54.00.20.010	ΦΠΑ Εισροών Εμπορευμάτων με 10%
54.00.24	ΦΠΑ Εισροών/Πρώτων και βοηθητικών υλών (Λ/.24)
54.00.24.010	ΦΠΑ Εισροών Πρώτων και βοηθητικών υλών με 10%
.....	
54.00.70	ΦΠΑ Εκροών/Πωλήσεων Εμπορευμάτων (Λ/.70)
54.00.70.007	ΦΠΑ Εκροών Πωλήσεων Εμπορευμάτων με 7%
54.00.70.010	ΦΠΑ Εκροών Πωλήσεων Εμπορευμάτων με 10%
54.00.71	ΦΠΑ Εκροών/Πωλήσεων Ετοιμών Προϊόντων (Λ/.71)
54.00.71.007	ΦΠΑ Εκροών Πωλήσεων Ετοιμών Προϊόντων με 7% κλπ
.....	
54.00.99	Απόδοση – Εκκαθάριση ΦΠΑ
54.00.99.001	Ιανουάριος
54.00.99.002	Φεβρουάριος κλπ

Η παραπάνω ανάπτυξη διευκολύνει τις εταιρείες προς την συμπλήρωση των περιοδικών δηλώσεων και την εκκαθαριστική δήλωση του ΦΠΑ καθώς για κάθε

κατηγορία συναλλαγής, αγορά ή πώληση, υπάρχει και ο αντίστοιχος λογαριασμός ΦΠΑ με την ανάλογη ανάλυση σε συντελεστή ΦΠΑ.

Η περιοδική δήλωση ΦΠΑ είναι υποχρεωτική για κάθε επιχείρηση και θα πρέπει να υποβάλλεται στην αρμόδια ΔΟΥ ή ηλεκτρονικά κάθε μήνα για τις ΑΕ και ΕΠΕ και κάθε τρίμηνο για τις υπόλοιπες επιχειρήσεις. Η εκκαθαριστική δήλωση ΦΠΑ υποβάλλεται μια φορά το χρόνο, στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου και ουσιαστικά επαληθεύει τα στοιχεία που δηλώθηκαν στις περιοδικές δηλώσεις. Η μη υποβολή δήλωσης επισύρει κυρώσεις για την επιχείρηση όπως και η μη καταβολή του χρεωστικού υπολοίπου της δήλωσης ΦΠΑ.

Η περιοδική δήλωση ΦΠΑ και η εκκαθαριστική δίνει σημαντικές πληροφορίες για την επιχείρηση και τις συναλλαγές της καθώς η επιχείρηση υποχρεούται να δηλώσει σε αυτήν όλες τις αγορές και πωλήσεις ανά κατηγορία ΦΠΑ, τις συναλλαγές της με απαλλαγή ΦΠΑ, τις αγοραπωλησίες παγίων, τις ενδοκοινοτικές αποκτήσεις και παραδόσεις εμπορευμάτων, τις εξαγωγές σε τρίτες χώρες κλπ. Μελετώντας λοιπόν μια δήλωση ΦΠΑ μιας επιχείρησης μπορεί κάποιος με μια πρώτη ματιά να καταλάβει το μέγεθος της επιχείρησης και τον όγκο των συναλλαγών της. Πέρα λοιπόν από τα έσοδα που εισπράττει το κράτος από την υποβολή της δήλωσης του ΦΠΑ, μπορεί να αντλήσει σημαντικές πληροφορίες για μια επιχείρηση, για ένα κλάδο και συνολικά για τις επιχειρήσεις της χώρας. Είναι πληροφορίες οι οποίες μπορούν να δώσουν την εικόνα της οικονομικής κατάστασης μιας χώρας.

Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές κατά την διενέργεια του ελέγχου, ελέγχουν αν έχουν υποβληθεί όλες οι δηλώσεις ΦΠΑ και αν έχουν καταβληθεί τα αντίστοιχα χρεωστικά ποσά των δηλώσεων στο ελληνικό δημόσιο. Ο έλεγχος αυτός γίνεται καθώς η μη απόδοση του ΦΠΑ στο ελληνικό δημόσιο επισύρει πρόστιμα και προσαυξήσεις τα οποία επηρεάζουν τα αποτελέσματα της χρήσης. Από την άλλη οι ελεγκτές του υπουργείου οικονομικών, δεν αρκούνται μόνο στον έλεγχο της υποβολής των δηλώσεων και της απόδοσης του ΦΠΑ αλλά θέλουν να διαπιστώσουν κατά τον έλεγχο τους αν οι εταιρείες έχουν εκτέσει καλώς ή κακώς το ΦΠΑ.

Σύμφωνα με την νομοθεσία του ΦΠΑ, νόμος 2859/2000, υπάρχουν δαπάνες οι οποίες δεν δικαιούνται την έκπτωση του ΦΠΑ και συνεπώς δεν θα πρέπει η

επιχείρηση να εκπέσει το ΦΠΑ αυτών των δαπανών. Συνεπώς η εκάστοτε επιχείρηση δεν θα πρέπει να συμπεριλάβει στο ΦΠΑ των εισροών, το ποσό του ΦΠΑ των δαπανών αυτών ώστε να μην μειώσει το ποσό του ΦΠΑ το οποίο θα πρέπει να καταβάλλει στο ελληνικό δημόσιο. Τα ποσά του ΦΠΑ που δεν εκπίπτουν καταχωρούνται στην ομάδα 6 και αντιμετωπίζονται λογιστικά ως έξοδο για την επιχείρηση. Συγκεκριμένα παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 63.98.08 «ΦΠΑ εκπιπτόμενος στη φορολογία εισοδήματος» και 63.98.09 «ΦΠΑ μη εκπιπτόμενος στη φορολογία εισοδήματος». Παραδείγματα τέτοιων δαπανών είναι οι δαπάνες για την επισκευή και συντήρηση των επιβατικών αυτοκινήτων που χρησιμοποιεί η επιχείρηση, δαπάνες για καύσιμα των επιβατικών αυτοκινήτων, δαπάνες για ξενοδοχεία, εστιατόρια, σούπερ μάρκετ κλπ.

Τέλος, για τον ΦΠΑ, όπως ήδη έχει αναφερθεί, υπάρχει συγκεκριμένη νομοθεσία η οποία συμπεριλαμβάνει εκατοντάδες εγκυκλίους και διατάξεις. Η ανάλυση των θεμάτων του ΦΠΑ θα μπορούσε να αποτελέσει μια ξεχωριστή διπλωματική εργασία. Στην παρούσα εργασία γίνεται μόνο μια αναφορά στην έννοια του ΦΠΑ σε σχέση με την διενέργεια του ελέγχου.

3.2.20. Οργανικά έξοδα κατ' είδος

Το ΕΓΛΣ διαχωρίζει τα οργανικά έξοδα από τα έκτακτα και ανόργανα έξοδα για την σωστή πληροφόρηση της διοίκησης αλλά και όλων των ενδιαφερομένων: επενδυτών, πιστωτών κλπ. Τα οργανικά έξοδα παρακολουθούνται στην ομάδα 6 ενώ τα έκτακτα και ανόργανα στο λογαριασμό 81. Ο διαχωρισμός αυτός από το ΕΓΛΣ είναι σκόπιμος, καθώς η τήρηση των εξόδων σε μια κατηγορία εξόδων δεν θα απεικόνιζε την πραγματικότητα. Μάλιστα αν παρατηρήσουμε την Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης θα διαπιστώσουμε ότι είναι χωρισμένη σε δυο τμήματα:

- Αποτέλεσμα Εκμετάλλευσης
- Ανόργανο Αποτέλεσμα

Το αποτέλεσμα εκμετάλλευσης²⁵ προκύπτει αν από τα οργανικά έσοδα αφαιρέσουμε τα οργανικά έξοδα. Από την άλλη, το ανόργανο αποτέλεσμα ή έκτακτο προκύπτει από την διαφορά ανόργανων εσόδων και εξόδων. Ως οργανικό έσοδο ή έξοδο θεωρείται εκείνο το έσοδο ή έξοδο αντίστοιχα, που αναφέρεται στην ομαλή λειτουργία της επιχείρησης και πηγάζει από την κανονική, ομαλή και κατά κανόνα προγραμματισμένη πορεία της δραστηριότητας της οικονομικής μονάδας. Αντίθετα ως ανόργανο έσοδο ή έξοδο είναι εκείνο το έσοδο ή έξοδο αντίστοιχα που προέρχεται από απρόοπτα γεγονότα, από τυχαίες και συμπτωματικές πράξεις, συναλλαγές ή άλλες δραστηριότητες της επιχείρησης. Για το λόγο αυτό, μόνο το αποτέλεσμα της εκμετάλλευσης μπορεί να κρίνει την βιωσιμότητα ή όχι της επιχείρησης καθώς το ανόργανο αποτέλεσμα είναι περιστασιακό.

Η ομάδα 6 περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες των δαπανών που μπορεί να χρησιμοποιήσει μια επιχείρηση κατά την λειτουργία της και τις ομαδοποιεί στους ακόλουθους πρωτοβαθμίους:

- Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
- Αμοιβές και έξοδα τρίτων
- Παροχές τρίτων
- Φόροι – τέλη
- Διάφορα έξοδα
- Τόκοι και συναφή έξοδα
- Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος
- Προβλέψεις κλπ

Για τον ορκωτό ελεγκτή λογιστή ο έλεγχος των δαπανών είναι απαραίτητη προϋπόθεση πριν από την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων καθώς οι λογαριασμοί της ομάδας 6 ανήκουν στους αποτελεσματικούς λογαριασμούς δηλαδή στους λογαριασμούς που προσδιορίζουν το αποτέλεσμα της χρήσης. Με τον έλεγχο της ομάδας 6, ο ορκωτός ελεγκτής επιδιώκει να διαπιστώσει ότι καταχωρήθηκαν πραγματικές δαπάνες, για τις οποίες υπάρχουν τα αντίστοιχα παραστατικά και έχουν καταχωρηθεί στους σωστούς λογαριασμούς με τα σωστά ποσά και στην χρήση που

²⁵ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, *Παραδείγματα εφαρμογής και ανάλυσης του γενικού λογιστικού σχεδίου στην πράξη*, 2008, σελ 473

αφορούν οι δαπάνες αυτές ώστε η κατάρτιση της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης να απεικονίζει την πραγματικότητα.

Από την άλλη πλευρά, ο έλεγχος των δαπανών κατά τον φορολογικό έλεγχο αποσκοπεί στην διαπίστωση ότι η επιχείρηση δήλωσε τα πραγματικά φορολογητέα κέρδη και απέδωσε τον αντίστοιχο φόρο εισοδήματος. Οι δαπάνες μειώνουν το αποτέλεσμα της χρήσης κατά συνέπεια μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα και τον φόρο εισοδήματος που θα πρέπει να αποδοθεί στο ελληνικό δημόσιο.

Οι ελεγκτές κατά τον φορολογικό έλεγχο, ελέγχουν αν η εκάστοτε επιχείρηση έχει εκπέσει τις δαπάνες σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στο άρθρο 31 του νόμου 2238/1994 περί φορολογίας εισοδήματος. Στο άρθρο αυτό αναφέρονται οι δαπάνες οι οποίες αναγνωρίζονται φορολογικά και μειώνουν τα φορολογητέα κέρδη της επιχείρησης. Ο φορολογικός έλεγχος προσπαθεί να διασφαλίσει ότι η επιχείρηση δεν έχει συμπεριλάβει στο προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών της, δαπάνες οι οποίες δεν αναγνωρίζονται φορολογικά. Σε αντίθετη περίπτωση, ο φορολογικός έλεγχος, επαναπροσδιορίζει τα φορολογητέα κέρδη σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από το άρθρο 31 και επιβάλλει τις ανάλογες κυρώσεις στην επιχείρηση. Τέλος ο φορολογικός έλεγχος αποσκοπεί και στην διαπίστωση ότι οι δαπάνες είναι πραγματικές και όχι εικονικές και δεν τίθεται θέμα εικονικότητας ή πλαστών παραστατικών.

3.2.21. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Ο λογαριασμός 60 περιλαμβάνει τις αμοιβές προσωπικού και τις εργοδοτικές εισφορές που τους αντιστοιχούν. Στο λογαριασμό 60 καταχωρούνται²⁶ μόνο οι αμοιβές και τα έξοδα που καταβάλλει η επιχείρηση στο προσωπικό το οποίο συνδέεται με αυτή με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Ο λογαριασμός αυτός συνήθως συνεξετάζεται από τους ορκωτούς ελεγκτές σε συνδυασμό με το λογαριασμό 55 «Ασφαλιστικοί Οργανισμοί» και 54.03 «Φόροι- Τέλη αμοιβών προσωπικού».

²⁶ EMMANOYHΛ I. ΣΑΚΕΛΛΗ, *Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2003, Τόμος Γ, σελ 1582

Ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής θα ελέγξει την κατάσταση μισθοδοσίας για να διαπιστώσει αν έχουν υπολογισθεί σωστά για κάθε εργαζόμενο οι εργοδοτικές εισφορές προς τα ασφαλιστικά ταμεία (ΙΚΑ, ΤΕΑΥΕΚ, Ταμείο Νομικών κλπ) καθώς και ο Φόρος Μισθωτών Υπηρεσιών (ΦΜΥ) ο οποίος προκαταβάλλεται στο ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό του υπαλλήλου και προς εκτέλεση των φορολογικών του υποχρεώσεων. Επίσης θα ζητήσει τα παραστατικά πληρωμών με τα οποία έγινε η εξόφληση των παραπάνω για να εξακριβώσει αν η εταιρεία ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις της απέναντι στα Δημόσια ταμεία καθώς η μη πληρωμή τους, θα επιφέρει πρόστιμα για την εταιρεία τα οποία θα μεταβάλλουν τα αποτελέσματα της.

3.2.22. Αμοιβές και έξοδα τρίτων

Στο λογαριασμό 61 καταχωρούνται οι αμοιβές που καταβάλλει και τα έξοδα που πραγματοποιεί η επιχείρηση για τους τρίτους, οι οποίοι δεν συνδέονται με αυτή με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Οι αμοιβές και έξοδα τρίτων διαχωρίζονται σε αμοιβές υποκείμενες σε παρακράτηση φόρου εισοδήματος και μη υποκείμενες σε παρακράτηση. Όπως και στην προηγούμενη περίπτωση ο λογαριασμός αυτός συνεξετάζεται με λογαριασμό υποχρέωσης προς το ελληνικό δημόσιο: τον λογαριασμό 54.04 «Φόροι – Τέλη αμοιβών τρίτων». Για τα επαγγέλματα που είναι υποκείμενα σε παρακράτηση φόρου, θα πρέπει να παρακρατηθεί το 20% της αμοιβής του επαγγελματία και να αποδοθεί για λογαριασμό του, στις Φορολογικές Αρχές της χώρας.

Σε ενδεχόμενο φορολογικό έλεγχο, όπως και στην προηγούμενη περίπτωση, ελέγχονται τα παραστατικά που έχουν εκδώσει οι ελεύθεροι επαγγελματίες και μη, η παρακράτηση φόρου βάση των παραστατικών αυτών και τα παραστατικά πληρωμής που αποδεικνύουν την απόδοση αυτών στο ελληνικό δημόσιο. Οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές προβαίνουν και αυτοί στο παραπάνω έλεγχο ώστε να προλάβουν την διόρθωση κάποιου λάθους αλλά και για να επιβεβαιώσουν ότι τα δεδομένα είναι αληθή και δικαιολογούνται από τα παραστατικά των επαγγελματιών.

3.2.23. Οργανικά έσοδα κατ' είδος

Το ΕΓΛΣ, όπως με την περίπτωση των εξόδων, διαχωρίζει τα έσοδα σε οργανικά και έκτακτα και ανόργανα έσοδα. Τα οργανικά έσοδα²⁷ παρακολουθούνται στην ομάδα 7, όπου αναλύεται σε πωλήσεις εμπορευμάτων, προϊόντων κλπ σύμφωνα δηλαδή με την κατηγοριοποίηση των αγορών που είδαμε παραπάνω. Ο εκάστοτε ελεγκτής λοιπόν παρακολουθώντας τις αγορές και τις πωλήσεις ανά είδος και λαμβάνοντας το αρχικό υπόλοιπο μπορεί εύκολα να προσδιορίσει το τελικό απόθεμα.

Επιπλέον η ομάδα 7, περιλαμβάνει τις πωλήσεις υπηρεσιών, τις επιχορηγήσεις, τα έσοδα παρεπόμενων ασχολιών, τα έσοδα κεφαλαίων, την ιδιοπαραγωγή παγίων κλπ. Παρατηρούμε, ότι το ΕΓΛΣ διαχωρίζει τα έσοδα σε αρκετές ομάδες ώστε να είναι διακριτό από πού προέρχεται κάθε έσοδο πχ. Χρηματοοικονομικό έσοδο, έσοδο από παρεπόμενη (όχι κύρια) ασχολία κλπ. Ο διαχωρισμός αυτός αποφέρει σημαντικές πληροφορίες στο ενδιαφερόμενο κοινό: ελεγκτές, μετόχους κλπ. Για παράδειγμα μια εμπορική επιχείρηση δεν δικαιολογείται να δείχνει μεγάλα χρηματοοικονομικά έσοδα καθώς το αντικείμενο της είναι η εμπορία. Τα χρηματοοικονομικά έσοδα σε μια εμπορική επιχείρηση ίσως προέρχονται από τόκους καθυστερουμένων γραμματίων εισπρακτέων (76.03.06) που σημαίνει ότι ο μέσος όρος πίστωσης προς τους πελάτες της είναι μεγάλος ή ότι εγκυμονεί επισφάλεια.

Τέλος τα έκτακτα και ανόργανα έσοδα παρακολουθούνται στον λογαριασμό 81 και δεν αναμιγνύονται με τα υπόλοιπα έσοδα. Πολύ σωστά το ΕΓΛΣ διαχωρίζει στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης, όπως ελέχθη παραπάνω, τα ανόργανα από τα οργανικά έσοδα και αντίστοιχα τα αποτελέσματα, καθώς τα έσοδα από την κύρια δραστηριότητα είναι εκείνα που θα καθορίσουν την πορεία και την βιωσιμότητα μιας εταιρείας και όχι μια έκτακτη συναλλαγή.

²⁷ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Χρηματοοικονομική λογιστική*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008, Τόμος Β, σελ 175

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΓΛΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ

4.1. Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα είναι ένα σύνολο κανόνων και παραδεγμένων λογιστικών αρχών διεθνώς που διέπουν την σύνταξη και παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών, με σκοπό να παρέχουν ομοιόμορφες και αξιόπιστες πληροφορίες σε διεθνές επίπεδο. Τα ΔΛΠ για να επιτύχουν την ομοιομορφία των οικονομικών καταστάσεων και την συγκρισιμότητα των στοιχείων σε διεθνές επίπεδο, επιβάλλουν τους δικούς τους κανόνες αποτίμησης των οικονομικών μεγεθών των επιχειρήσεων.

Η ανάγκη για μια ενιαία βάση πληροφόρησης προήλθε από την παγκοσμιοποίηση των αγορών. Η εισαγωγή των μετοχών των εταιρειών σε ξένα χρηματιστήρια επέβαλλε την εισαγωγή ενός ενιαίου πλαισίου κανόνων στην απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων των εταιρειών στις οικονομικές τους καταστάσεις με σκοπό την πληροφόρηση των διεθνών επενδυτών. Για το λόγο αυτό τα ΔΛΠ εφαρμόζονται υποχρεωτικά στις εταιρείες που έχουν εισηγμένες τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο ενώ για τις μη εισηγμένες εταιρείες, ως τώρα, είναι προαιρετική η εφαρμογή τους.

Η επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων²⁸ συστήθηκε στις 29 Ιουνίου 1973 ως αποτέλεσμα μιας συμφωνίας των λογιστικών οργανώσεων των ΗΠΑ, της Αγγλίας, του Καναδά, της Γερμανίας, της Ιαπωνίας, της Αυστραλίας, της Ολλανδίας και του Μεξικού. Η επιτροπή είχε ως στόχο την δημιουργία λογιστικών προτύπων με βάση τα οποία θα καταρτίζονταν και θα δημοσιεύονταν οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών και τα οποία θα ήταν διεθνώς αποδεκτά και εφαρμόσιμα από τις περισσότερες χώρες. Σήμερα ο Οργανισμός των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASCF) έχει έδρα στην πολιτεία Delaware των ΗΠΑ και φορέας έκδοσης των ΔΛΠ είναι το διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού (IASB).

²⁸ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Χρηματοοικονομική λογιστική*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008, Τόμος Α, σελ 241

4.2. Ιστορικό της εφαρμογής των ΔΛΠ στην χώρα μας

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγκασμένη από τις διεθνείς αγορές, προχώρησε το 2002 στην υιοθέτηση των ΔΛΠ με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της, 1606/2002/EK/19-07-2002 «Για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων» που δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα των ευρωπαϊκών κοινοτήτων L243/19-07-2002 σε όλες τις επίσημες γλώσσες της κοινότητας.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ έλαβε την απόφαση της υιοθέτησης των ΔΛΠ, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στην επίσημη εφημερίδα L243, για την καλύτερη λειτουργία της αγοράς. Συγκεκριμένα αναφέρεται: *«Προκειμένου να συμβάλλουν στην καλύτερη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, πρέπει να καταστεί υποχρεωτικό για τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες να εφαρμόζουν μία ενιαία και υψηλής ποιότητας δέσμη διεθνών λογιστικών προτύπων για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεών τους. Είναι επίσης σημαντικό τα πρότυπα χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που εφαρμόζουν οι κοινοτικές εταιρείες οι οποίες συμμετέχουν στις χρηματοπιστωτικές αγορές να είναι αποδεκτά σε διεθνές επίπεδο και να αποτελούν πράγματι παγκόσμια πρότυπα. Τούτο προϋποθέτει μεγαλύτερη σύγκλιση των λογιστικών προτύπων που χρησιμοποιούνται σήμερα διεθνώς με απώτερο στόχο την επίτευξη μιας ενιαίας δέσμης παγκόσμιων λογιστικών προτύπων».*

Ο κανονισμός 1606/2002 επέβαλε την υιοθέτηση των ΔΛΠ σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Από την 01/01/2005 όλες οι εταιρείες που είχαν εισηγμένες τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο θα έπρεπε να καταρτίσουν και να δημοσιεύσουν τις οικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΛΠ. Εξαίρεση αποτελούσαν μόνο οι εισηγμένες στο χρηματιστήριο εταιρείες, οι οποίες εφαρμόζαν ήδη μια άλλη δέσμη διεθνώς αποδεκτών προτύπων ως πρωτογενή βάση για τους ενοποιημένους λογαριασμούς τους, καθώς επίσης και οι εταιρείες των οποίων μόνο οι χρεωστικοί τίτλοι ήταν εισηγμένοι στο χρηματιστήριο. Ωστόσο ο κανονισμός 1606/2002 προέβλεπε την υποχρεωτική εφαρμογή των ΔΛΠ για όλες τις εισηγμένες εταιρείες το αργότερο μέχρι το 2007.

Στην Ελλάδα τα ΔΛΠ υιοθετήθηκαν με το άρθρο 13 του Ν.3229/10-02-2004 με το οποίο προστέθηκε στον κωδ. Ν.2190/1920 το νέο κεφάλαιο 15 «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (ΔΛΠ)» με τα νέα άρθρα 134-143. Συγκεκριμένα τμήμα του άρθρου 134 αναφέρει: «Οι ανώνυμες εταιρείες, των οποίων μετοχές ή άλλες κινητές αξίες είναι εισηγμένες σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά, συντάσσουν Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις και Τριμηνιαίες Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις, σύμφωνα με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα που υιοθετούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 19ης Ιουλίου 2002, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (L 243)»

Επιπλέον με το άρθρο 12 του Ν.3301/23-12-2004 τροποποιήθηκε το άρθρο 7 του ΚΒΣ (Π.Δ 186/1992) και με το άρθρο 13 του ίδιου νόμου 3301/2004 τροποποιήθηκε ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος του κωδ. Ν.2238/1994 για την εφαρμογή των ΔΛΠ.

4.3. Τα ισχύοντα σήμερα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση²⁹ με τον Κανονισμό 1725/2003 της 29/9/2003 που δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L261 την 13-10-2003, υιοθέτησε τα ισχύοντα κατά την 14 Σεπτεμβρίου του 2002 λογιστικά πρότυπα, εκτός από τα ΔΛΠ 32 και 39 τα οποία υιοθετήθηκαν το 2004 με τους Κανονισμούς 2237 και 2086 αντίστοιχα.

Από το 2004 έως και σήμερα ο Οργανισμός Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) εξέδωσε νέα λογιστικά πρότυπα τα οποία αντικατέστησαν ή τροποποίησαν τα ισχύοντα κατά την 14 Σεπτεμβρίου του 2002. Ύστερα από αρκετές τροποποιήσεις τα ισχύοντα ΔΛΠ σήμερα, τα οποία με τη σειρά της υιοθέτησε η ΕΕ με σχετικούς Κανονισμούς, έχουν ως ακολούθως:

ΔΛΠ 1	Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων
ΔΛΠ 2	Αποθέματα

²⁹ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η έκδοση, Αθήνα 2008, σελ 146

ΔΛΠ 7	Καταστάσεις ταμειακών ροών
ΔΛΠ 8	Λογιστικές Αρχές και Μέθοδοι, Μεταβολές στις Λογιστικές Εκτιμήσεις και Λάθη
ΔΛΠ 10	Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού
ΔΛΠ 11	Συμβάσεις κατασκευής έργων
ΔΛΠ 12	Φόροι εισοδήματος
ΔΛΠ 14	Χρηματοοικονομική πληροφόρηση κατά τομέα
ΔΛΠ 16	Ενσώματες ακινητοποιήσεις
ΔΛΠ 17	Μισθώσεις
ΔΛΠ 18	Έσοδα
ΔΛΠ 19	Παροχές σε εργαζόμενους
ΔΛΠ 20	Λογιστική των κρατικών επιχορηγήσεων και γνωστοποίηση της κρατικής υποστήριξης
ΔΛΠ 21	Οι επιδράσεις των μεταβολών στις τιμές συναλλάγματος
ΔΛΠ 23	Κόστος δανεισμού
ΔΛΠ 24	Γνωστοποιήσεις συνδεδεμένων μερών
ΔΛΠ 26	Λογιστική και πληροφόρηση για τα προγράμματα παροχών εξόδου από την υπηρεσία
ΔΛΠ 27	Ενοποιημένες και ιδιαίτερες οικονομικές καταστάσεις
ΔΛΠ 28	Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις
ΔΛΠ 29	Χρηματοοικονομική πληροφόρηση σε υπερπληθωριστικές οικονομίες
ΔΛΠ 31	Συμμετοχές σε κοινοπραξίες
ΔΛΠ 32	Χρηματοοικονομικά Μέσα: Παρουσίαση
ΔΛΠ 33	Κέρδη κατά μετοχή
ΔΛΠ 34	Ενδιάμεση χρηματοοικονομική πληροφόρηση
ΔΛΠ 36	Απομείωση αξίας περιουσιακών στοιχείων
ΔΛΠ 37	Προβλέψεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και ενδεχόμενες απαιτήσεις
ΔΛΠ 38	Άυλα περιουσιακά στοιχεία
ΔΛΠ 39	Χρηματοπιστωτικά Μέσα: Καταχώρηση και αποτίμηση
ΔΛΠ 40	Επενδύσεις σε ακίνητα
ΔΛΠ 41	Γεωργία

4.4. Διαφορές ΕΓΛΣ και ΔΛΠ

Τα ΔΛΠ, όπως προελέχθη, είναι μια σειρά Λογιστικών Αρχών και Μεθόδων με βάση τις οποίες θα πρέπει να καταρτίζονται οι οικονομικές καταστάσεις των εταιρειών που έχουν εισηγμένες τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο. Το ΕΓΛΣ, περιλαμβάνει μια σειρά κανόνων τους οποίους θα πρέπει να ακολουθούν οι επιχειρήσεις κατά την συνολική λογιστική διαδικασία εισάγοντας συγκεκριμένη κωδικοποίηση των λογαριασμών και δίνοντας αναλυτικές οδηγίες για την τήρηση και ανάπτυξη των λογαριασμών αυτών. Η διαπίστωση αυτή φανερώνει ότι το ΕΓΛΣ ενδιαφέρεται για την συνολική λειτουργία των επιχειρήσεων και κατ' επέκταση την διαβίωση και ανάπτυξη τους. Τα ΔΛΠ καθώς ασχολούνται με την απεικόνιση των περιουσιακών στοιχείων των εταιρειών στις οικονομικές καταστάσεις τους, αποβλέπουν στην πληροφόρηση των επενδυτών και την εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας των χρηματιστηρίων. Η πλειοψηφία όμως των επενδυτών, επιδιώκει την άμεση οικονομική ωφέλεια από την χρηματιστηριακή αγοραπωλησία των μετοχών και αδιαφορεί για την πρόοδο και ανάπτυξη της επιχείρησης.

Το ΕΓΛΣ είναι προσαρμοσμένο και εναρμονισμένο με την ελληνική φορολογική και εμπορική νομοθεσία καθώς συντάχθηκε με βάση την ελληνική πραγματικότητα. Τα ΔΛΠ είναι ένα εύρημα μιας διεθνούς οργάνωσης, η οποία κατά την σύνταξη τους, δεν έλαβε υπόψη τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς και δεν θα μπορούσε βέβαια, αλλά προσπάθησε να δημιουργήσει λογιστικά πρότυπα τα οποία θα εφαρμοστούν σε διεθνές επίπεδο. Η ελληνική νομοθεσία λοιπόν θα πρέπει να εναρμονίζεται σύμφωνα με τα ΔΛΠ και όχι τα ΔΛΠ σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία.

Τα ΔΛΠ διαφέρουν σε αρκετά σημεία με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα και συνεπώς με το ΕΓΛΣ. Για την ανάλυση όλων των διαφορών αυτών απαιτούνται πάρα πολλές σελίδες, για το λόγο αυτό θα περιοριστούμε μόνο στις βασικές και ίσως πιο σημαντικές διαφορές.

Η βασική διαφορά των ΔΛΠ με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα έγκειται στην εφαρμογή³⁰ διαφορετικών κανόνων αποτίμησης των περιουσιακών στοιχείων των εταιρειών. Συγκεκριμένα, στην αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, τα ελληνικά

³⁰ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η έκδοση, Αθήνα 2008, σελ 142

λογιστικά πρότυπα ακολουθούν την «αρχή του ιστορικού κόστους» αντίθετα τα ΔΛΠ υιοθετούν την «αρχή της εύλογης αξίας».

Σύμφωνα με την αρχή του ιστορικού κόστους, όλα τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας καταχωρούνται στα λογιστικά της βιβλία, στο κόστος κτήσης. Οι αξίες αυτές διατηρούνται κατά την διάρκεια ολόκληρης της λογιστικής διαδικασίας και εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας στο κόστος κτήσης. Το κόστος κτήσης των περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με την παραπάνω αρχή, αποτελεί την βάση για την αποτίμηση τους στο τέλος της χρήσης. Ως κόστος κτήσης, ενός περιουσιακού στοιχείου, θεωρείται το συνολικό αντάλλαγμα το οποίο κατέβαλλε μια επιχείρηση για την απόκτηση του. Η αρχή, λοιπόν, του ιστορικού κόστους στηρίζεται σε πραγματικά γεγονότα καθώς το κόστος κτήσης ενός περιουσιακού στοιχείου μπορεί να επαληθευτεί ελέγχοντας τα ανάλογα παραστατικά που χρησιμοποιήθηκαν κατά την απόκτηση του. Συνεπώς θα λέγαμε ότι η μέθοδος αποτίμησης σύμφωνα με το ιστορικό κόστος έχει το πλεονέκτημα της αντικειμενικότητας.

Σύμφωνα με την αρχή της εύλογης αξίας, τα περιουσιακά στοιχεία μιας εταιρείας θα πρέπει να αποτιμώνται και να εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας, στην εύλογη αξία. Ως εύλογη αξία θεωρείται η τρέχουσα αξία του περιουσιακού στοιχείου ή αξία της αγοράς. Όμως, υιοθετώντας την μέθοδο αποτίμησης σύμφωνα με την εύλογη αξία ανακύπτει το πρόβλημα: πως θα προσδιοριστεί η εύλογη αξία. Ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας ενός περιουσιακού στοιχείου δεν στηρίζεται σε υπαρκτά δικαιολογητικά όπως τιμολόγιο αγοράς του περιουσιακού στοιχείου, αποδεικτικό πληρωμής του κτλ, αλλά βασίζεται σε εκτιμήσεις της αξίας του. Συνεπώς, αυτή η μέθοδος αποτίμησης εμπεριέχει το κίνδυνο του αυτοσχεδιασμού με αποτέλεσμα την μη σωστή απεικόνιση της αξίας των περιουσιακών στοιχείων αν δεν έχει προηγηθεί η κατάλληλη οργάνωση και ο σωστός σχεδιασμός καθώς βασίζεται στην υποκειμενικότητα των εκτιμητών και όχι σε πραγματικά και επαληθεύσιμα γεγονότα.

Μια άλλη σημαντική διαφορά των ΔΛΠ με το ΕΓΛΣ που συνεπάγεται τον διαφορετικό χειρισμό των λογαριασμών είναι ότι τα ΔΛΠ υιοθετούν την αρχή «Η ουσία πάνω από τον τύπο». Σύμφωνα με την αρχή αυτή υπερέχει η ουσία των

συναλλαγών και όχι ο νομικός τύπος της κυριότητας. Η υιοθέτηση της αρχής αυτής από τα ΔΛΠ, έχει ως αποτέλεσμα την διαφορετική λογιστική αντιμετώπιση και απεικόνιση της χρηματοδοτικής μίσθωσης στα βιβλία της εταιρείας.

Σύμφωνα με το ΔΛΠ 17, ο μισθωτής³¹ θα πρέπει να εμφανίζει τις χρηματοδοτικές μισθώσεις, στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας, ως περιουσιακό στοιχείο στο ενεργητικό και ως υποχρέωση καταβολής των μελλοντικών μισθωμάτων στο παθητικό. Σύμφωνα με το ΕΓΛΣ οι χρηματοδοτικές μισθώσεις αντιμετωπίζονται ως οργανικό έξοδο της εταιρείας το οποίο επηρεάζει τα αποτελέσματά της και δεν γίνεται καμία εγγραφή στα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας καθώς το μίσθιο δεν αποτελεί περιουσιακό στοιχείο.

Το ΕΓΛΣ θεωρεί ως περιουσιακό στοιχείο της εταιρείας μόνο αυτό για το οποίο η εταιρεία κατέχει την κυριότητα του. Ο νομικός τύπος της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μεταβιβάζει την κυριότητα του μισθίου πριν την λήξη του συμβολαίου και συνεπώς για το ΕΓΛΣ το μίσθιο δεν είναι περιουσιακό στοιχείο του μισθωτή αλλά μόνο του εκμισθωτή. Από την άλλη τα ΔΛΠ, υποστηρίζουν ότι, καθώς η ουσία και η οικονομική φύση της χρηματοδοτικής μίσθωσης μεταβιβάζουν όλη την ωφέλεια και τους κινδύνους του μισθίου στο μισθωτή αυτό θα πρέπει να απεικονιστεί στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας εμφανίζοντας το μίσθιο ως περιουσιακό στοιχείο και ισόποσα τα μελλοντικά μισθώματα ως υποχρέωση.

Μια άλλη σημαντική διαφορά των ΔΠΛ με τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα και κατ' επέκταση με το ΕΓΛΣ είναι η αναβαλλόμενη φορολογία. Το σύστημα των αναβαλλόμενων φόρων εισάγεται πρώτη φορά ως έννοια και πράξη στην χώρα μας με τα ΔΛΠ και συγκεκριμένα με το πρότυπο 12. Το πρότυπο 12 εξομοιώνει το φόρο εισοδήματος με λειτουργικό έξοδο. Η παραδοχή όμως αυτή συνεπάγεται την υιοθέτηση όλων των αρχών εκείνων που διέπουν τα έξοδα όπως για παράδειγμα την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων και συνεπώς την επιβάρυνση της χρήσης μόνο με τα έξοδα που της αναλογούν. Σύμφωνα με τα ΔΛΠ κάθε χρήση θα πρέπει να επιβαρύνεται με το ποσό του φόρου που αναλογεί στα λογιστικά και όχι φορολογητέα

³¹ ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η έκδοση, Αθήνα 2008, σελ 229

έσοδα και έξοδα που ανήκουν στην χρήση και διαμορφώνουν το λογιστικό αποτέλεσμα. Η διαφορά του φόρου που προκύπτει μεταξύ του λογιστικού και φορολογητέου αποτελέσματος θα πρέπει να λογιστικοποιείται και να επιβαρύνει ή ευνοεί τις επόμενες χρήσεις στις οποίες αντιστοιχεί λογιστικά ο φόρος. Η διαφορά αυτή του φόρου συνιστά τον αναβαλλόμενο φόρο της χρήσης.

Τα ΔΛΠ εφαρμόζονται στη χώρα μας υποχρεωτικά μόνο για την κατάρτιση και απεικόνιση των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών με εισηγμένες μετοχές στο χρηματιστήριο. Όμως τα λογιστικά βιβλία των εταιρειών αυτών συνεχίζουν να τηρούνται σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, η οποία επιβάλλει το ΕΓΛΣ. Συνεπώς ο φόρος εισοδήματος που αποδίδουν στο ελληνικό δημόσιο οι εταιρείες αυτές υπολογίζεται με βάση την ελληνική νομοθεσία και το ΕΓΛΣ αλλά στις οικονομικές τους καταστάσεις ο φόρος αυτός υπολογίζεται εξωλογιστικά με βάση τα ΔΛΠ. Προκύπτει συνεπώς μια σύγχυση των λογιστικών εγγραφών διάθεσης των αποτελεσμάτων καθώς τα αποτελέσματα αυτά είναι πάντοτε διαφορετικά στα λογιστικά βιβλία από τα υπολογιζόμενα των ΔΛΠ.

Μολονότι τα προβλήματα που δημιουργούνται από τις διαφορές μεταξύ των ΔΛΠ και του ΕΓΛΣ, φαίνεται ότι υπάρχουν θετικές επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις από την εφαρμογή των ΔΛΠ, σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών με θέμα «Η Εφαρμογή των ΔΛΠ (ΔΠΧΠ) στην Ελλάδα: Επιπτώσεις για ελεγκτές, λογιστές, επιχειρήσεις και εποπτικές αρχές». Ωστόσο, σύμφωνα με την έρευνα, επιτακτική είναι η ανάγκη λήψης μέτρων για τον εκσυγχρονισμό των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων και τη μείωση των διαφορών που υπάρχουν με τα ΔΛΠ, που θα επιτρέψει τον περιορισμό του κόστους για την οικονομία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κλείνοντας την διπλωματική εργασία, μπορούμε να αναφέρουμε ότι από την μελέτη του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου και της λειτουργίας του σε συνδυασμό με το έργο του εξωτερικού ελέγχου τα συμπεράσματα είναι θετικά. Το ΕΓΛΣ αποτελεί εργαλείο και βοήθημα του ελεγκτή κατά την διενέργεια του ελέγχου.

Συνοπτικά τα συμπεράσματα είναι τα ακόλουθα:

- Το ΕΓΛΣ είναι κατά τέτοιο τρόπο διατυπωμένο ώστε να επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση στην πληροφορία και τον έλεγχο αυτής.
- Η δομή του ΕΓΛΣ διευκολύνει στην σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων καθώς οι λογαριασμοί είναι χωρισμένοι σε λογαριασμούς ενεργητικού, παθητικού και αποτελεσματικούς λογαριασμούς.
- Το ΕΓΛΣ καθώς είναι διατυπωμένο με εξαιρετική σαφήνεια δεν επιτρέπει παρερμηνείες για την κατάταξη των διαφόρων στοιχείων (αγορών-δαπανών κλπ).
- Η τυποποιημένη μορφή των στοιχείων βοηθάει τους ελεγκτές να ελέγξουν την περιοδικότητα των δαπανών αλλά και των υπολοίπων λογαριασμών (αγορών, παγίων και εσόδων) και να διαπιστώσουν τις λογικές ή μη αποκλίσεις από περίοδο σε περίοδο.
- Με την καθολική εφαρμογή του ΕΓΛΣ, οι ελεγκτές, εσωτερικοί ή εξωτερικοί, έχουν να χειριστούν ένα οικείο λογιστικό σύστημα, οι διαφορές του οποίου από επιχείρηση σε επιχείρηση δεν είναι μεγάλες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την μείωση του χρόνου ελέγχου και κατ' επέκταση την μείωση του κόστους ελέγχου.
- Το ΕΓΛΣ ως δημιούργημα της ελληνικής νομοθεσίας είναι διατυπωμένο και προσαρμοσμένο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του φορολογικού συστήματος της χώρας με αποτέλεσμα τον αποδοτικότερο φορολογικό έλεγχο.

Δικαιολογημένα λοιπόν το ΕΓΛΣ μπορεί να θεωρηθεί ως βασικό εργαλείο στην δουλειά του εξωτερικού ελεγκτή καθώς η δομή του διευκολύνει στον έλεγχο των λογαριασμών και των οικονομικών καταστάσεων. Ωστόσο, λόγω της εφαρμογής των νέων λογιστικών προτύπων σε διεθνή βάση, χρειάζεται λήψη μέτρων για τον

εκσυγχρονισμό του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου που θα συντελέσει στην αποτελεσματικότερη παράλληλη λειτουργία του με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗ Ι. ΙΓΝΑΤΙΑΔΗ, *Χρηματοοικονομική Λογιστική ΙΙ*, Θεσσαλονίκη 1989.
2. ΑΝΤΩΝΗΣ Α. ΠΑΠΑΣ, *Εισαγωγή στην Ελεγκτική*, Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, Αθήνα 1999.
3. ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ, *Εισαγωγή στη θεωρία και πρακτική της σύγχρονης ελεγκτικής*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις ΟΠΑ, Αθήνα 2002.
4. ΠΑΝΤΕΛΗΣ Σ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ, *Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του*, Αθήνα 2003.
5. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΛΗ, *Το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο*, Εκδόσεις Ε. Σακέλλη, Αθήνα 2003.
6. ΑΓΓΕΛΟΣ Α. ΤΣΑΓΚΛΑΓΚΑΝΟΣ, *Ελεγκτική*, Αφοί Κυριακίδη ΑΕ, 2005.
7. ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΚΑΖΑΝΤΖΗΣ, *Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος: μια συστηματική προσέγγιση εννοιών, αρχών και προτύπων*, Εκδόσεις Business Plus, Αθήνα 2006.
8. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 13η έκδοση, Αθήνα 2008
9. Ε.Ι.Ε.Ε, *Το πλαίσιο επαγγελματικής εφαρμογής*, Αθήνα 2008.
10. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Χρηματοοικονομική λογιστική*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008.
11. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ, *Αναλυτική λογιστική και λογιστική υποκαταστημάτων*, Εκδόσεις Πάμισος, Αθήνα 2008.
12. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΡ. ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ, *Ανάλυση – Ερμηνεία Κώδικα Φορολογικών Βιβλίων και Στοιχείων*, Εκδόσεις eliforin, Αθήνα 2008.
13. ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ - ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΗΣ, *Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων ανάλυση ερμηνεία*, 2009.
14. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ι. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ, *Παραδείγματα εφαρμογής και ανάλυσης του γενικού λογιστικού σχεδίου στην πράξη*, 2008.
15. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Γ. ΓΡΗΓΟΡΑΚΟΥ, *Πρακτικό βοήθημα εφαρμογής του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, 14^η έκδοση, Αθήνα 2009.
16. ΣΑΪΤΗΣ Κ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ, *ΚΒΣ Ανάλυση και ερμηνεία μέχρι και τον Ν.3670/2008*, Αθήνα 2009.
17. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΣΑΚΕΛΛΗ, *Ο Πανδέκτης του Λογιστή*, Εκδόσεις ΒΡΥΚΟΥΣ, 2009.

18. ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ, *Θέματα Φορολογικού Ελέγχου επιχειρήσεων*, Πανεπιστημιακές Σημειώσεις ΠΜΣ Φορολογίας και Ελεγκτικής, 2009.
19. HAYES R., DASSEN R., SCHILDER A., WALLAGE P., *Principles of auditing*, Prentice Hall, 2005.

ΑΡΘΡΑ

1. ~~ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ~~, *Ειδικό Αφιέρωμα στα ΔΛΠ*, Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, 5 Απριλίου 2004, σελ 13.
2. ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΡΚΑΖΟΣ, *Οι αναγκαίες αλλαγές στο λογιστικό μας σύστημα*, Περιοδικό ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, Τεύχος Αυγούστου 2006, σελ 916.
3. ΠΕΤΡΟΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑΚΟΣ, *Τα προβλήματα και οι επιπτώσεις από την πρώτη εφαρμογή των ΔΛΠ*, Η ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, 10 Απριλίου 2006, σελ 6.

ΝΟΜΟΙ – ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Π.Δ. 1123/15.12.1980 (ΦΕΚ 283 Α'), Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της προαιρετικής εφαρμογής του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου
2. Π.Δ 226/14.7.1992, (Α'120), Περί συστάσεως οργανώσεως και λειτουργίας του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, καθώς και περί των όρων εγγραφής σε Ειδικό Μητρώο και ασκήσεως του επαγγέλματος του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή.
3. Π.Δ 186/1992, Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων
4. Γνωμοδότηση Ε.ΣΥ.Λ 243/2162/1995, Λογιστική του Φ.Π.Α. και πληροφορίες αναγκαίες για τη συμπλήρωση των φορολογικών δηλώσεων Φ.Π.Α. του Ν.1642/1986.
5. Νόμος 2859/2000, Κύρωση Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.
6. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1606/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου /19.07.2002, (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L 243/1), Για την εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων.
7. Νόμος 3016/2002, (ΦΕΚ Α' 110/17.5.2002), Για την εταιρική Διακυβέρνηση, θέματα μισθολογίου και άλλες διατάξεις
8. ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ, Αρ. Φύλλου 1589, 22 Οκτωβρίου 2004, Αποφάσεις Αριθ. ΕΛΤΕ 483, Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα
9. Νόμος 3229/2004, (ΦΕΚ Α'38/10.02.2004), Εποπτεία της ιδιωτικής ασφάλισης, εποπτεία και έλεγχος τυχερών παιχνιδιών, εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις.

10. Νόμος 3301/2004, (ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ, Αρ. Φύλλου 263/23.12.2004), Εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και άλλες διατάξεις.
11. Νόμος 2238/1994, Φορολογία Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων.

ΕΡΕΥΝΕΣ – ΜΕΛΕΤΕΣ

1. Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών, Μελέτη-προτάσεις για το προσχέδιο του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου, 1977
2. Υπουργείο Συντονισμού, Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο : γενική λογιστική, προσχέδιο, 1977
3. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Η εφαρμογή των ΔΛΠ στην Ελλάδα: Επιπτώσεις για ελεγκτές, λογιστές, επιχειρήσεις και εποπτικές αρχές, Αθήνα 2008.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. <http://www.pandektis.gr>
2. <http://www.e-forologia.gr/cms/default.aspx>
3. <http://www.taxheaven.gr/>
4. <http://www.gsis.gr/>
5. <http://eur-lex.europa.eu/el/index.htm>
6. <http://www.soel.gr/>
7. <https://www.epixeirisionline.gr>
8. <http://www.logistis.gr/>
9. <http://www.naftemporiki.gr/>
10. <http://www.epixeirisi.gr>
11. www.theiia.org
12. www.hiia.gr